KHIN Sok

L'ANNEXION DU CAMBODGE PAR LES VIETNAMIENS AU XIX° SIÈCLE

D'APRÈS LES DEUX POÈMES DU VÉNÉRABLE BÂTUM BARAMEY PICH

រឿងកំពប់តែអុង

The Annexation of Cambodia by the Vietnamese
during the 19th Century.
Based on 2 Poems by Ven. Botum Boromei Pich

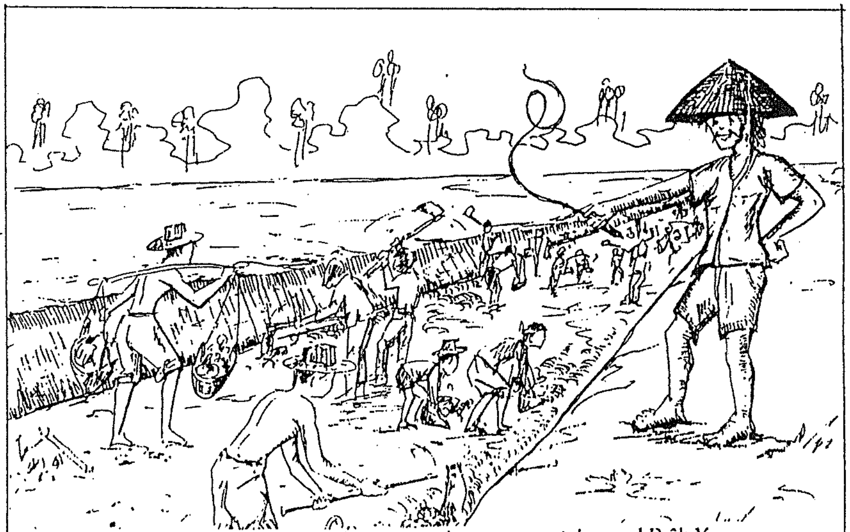

Ouvriers khmers en activités pendant les travaux du creusement du canal Prêk Yuan.
(*Sastra voat Kròch*, str. : 312-316)

Khmer workers digging the Prek Yuon canal

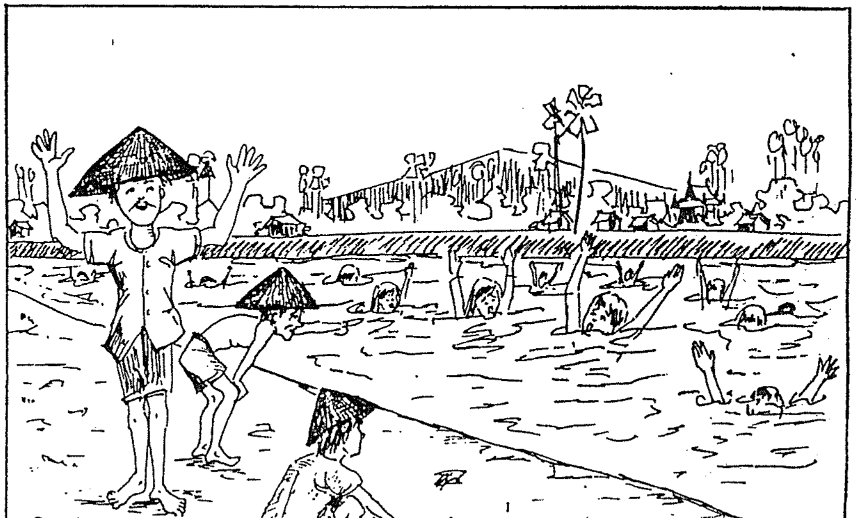

Ouvriers khmers noyés dans le canal de Prêk Yuan.
(*Sastra voat Kròch*, str. : 331-333)

Khmer workers drowned in the Prek Yuon canal

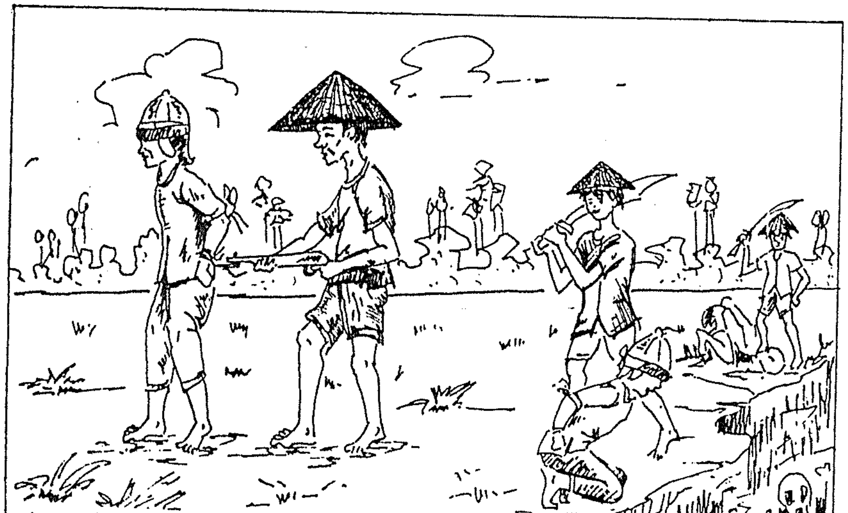

Arrestations et mise à mort des mandarins khmers par les Vietnamiens.
(*Sastra voat Kròch*, str. : 1007-1013)

Arrest and killing of Khmer officials by the Viets

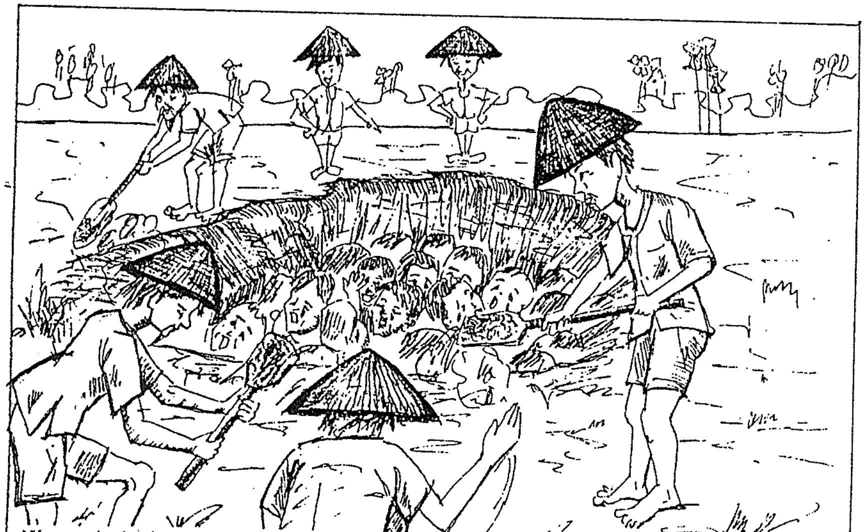

Khmers jetés vivants dans une fosse commune par les Vietnamiens.
(*Satra lbaœk rôba khsat*, str. : 234-235)

Khmers buried alive in a mass grave

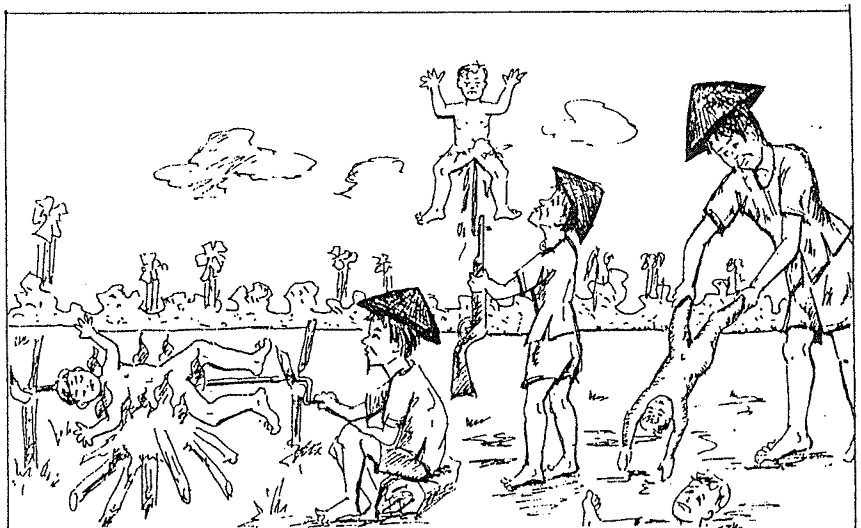

Scène de tortures subies par des enfants khmers dans la province de Baray.
(*Satra lbaœk rôba khsat*, str. : 232-234)

Torture of Khmer children in Baray province

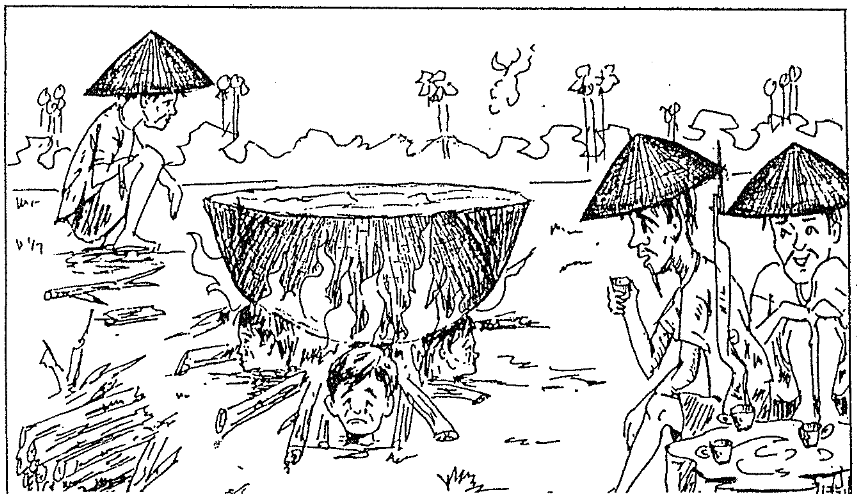

Les têtes des enfants étaient utilisées comme trépied pour faire bouillir d'autres enfants.
(*Satra lbaœk rôba khsat*, str. : 233)

Children's head used as hearth for boiling water

EDITION

DU SASTRA VOAT KROCH

សាស្ត្រាវត្តក្រូច

Sastra Wat Kroch Edition

សារស្លាវត្តក្រូច ឃុំក្រូច ស្រុកព្រៃឈរ ខេត្តកំពង់ចាម
(លេខ ១០៤៩)

1 ទុស្សករកុលិយោ[1] សិរោមេឱនអង្គអញ ភិវាទ[2]គោរព្វ[3]
ពុទ្ធបាទកបកង់ចក្រ។
2 ព្រះបាទព្រះរាជភូវ កើតកបត្រូវព្រះលោយល័ក្ខ
មួយរយប្រាំបីជាក់ ជាពុំនាក់ភព្វបីបាន។
3 បង្គមគុនព្រះធម្ម តួដសូពាណោភេត្រាយាន នាំសតសង្សាបាន
ត្រង់ត្រើយត្រានឥតអំពល់។
4 បង្គមគុនព្រះសង្ឃ សីលសីងទ្រង់ករុណាសល់
ជាស្រូវស្រែបុណ្យផល នាមតាកដល់ថ្នល់សុក្ខា។
5 ហេតុនោះអង្គអញខ្ញុំ ក្រាបបង្គំគុនរតណា
សូមសុកសូមទីឃា យុឃឺនឃូរឃស្សវេងឆ្ងាយ។
6 ដេជៈអង្គអញខ្ញុំក្រាប បង្គំបង្កេចក្យ សូមសុកសូមសប្បាយ
ដោយតេជព្រះរតណា។
7 បពិតរីសំណូម នោះខ្ញុំសូមសុំសបាទ សូមឆុតចំហុតប្រាកដ្ឋ
រៀងរូចដល់និព្វាន្ត។
8 ជាតិនេះខ្ញុំអាភ័ព្វ ឥតគេរាប់កំណើតប្រាន ជាតិក្រោយឲ្យខ្ញុំបាន
ទាន់ព្រះអង្គគុងធម្មា។
9 សូមទេពទាំងទិសទស ត្បូរសោឡសសោយសុក្ខា
រូចរាល់រាល់ព្រហ្មា សូមជួយជាញ្ញាណសក្ខីយ។
10 ឆ្នាំកុរសបស័ក្ត ហោមន្តចៀវជាក់ ចូល១០រោជឱ្ឃិយ
ព្រហស្បត៍ឧតម្ព សានសំរិទ្ធិ ខែបុស្សពិតពៃយ

[1] Il faut lire ទសករកល្យេ du pali *dasa* + *kara* + *kalya* "dix+main+pur".

[2] Il faut lire អភិវាទ du pali *abhivadadati* "saluer".

[3] Il faut lire គោរព du sanskrit *gaurava* "respectabilité".

ឡើងប្រាងហើយណា ។
11 សករាជគ្រប់គ្រាន់ កន្លងពីរពាន់ បួនរយគនា ប្រាំបីដណ្ដប់
ឆ្នាំគ្រប់វស្សារ ខែប្រាំបីជា ៩ថ្ងៃផ្លាយ ។
12 អហំនាម្មោ ចន្ទសរោ ត្រូវគ្រប់ទាំងឡាយ គន់គិតគ្រប់គ្រង
សង្សួជងខ្វល់ខ្វាយ ប្រដៅសម្លាយ ជាធំធិបតី ។
13 គុងវព្យចុងកោះ ប្រាកមានបិតនោះ ឈ្មោះពិតព្រះទ័យ
ចម្លងសោវតា លោកតានាមនៃ បុទុមបរមី ដើមឈ្មោះពេជ្រា ។
14 រីឯអង្គអញ យល់ស្រុកខ្មែរមិញ មិនសូវសុក្ខា តែងកើតទោសទុក្ខ
អាក្រក់គ្រូបគ្រា ក្រុងកម្ពុជា នោះនឹងស្លាត់បាត់ ។
15 ហេតុនេះអង្គអញ សូមសំដែងចេញ ជាកិរទៀតទាត់
សូមថ្វាយព្រះពរ បរវរន្ទូវវត្ត សូមព្រះនាមក្សត្រ
ជាម្ចាស់សិរិសារ ។
16 សំដែងទុកទៅ ឲ្យអស់កូនចៅ ដឹងដើមដូនតា កាលពីព្រេងព្រឹទ្ធ
បាត់ស្ងាត់យូរយារ ទុកជាមាត្រា របាអស់ក្សត្រ ។
17 ពាក្យពិតសភាព បពិត្រពោលរាប់ ក្រែងភ្លាំងភ្លេចភ្លាត់
ពិតពុំទាក់ទង ទំនងមហាក្សត្រ អ្នកណាចាំស្ទាត់ តម្រង់ឲ្យទាន ។
18 ទុកទៅជាកេរ្តិ៍ ក្រោយគ្រាន់ចំណេរ តទៅមុកមាន
កុំឲ្យសូនស្ងាត់ បង់បាត់បូរាណ ទុកជានិទាន របាក្សត្រផង ។
19 ដ្បិតកាលពីមុន មហាក្សត្រមានបុណ្យ ស្ដេចគុងគ្រប់គ្រង
បន្ទាយឧដុង្គ មានដែយនោះហោង តំណែលតម្លង
តំណាក់ទាំងឡាយ[1] ។
20 កាលស្ដេចកុមារ ព្រះវរមាតា បិតាច្បងច្បាស់ មានព្រះឱង្ការ
រក្សាត្រង់ត្រាស់ ព្រះនាមបុត្រច្បាស់ ឲ្យហៅអង្គតន់[2] ។
21 ស្ដេចឲ្យមេនំ ពីលៀងព្រៀងបំ ពេពិតពីក្មេង លុះពេញរូបអង្គ
ទ្រើសទ្រង់ឆោមផ្សើង ព្រះបិតាឯង ឲ្យបុត្តបន្ទូល ។
22 គ្រប់គ្រងរាជា ព្រះជៃជេដ្ឋា រាម្ចាឥស្វរ គ្រប់គ្រងសម្បត្តិ
ជាតិជាកំពូល រាជរដ្ឋអនុកូល រាជជាបូរី ។

---

[1] Dans le texte imprimé *Rœang Roba khsat srok khmê*, on lit : តំណាក់វាំងចាស់ "résidences royales dans l'ancien palais".

[2] A corriger en អង្គអេង "Ang Eng".

23 ស្ដែងស្ដេចទ្រង់ធម៌ ប្រសើរឥស្វរ រុងរឿងនាថ្មីយ៉ា ថ្កុំថ្កើងសាន្តសុក
អស់មុខមន្ត្រី សេណាបុតី រុងនាសម្ពព ។
24 នៅអស់បរោហិត កវីបន្ទិត ព្រាហ្មព្រឹទ្ធប្រាជ្ញប្រាយ ស្នេហាស្និទ្ធិជាទុំ
ឆ្អញជមសព្វសាយ រាស្ត្រផងទាំងឡាយ មិនមានហ្មងសៅ ។
25 ព្រះជៃជេដ្ឋា ស្ដេចមានបុត្រា ជាច្បងនៃបនៅ ព្រះវរបិតា
មាតាស្ងួនពៅ សន្មតនាមហៅ អង្គចន្ទកុមារា ។
26 ព្រះរាជបុត្រច្បង កាលកើតនោះហោង ព្រះពុទ្ធសាសនា
កន្លងពីពាន់ បីរយគនា និង១០វស្សា ប្លាយសែសឆ្នាំបួន ។
27 ឯបុត្តបន្ទាប់ ព្រះនាមស្រេចស្រាប់ ឲ្យហៅអង្គស្ងួន
អង្គអីមអង្គដួង គ្រប់លួងទាំងបួន បិតាថែរថួន ស្ងួនគ្រប់បេត្តី ។
28 ទើបអង្គអាត្មា គុនគិតកាព្យា សរសើរសេចក្ដី ពិតពីព្រះបាទ
ននាដ្ឋចក្រី ឥស្វរសិរសី ទ្រង់រាជថ្កើងថ្កាន ។
29 លុះស្ដេចរាជា សោយព្រះវិលា ល្បែលុះចាកស្ថាន
ឥស្សរាស្ត្ររវល់ អំពល់ព្រួយប្រាណ ពុំសូវសុកសាន្ត ក្នុងរាជពិភព ។
30 ដ្បិតលោកចៅហ្វា ប៉ុកពិតជាតិជា បិតាធម៌ថប
តាក់តែងមន្ត្រី សេនីសាយសព្វ សង់មេនមានថប់ ក្បួរក្បាច់រចនា ។
31 ធ្វើបុណ្យសព្វថ្ងៃ ទុកព្រះសពថ្លៃ ពេញពីរវស្សារ ឲ្យទានទ្រព្យធុន
ធ្វើបុណ្យមហិមា ទើបបានបូជា ថ្វាយព្រះអាគ្គី ។
32 ហើយលោកគុនគិត ឲ្យតែងអស់ឥដ្ឋ ក៏ជាចេតី
បញ្ចុះព្រះធាតុ ព្រះបាទចក្រី ធ្វើបុណ្យប្រក្រតី អធិថ្វាយទៅ ។
33 លោករួមរក្សា ព្រះរាជបុត្រា ទាំងបួនចោមចៅ គ្រប់គ្រងធានី
បូរីឥតសៅ អស់រាស្ត្រក្នុងក្រៅ សឹងសុកសប្បាយ ។
34 លុះយូរបន្តិច បុត្រ៤អង្គស្ដេច ចំរើនរូបកាយ ពាលពេញព្រះអង្គ
ទ្រើសទ្រង់ឆោមឆាយ នាំលួងទៅថ្វាយ សម្ដេចពុទ្ធិចៅ ។
35 រីឯចៅហ្វា ប៉ុកពុំយូរយារ អញ្ជើញស្ដេចទៅ ឲ្យរៀបដើងទឹក
ពន្លឹកក្រែក្រៅ ពលពាលខ្វលខ្មៅ ដង្ហែស្ដេចស្ដែង ។
36 ចរចុះដើងទឹក ទិយនាំងភ្លើភ្លឹក រន្ទាលទិព្វទែន ឲ្យគោះដំស្គរ
ទូងទរគគ្រេង ដេញដំប្លុំភ្លេង សូរសព្ទរងំ ។

---

[1] Il faut lire ធានិ "capitale".

[2] Il faut lire : ឱទ្ទិស.

37 លុះបានពេលា លាក្ខឫក្សជោគជា ប្រពៃយឧត្តម តាំងហៅចរចេញ
បាញ់កាំភ្លើងធំ ទូម្លេងភ្លេងភ្លំ រងំចេញទៅ។
38 អស់រាស្ត្រទាំងឡាយ ស្រើបស្រាលសប្បាយ បទបុត្តចោមចៅ
ចរចេញហែរស្តេច ត្រង់ក្រេចសំដៅ តម្រង់ឆ្ពោះទៅ
ត្រូវបាត់ដំបង។
39 ឯអង្គអពៃ្ក ត្បែសបែននោះនៃ អរក្រៃកន្លង ហេតុត្រូវគំនិត
គុនគិតប៉ុនប៉ង និងថ្វាយកូនផង ជាតិជាសំរាប់។
40 គិតស្រេចពុំលង់ លោកក៏រៀបសង់ បន្ទាជាឆាប់ ជិតជើងកំពង់
ប្រៀបប្រុងប្រដាប់ គ្រប់គ្រងសំរាប់ ឥតឯខ្វះឡើយ។
41 សម្តេចចៅហ្វា ល្វង៤អង្គារ ចូលរាបចាត់ហើយ ពិតពុំយូរយារ
លេលាត្រង់ត្រើយ ព្រះពន្លាហើយ ស្តេចឡើងទៅគង់។
42 អពៃ្កត្បែសស្រួល រករៀបទទួល ទាំង៤ព្រះអង្គ សំរាលអាស្នារ
អាហារផ្ទិតផ្ទង់ ថ្វាយទាំង៤អង្គ ឲ្យសោយសោះឃ្លាន។
43 ស្រេចហើយអពៃ្ក ត្បែសបែននោះនៃ គុនគិតពិធ្យាន
ចង់ថ្វាយបុត្រី ប្រើមប្រិយកល្យាណ ឃាត់ស្តេចឲ្យខាន
កំសាន្តព្រះទ័យ។
44 ទាំងលោកចៅហ្វា ប៉ុកពិតពុំជា ម្តេចៗឡើយនៃ ព្រមឲ្យល្វងខាន
កំសាន្តព្រះទ័យ នៅនេះយូរថ្ងៃ ឯម្ចាស់អង្គចន្ទ។
45 ឃើញកូនអពៃ្ក ត្បែសបែននោះនៃ ព្រះទ័យខ្ពាន់ខ្ពាញ់
គិតកើតស្នេហា ចិន្តាក្លួចកាន រករិះដិះដាន ជាទេពីពិត។
46 អពៃ្កត្បែសបាន ដឹងដោយដើមដាន ព្រះទ័យស្តេចគិត
ចង់បានបុត្រី តូចក្តីគំនិត អពៃ្កត្បែសគិត ចូលទូលស្តេចថា។
47 បពិត្តបើស្តេច សព្វព្រះទ័យស្រេច កូនខ្ញុំករុណា នឹងថ្វាយស្តេចបាន
តូចក្មានចិន្តារ កុំព្រួយព្រះហារ ទៃគិតត្រង់ណោះ។
48 សូមតែស្តេចទៅ បង្គំព្រះចៅ ដូចដោយចំពោះ បើស្តេចស្តែងបាន
វិលថ្កានមកស្មោះ ខ្ញុំថ្វាយកាលនោះ តាមសព្វព្រះទ័យ។
49 ស្តេចស្តាប់ស្រើសព្រហ្ម ព្រះទ័យល្ហាក់ល្ហម តាមពាក្យអពៃ្ក
ត្បែសសោតរៀបខ្លួន ជូនហៃក្សត្រថ្លៃ ដល់ដូចព្រះទ័យ
នៃស្តេចកាលនោះ ។
50 ដល់ហើយចូលថ្វាយ បង្គំករកាយ ទូលទៅសព្វសុះ

ព្រះចៅយុធ្យា គួរណាស្មើស្មោះ អពៃ្កត្បែសនោះ ឲ្យវិលវឹងវិញ។
51 ឯលោកចៅហ្វារ ប៉ុកពុំឃ្លាតឃ្លា រក្សាស្តេចមិញ ត្បិតនៅកុមារ
មិនទាន់ឲ្យចេញ មកស្រុកខ្មែរវិញ ត្បិតក្មេងនៅឡើយ។
52 ចៅហ្វាប៉ុកនៅ ល្វងប្អូនព្រះចៅ ឃាត់នៅនោះហើយ
ពុំបាននិយាយ ចែងចាយទៀតឡើយ ទុកស្ងេះសិនហើយ
ទិម្ម'នោះនឹងនៅ។
53 បទពុំនោលនិទានទៅ សំដីសំដៅ សម្តែងឯស្រុកខ្មែរវិញ។
54 កាលក្រោយចៅហ្វាប៉ុកចេញ ទៅសៀមនោះមិញ
មិនសូវសុកសានសប្បាយ។
55 អស់រាស្ត្ររកស៊ីសព្វសាយ ចេញចូលជួញចាយ
ខ្វល់ខ្វាយរិះរកទ្រាព្យធន់។
56 មានចោរកាចកិច្ចប្លមប្លន់ យកអស់ទ្រាព្យធន់
បញ្ឆោតបញ្ឆុកលុកកាប់។
57 បើពុំព្រមឲ្យអស់ទ្រព្យ ទៅវាវាកាប់ យកទ្រព្យអស់ឥតសំចៃ្ម។
58 សព្វស្រុកពុំសុកឡើយនៃ គ្រប់ខែត្តទីទៃយ
តែងធ្វើអំពើរនោះហោង។
59 ឮលេចពាក្យពេចន៍អ្នកផង ស្រដីរឹងកង ដល់បាត់ដំបងនោះនៃ។
60 កាលនោះឯអង្គអពៃ្ក ត្បែសបែននោះនៃ
វៃយដឹងដោយឈ្មួញជួញប្រែ។
61 ថាកើតកង្វល់ស្រុកខ្មែរ រាស្ត្ររកជួញប្រែ សឹងតែពុំបានគ្រប់ច្រក។
62 អពៃ្កត្បែសបែន រិះរកធ្វើសំបុត្រមក ប្តឹងទៅចៅហ្វារវិញថា។
63 ឲ្យគិតគំនិតប្រាជ្ញា យកសេចក្តីនោះណា សំគួរក្រាបទូលព្រះចៅ។
64 តាមដោយសំបុត្រប្តឹងទៅ ចៅហ្វារប៉ុកនៅ
នាយចូលទូលតាមសេចក្តី។
65 សម្តេចពុទ្ធិចៅចក្រី បានជ្រាបសេចក្តី
ទើបមានមេត្រីត្រាស់ថា។
66 នឹងឲ្យចៅ៤អង្គារ សម្តេចចៅហ្វារ វិលទៅឯស្រុកខ្មែរវិញ។

[1] Son synonyme est : ត្រឹម. "trœm" qui signifie "juste, égal, à l'endroit".

67 ដ្បិតក្មេងកុមារនោះមិញ បើច្នេះអង្គអញ ឲ្យអព្ភៃយក្បៀសបែន
ទៅ។
68 គិតស្រេចសម្តេចពុទ្ធិចៅ តាំងបន្ទូលទៅ ឲ្យអង្គអព្ភៃយក្បៀសឯង។
69 គ្រងជាចៅហ្វាយតាក់តែង ចេញចាប់ចោរលេង
ឯស្រុកខ្មែរវាងឲ្យបាន។
70 អព្ភៃក្បៀសដឹងដើមដាន ស្តេចត្រាស់ប្រើប្រាណ
ពុំហ៊ានបង្អង់លង់ឡើយ។
71 គិតចេញមកស្រុកខ្មែរហើយ ពិតពុំយូរឡើយ ឲ្យហៅនាហ្មឺនតូចធំ។
72 ស្រុកខ្មែរមកដល់ជួបជុំ គុនគិតជំនុំ សួរអំពីពុតពាលនោះ។
73 នាហ្មឺនខ្មែរប្តឹងសព្វស្ទុះ គ្រប់ខែត្តទាំងនោះ ឥតឯចន្លោះខ្វះឡើយ។
74 អព្ភៃក្បៀសបានដឹងហើយ គិតពុំឆ្ងល់ឡើយ
លោកយល់យកនឹងប្រាជ្ញា។
75 លោកធ្វើអំពើរកិច្ចការ ហៅមនុស្សណាជា ជឿចិត្តគំនិតប្រើប្រាប់។
76 បាងចូលទៅនៅផ្តាប់ មេចោរយកទ្រព្យ តាមវាបង្អាប់គិតធ្វើ។
77 ចូលទៅជាបាវបំរើ តាមដោយអំពើ វាធ្វើដូចម្តេចធ្វើនោះ។
78 សម្ងំកុំឲ្យដឹងស្មោះ គំនិតវានោះ ពិតហើយមកប្រាប់អង្គអញ។
79 នឹងគិតបំពត់វាវិញ ផ្តាំស្រេចប្រើចេញ
ទៅនៅគ្រប់ខែត្តទាំងឡាយ។
80 មេចោរខែត្តកំពង់ស្វាយ ឈ្មោះតេងឈ្មោះឡាយ
ជានាយនាំរាស្ត្រគិតប្លន់។
81 យកអស់របស់ទ្រព្យធន់ វានៅចាំប្លន់ នៅភ្នំយាយសួរនោះហោង។
82 ចេញទៅទន្លេសាបផង មើលអស់ឈ្នួញឆ្លង
នឹងប្លន់យកទ្រព្យធន់នោះ។
83 អស់បំរើអព្ភៃ ក្បៀសបែនចូលដៃ ដឹងដើមដំណើរសាយសព្វ។
84 ចូលទៅប្តឹងលោកទាំងគ្រប់ លោកប្រើត្រឡប់
យកទ្រព្យទៅឲ្យអស់រាស្ត្រ។
85 សឹងតែខៀនព្រៃជា ជាជាតិទេសង្កា ឲ្យខំធ្វើការឲ្យបាន។
86 នឹងឲ្យរង្វាន់ធនធាន អស់មេគ្រប់ប្រាណ ប៉ុន្មានមូលមកបានម្តង។
87 អញបន្តឹងស្គាល់មុខផង មាសប្រាក់កែវកង អញឲ្យដោយចិត្តប្រាថ្នា។

88 ទ្រព្យធនទាំងប៉ុនសក្ខតា បើបានធ្វើការ
បានហើយអញឲ្យទាំងគ្រប់។
89 ផ្តែផ្តាំបំរើសារសព្វ នាំទ្រព្យត្រឡប់ ទៅឲ្យដោយមេគ្រូបគ្នា។
90 សឹងតែខៀនព្រៃជាៗ មេបានទ្រព្យា ហើយខំធ្វើការគ្រប់ខ្លួន។
91 លុះបានច្រើនជាសំនួន ហើយនាំទាំងខ្លួន
ទៅជូនលោកឲ្យស្គាល់ជាក់។
92 អព្ភៃក្បៀសអរឲ្យស័ក្តិ ឲ្យមាសឲ្យប្រាក់ យសស័ក្តិសឹងតែជាធំ។
93 ហើយលៀងឲ្យស៊ីបន្សំ អស់មេធំៗ អរឯងអស់បាត់ចេញទៅ។
94 មានមេវះវែងក្រៅ មិនបានចូលទៅ ហេតុនៅពុំទាន់ជឿជាក់។
95 ឃើញគ្នាបានឡើងបុណ្យស័ក្តិ បានមាសបានប្រាក់
ប្រាកដប្រកបថ្កើងក្រៃ។
96 អស់មេវេះវេហក្នុងព្រៃ អរឯងទីទៃ ចូលទៅទាំងអស់ឥតសល់។
97 អព្ភៃក្បៀសអរឥតដល់ ឲ្យអស់ពួកពល លាងបាយឲ្យស៊ីផឹកផង។
98 ស្រវឹងពេកពន់កន្លង លោកឲ្យចាប់ចង ចាក់កាប់សម្លាប់អស់ទៅ។
99 ស្រុកខ្មែរឥតឯមានសៅ ហ្មងមោះទោសទៅ
មករក់ស៊ីសុកសប្បាយ។
100 អស់រាស្ត្ររកស៊ីស្ទុះសាយ ចេញចូលជួញចាយ
ទៅជិតទៅឆ្ងាយសឹងបាន។
101 ឥតចោរឃោរឃៅឈ្លានពាន ប្លមប្លន់រុករាន
ឲ្យមានមន្ទិលទោសទុក។
102 សឹងសួន្យស្ងាត់បាត់គ្រប់ស្រុក រាយរកស៊ីចុក
សឹងសុកសប្បាយក្សេមក្សាន្ត។
103 ទោះទ្រព្យភ្លេចចោលសព្វស្ថាន ឥតអ្នកណាហ៊ាន
និងបានរើសយកគ្មានសោះ។
104 ទោះទាំងកាំបិតបន្ទោះ ទ្រព្យតិចឡើយនោះ
ចោលចុះដោយដីឥតក្រែង។
105 ស្រុកខ្មែរសឹងតែនោះឯង ឥតអារម្មក្រែង
ក្របីគោលែងចោលបាន។
106 សឹងសុខសប្បាយក្សេមក្សាន្ត សព្វស្រុកសព្វស្ថាន
ឥតមានមន្ទិលទោសា។

107 សកលមណ្ឌលភពភា ក្រុងកម្ពុជា បុរីបុរាណសាន្តសុខា[1] ។
108 រាស្ត្រផងចងជាទំនុក ច្រៀងលេងគ្រប់ស្រុក
ជាសុកសប្បាយគ្រប់គ្នា ។

109 បទកាកគតិតែង តំណើរតំណែង ទំនុកនោះថា
សរសើរត្បិទបុណ្យ គុណគិតរក្សា រាស្ត្ររេងស្ងួក្ខា ឥតឯកំដើង ។
110 ផ្តលាន់ឮណែន កាលរាជចៅហ្វារបែន ក្រមុំដប់មួយស្លឹង
ខ្លះយកទទេ ឥតឯកុំដើង មេម៉ាយកំព្រើង ១០ស្លាពុកមួយ ។
111 ស្រុកយើងសកល ឥតឯអំពល់ អំពីចោ ុយ
លោកចាប់ចោរឃ្មួល អស់ឥតទុក្ខ ។
112 រាស្ត្រច្រៀងសរសើរ ទំនុកដំណើរ តំណោលកាលគ្រា
អព្ភៃត្បែសបែន គ្រងជាចៅហ្វារ រាស្ត្ររែងសុក្ខា ឥតឯអំពល់ ។
113 ឯអង្គអព្ភៃ ត្បែសបែននោះនៃ នៅនឹកយុងយល់
ថាអញពិតជា រក្សាសុកល ភូមិភពមណ្ឌល ក្រុងកម្ពុជា ។
114 ឥឡូវសុកសាន្ត ដូចដោយនូវភ្នាន គំនិតប្រាជ្ញា
គួរគិតចូលទៅ ព្រះចៅយុធ្យា ទូលតាមដោយនា ដំណើរសេចក្តី ។
115 គិតស្រេចពុំលង់ លោកប្រើប្រៀបប្រុង ចងគ្រឿងដំរី
បប្ចូរស្រព្វស្រេច រំពេចឆាបខ្មី ទៅទេពបូរី ដល់ដូចចិន្តា ។
116 ដល់ហើយចូលទូល តាមដោយនៅបូរ បូរីរម្យា បពិត្រក្រាបទូល
ឥស្សូរសិរិសា ក្រុងកម្ពុជា សុកសាន្តឥតហ្មង ។
117 ព្រះចៅយុធ្យា បានជ្រាបប្រការ ប្រាកដនោះហោង
ទ្រង់ព្រះចិន្តា ថាចៅជាច្បង អង្គច័ន្ទនោះហោង ល្មមគ្រងសីមារ ។
118 គិតស្រេចពុំយូរ មានព្រះបន្ទូល និងលោកចៅហ្វារ
អព្ភៃត្បែសផង នាំល្ហងលេលា មកគ្រងសេមារ
ឯស្រុកខ្មែរវិញ ។
119 ហើយត្រាស់ប្រើពញា យោមរាជជាតិជា សៀមសុតនោះមិញ
ឲ្យរៀបទ័ពទឹក ពន្លឹកចេញ ជូនល្ហងមកវិញ ដល់បាត់ដំបង ។
120 ឯអព្ភៃត្បែស ពិតពុំប្រហែស ប្រាមប្រាប់អ្នកផង

1 Ce passage est emprunté au texte imprimé, *Rœang Roba khsat srok khmê*, vol. I, p. 12.

ឲ្យសង់ដំណាក់ ទំនៀបផ្ទុំផ្តង ទទួលស្តេចហោង ជិតជើងកំពង់ ។
121 ស្តេចដល់ចូលចាប់ បោះបង្គោលខ្ជាប់ ស្តេចឡើងទៅគង់
ជាសុខក្សេមក្សាន្ត ទាំង៤ព្រះអង្គ អព្ភៃត្បែសផ្តង់ គ្រប់អង្គទាំង៤ ។
122 ស្រេចហើយអព្ភៃ ត្បែសយកកូនស្រី បង្កើតនឹងខ្លួន
ល្អណាស់ឥតអង្គ ត្រចង់សមសួន កូនស្រីទាំង៤ រើសតាមទ័យា ។
123 ឯល្ហងអង្គចំន្ទ ព្រះទ័យគួចកាន់ នាងទេពធិតា
អង្គកាយកណ្តាល ត្រកាលនេត្រា ភ្នែយន់ជ្រះថ្លារ កំរ្កាផូផង់ ។
124 ស្តេចសព្វព្រះទ័យ នាងនោះណាស់នៃ នឹកនឹងរួមអង្គ
អព្ភៃត្បែសយល់ កិច្ចកល់ពុំលង់ ថ្វាយតាមចំណង់ ព្រះរាជចិន្តា ។
125 ហើយធ្វើសំបុត្រ ប្រាមប្រាបប្រាកដ អស់រាស្ត្រប្រជា
ឲ្យទាំងប្រាប់ផ្លូវ ឲ្យត្រូវគ្រប់គ្នា ឲ្យរៀបពន្លា ធ្វើជារបាំស ។
126 ពីបាត់ដំបង ពោធិសាត់ក្តីហោង មកដល់ទាំងរាស្ត្រ
ឲ្យខំប្រាលប្រាប់ ឲ្យរៀបរបាំស ស្តេចបន្ទូលត្រាស់ ប្រើធ្វើឲ្យឆាប់ ។
127 ឲ្យមានទំនៀប តំណាក់រៀងរាប តាមផ្លូវឲ្យស្រាប
ស្តេចយាងជើងគោក នឹងយកទោសស្លាប់ ឲ្យធ្វើប្រញាប់
តាមព្រះហារទ័យ ។
128 អស់រាស្ត្រទាំងឡាយ ឮហើយប្រញាយ ភ័ន្តភាំងភិតភ័យ
ខំធ្វើគ្មានឈប់ ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ តាមព្រះហឫទ័យ ភិតភ័យស្មើគ្នា ។
129 បានធ្វើរួចស្រេច ទើបទៅទូលស្តេច នូវលោកចៅហ្វា
ស្តេចឲ្យអព្ភៃ ត្បែសបែនបិតា ក្មេកនិងពញា យមរាជជើងទឹក ។
130 សម្តេចចៅហ្វារ នាំល្ហងលេលា ជើងគោកគគឹក
ពលពាលពេញពាស ដើរដាស់ពន្លឹក ដំរីសេះសឹក បាំងក្លសលំយម ។
131 ស្តេចយាងកំសាន្ត ផ្គរ៉ភ្លេងឮសាន់ សូរសព្ទរងំ ដរាបរៀងទៅ
តាមផ្លូវធ្លាធំ ស្តេចយាង ទិនខំ ផ្ទុំគ្រប់ដំណាក់ ។
132 លុះបានដល់ទៅ ព្រះពន្លាហៅ កំពង់ល្ហងតាក ឲ្យរៀបរាំលេង
គ្រប់ល្បែងឥតអាក់ រាស្ត្រក៏គ្រឹកគ្រាក់ អរឯងទីទៃយ ។
133 តិចទើបចៅពញា យោមរាជជាតិជា សៀមសុទ្ធធំក្រៃ
អព្ភៃត្បែសបែន ជើងទឹកនោះនៃ ដល់ក្រោយបីថ្ងៃ
ដាក់ជើងកំពង់ ។
134 ស្តេចឲ្យអស់ល្បែង ដេញដំផ្គុំភ្លេង កំសាន្តព្រះអង្គ

បានប្រាំពីរថ្ងៃ ក្សត្រីថ្លៃឡើងគង់ បន្ទាយឧត្តុង្គ ដើមដែលដូនតា។

135 ស្តេចបានឡើងដល់ មន្ទីមណ្ឌល់ ទៀងទើបក្សត្រា
ឲ្យហៅគុណគួរ រកឫកពិលា និងសោយរាជា គ្រប់គ្រងបុរី។

136 ឲ្យរើសរកស្នំ ពាស់ពេញក្រម៉ុំ រូបរាងប្រិមប្រិយ៍
ល្អល្អះសក្តិសម សីងព្រហ្មចារិ្យ រើសរៀបស្រេចស្រី
ស្នំស្និទ្ធទាំងឡាយ។

137 កំណានសំអាង សំអាតរូបរាង ទូនភ្លន់កែក្រាយ
ខ្ញុំណាន់បន្ទំ ឧត្តមពុំនា្រយ កំណាន់ព្រះនាយ ព្រះសិទ្ធរស។

138 កំណាន់ព្រះខាត ព្រះខ័នមហាក្សិ្រត សីងសម្រក់ពុះ
កំពង់ពេញពាល សៀមសារស្រេចស្រស់ ព្រះពាតព្រះពុស
ព្រះពានព្រះស្រី។

139 ស្លៀកជង់ស្លៀកជាយ ស្បៃស្បិតបន្លាយ ជំពូវទេសថ្មី
កោសៃយកោសា យម្មនាជាតី ជំពូវអន់ថ្មី សាវសំពុតនា្រយ។

140 ខ្លះស្បៃបៃតង ដំណើរញញ្ញញ៉ង ឯនអនកែក្រាយ
រវៃបប្លងបទ ស្រកុតអង្កាយ នាងខ្លះស្បៃស្វាយ ភោភាវតាវតែង។

141 សំអាតអស់ភ្នំ ត្រេងត្រួបស័ក្តសម ល្អល្អះលើសលែង អណោក
អណាន្ទ ពេកពន់ឯកឯង ស្លូសសមស័ក្តិសែង លើសលែងលោកផង។

142 ឯអង្គអព្ដៃ ត្បែសបែននោះនៃ នាំបុត្រស្នេហ៍ស្នង ទៅថ្វាយ
ព្រះបាទ ននាដ្ឋច្បាស់ច្បង ឲ្យស្ដេចស្ដែងគ្រង ជាទេពីធំ។

143 ស្ដេចឲ្យរើសស្ត្រី មុខមាត់ប្រិមប្រិយ ពាសពេញក្រម៉ុំ
សម្រាប់នាងនាដ្ឋ ជាទេពីធំ ឲ្យស្លូនស័ក្តសម ច្រើនក្រៃកន្លង។

144 រកឫកជោគជ័យ ល្អល្អះប្រពៃ ពេកពិតឥតហ្មង
ស្រេចបានពេលា ដាក់ជាកន្លង ស្ដេចសោយរាជគ្រង ក្រុងកម្ពុជា។

145 អស់មុកមន្ត្រី ធំតូចផងក្តី គង់គាល់ត្រៀបត្រា ផ្គុំភ្លេងរងំ
ស្វូរសិ៍ព្វសមគ្នា ពលពាលអាសារ សម្រាប់ច្រើនក្រៃ។

146 លេងភ្លេងមហោស្រព នៅល្បែងផងគ្រប់ ជួបប្រាំពីរថ្ងៃ
ទើបអស់ព្រាហ្មព្រិទ្ធ បរោហិតសាយសៃ ផ្គុំសិង្ហជាញជ័យ
ថ្វាយព្រះនាម្រា។

147 ឡើងព្រះនាមនាដ្ឋ សម្ដេចព្រះបាទ ឧទៃរាជា គ្រប់គ្រងមន្ត្រី
សេណីសេណា ក្រុងកម្ពុជា បូរីរាជស្ថាន។

148 រាស្ត្រវែងសុកល ភូមិភពមណ្ឌល សប្បាយក្សេមក្សាន្ត
អង្គឥតសត្រូវ ណានិងបៀតបាន បទបុណ្យក្សត្រក្សាន្ត
គ្រប់គ្រងបូរី។

149 ឯពញាយោមរាជ សៀមសុទ្ធឯងអាង ជាធំធិបត្តី
បំរើពុទ្ធិចៅ ចេញទៅរីងខ្មី អព្ដៃយត្បែសក្តី
សឹងទៅទាំងអស់។

150 អព្ដៃត្បែសនោះ ទុកកូនមួយឈ្មោះ ម៉្វាជាចោងប្រុស
ឲ្យនៅមើលផ្ទុន ថែថ្នូនគឺបខុស បទបងជាប្រុស
ខុសឆ្គងមើលគ្នា។

151 ឯអង្គព្រះបាទ សម្ដេចនានាដ្ឋ ឧទៃរាជា គ្រប់គ្រងមហៃសី
បេតីស្នេហា ឯបងឈ្មោះម៉្វា ឲ្យជាធំធ្វូន។

152 ធ្វើជាព្រះអង្គ ព្រះញាតិវង្ស សាស័ក្តសមស្ងួន តែងទុកព្រះទ័យ
អាល័យស្មើខ្លួន ឲ្យមើលថែថ្នូន ធំក្នុងបូរី ។

153 ឯលោកចៅហ្វារ ប៉ុកពិតជារា ចាស់ណាស់ស្មារតី
និងគិតរាជការ រក្សារបូរី មិនបានបទក្តី ជូនចាស់ជារា។

154 ព្រះអណុជទាំងបី លោកឲ្យមន្ត្រី ទាំងបីអង្គារ ចក្រីក្រហោម
យោមរាជរក្សា បងលោកជរា រក្សាមិនបាន។

155 ចៅហ្វារប៉ុកនៅ យូរបន្តិចទៅ ជូនចាស់ចាកស្ថាន
ខ្សិនក្ស័យជីវិត អស់ឥតវិញ្ញាណ ស្ដេចធ្វើបុណ្យទាន
បរបូណ៌ប្រពៃយ។

156 ធ្វើមេនមាន់ដប់ បាក់ដូចព្រះសព ព្រះបិតាថ្លៃ
ធ្វើបុណ្យឲ្យទាន មិនមានសង្ស័យ ស្ដេចទុកព្រះទ័យ
ស្មោះស្មើបិតា។

157 ដំណើរក្រោយនោះ ចៅហ្វារប៉ុកលុះ ក្សិនក្ស័យជន្មា
ស្ដេចតាំងឈ្មោះនាន្ទ ឲ្យកាន់កិច្ចការ ធ្វើជាចៅហ្វារ
រក្សារាស្ត្រផង។

158 យូរបន្តិចទៅ ព្រះអណុជហៅ អង្គស្ងួននោះហោង
ស្ដេចអាក់ងន់ឯង ទាស់ទែងនឹងបង បន្តិចទៅហោង
ហេតុព្រោះបទស្រី។

159 ខានពុំបានគាល់ ព្រះរាមរៀងរាល់ ដូចកាលប្រក្រតី

ខានជាជួបចាប់ គំរប់ថ្ងៃបី ទើបភ្លើងទៅខ្មី
កាន់ព្រះរៀមរឹក។

160 ព្រះរាមស្ដេចយល់ ព្រះអាណុជដល់ ឡើងលើដំណាក់
ស្ដេចមានបន្ទូល សារសួរស្មោះស្មីគ្រ ផ្អូនមានបើអាក់
អន់អ្វីនឹងបង។

161 បានមិនមកគាល់ សព្វថ្ងៃរៀងរាល់ ដូចដោយមួយដង
បើប្អូនអនអាក់ ថ្នមថ្នាក់ម្ដេចម្ដង ប្អូនប្រាប់មកបង
ឲ្យបានដឹងជាក់។

162 ឯព្រះអាណុជ ស្ដេចស្ដាប់ចោទចុច ចង់ដឹងចិត្តជាក់
ទូលទៅថាខ្ញុំ ពិតពុំអន់អឹក និងព្រះរាមរឹក អឹកតើបទអ្វី។

163 ទូលទៅដំណោះ អឹកអន់ក្នុងពោះ ពិតពុំស្រដី
ស្រេចហើយម្ទីម្ទា លុះលាបាខ្មី ទៅដល់ទាល់ទី លំនៅអាត្មា។

164 ស្វាត់ហើយជុំនំ នាម៉ឺនចាស់ទុំ តែងទុកចិន្តា នៅអស់មហាត្លឹក
ពួកពលអាសារ ថាអញនោះណា នៅនេះមិនបាន។

165 ចូរឯងរាល់គ្នា រួសរៀបអាត្មា គ្រប់គ្រឿងប្រុងប្រាណ
ប្រដាប់គ្រឿងសេះ យុបនោះចងអាន អាទ្រាតស្វាត់បាន
ចចាកចេញខ្មី។

166 អញចង់ចទៅ ត្រេចត្រង់សំដៅ ក្រុងទេពបុរី បង្គំព្រះចៅ
និងនៅនេះថ្មី ទោសទ្បតែពីស្រី ស្រដីមិនបាន។

167 ពួកពលអាសា ស្ដាប់ស្ដេចត្រាសថា ដូច្នេះស្មោះស្មាន
យកសេះចងគ្រឿង រុងរឿងស្រេចបាន ស្ដេចចេញចាកស្ថាន
បន្ទាយវាំងចាស់។

168 ស្ដេចយាងទាំងយុប ពិតពុំយេរយប់ ស្រូតរូតរហ័ស
អាទ្រាតយប់ជ្រៅ ចេញទៅភ្លឺច្បាស់ ទើបស្ដេចត្រេកត្រាស់
ឲ្យបទឈប់នៅ។

169 សំរាកជើងពល បរិភោគស្កប់ស្កល់ ស្រេចហើយទើបទៅ
ស្ដេចគង់អស្សពារ លេលាសំដៅ ដើរតាមដោយផ្លូវ
ទៅទេពបុរី។

170 ព្រឹកព្រាងសូរិយា ឧទ័យរាជា បានជ្រាបសេចក្ដី
ថាអាណុជក្សត្រ រត់បាត់ពិតពៃ ដំណាក់នោះខ្មី ស្ដេចត្រាស់ប្រើឲ្យ។

171 ហៅមហាអការ[1] កែនពលម្ទីម្ទា លើកតាមដោយក្រោយ
ថាបើទាន់ក្សត្រ ហើយឃាត់កុំឲ្យ ស្ដេចទៅមុខឲ្យ
មកក្រោយវិញថ្វាត់។

172 ឯមហាអការ ស្រូតរូតដោយម្ទីម្ទា ដល់ពោធិសាត់
ទៅទាន់ស្ដេចគង់
ក្នុងខេត្តនោះថ្វាត់ ទើបឯមហាក្សត្រ បន្ទឹងវិញថា។

173 ឯងមករកអ្វី តាមអញនោះថ្មី ទើបមហាអការ ក្រាបទូលទៅ
វិញ អញខ្ញុំនោះណា ព្រះរាមរាជា ត្រាស់ប្រើឲ្យមក។

174 អញ្ជើញស្ដេចទៅ ទីស្ថានលំនៅ កុំទៅបាងកក ព្រះរាមរាជា
ត្រាស់ថាឲ្យមក ឲ្យខ្ញុំខំយក ស្ដេចទៅឲ្យបាន។

175 ទើបស្ដេចត្រាស់ថា ឆ្នោះមហាអការ ចិត្តឯងនោះហាន
មកចាប់ចងអញ នោះមិញមិនខាន ទើបយកទៅបាន
ដូចដោយបង្គាប់។

176 ពះ!ក្មេងអស់គ្នា ចាប់មហាអការ នោះយកទៅកាប់
ដោតក្បាលឲ្យបាន នៅស្នាមនោះនា ចាប់កុំឲ្យវាធ្លប់
មើលងាយអង្គស្ដេច។

177 មហាត្លឹកទាំងឡាយ ចូលចាប់ប្រញាយ ចាប់ចងប្រាន ស្រេច
ហើយនាំយកទៅ ក្រៅកាប់កដាច់ ដោតក្បាលបានស្រេច
តាមស្ដេចបង្គាប់។

178 ទើបស្ដេចលីលា ឡើងលើអស្សពារ គុនគូរស្រេចស្រាប់
ស្រូតស្រាវចេញចរ បរជាប្រញាប់ ប្រញាប់ឆៀងឆាប់
ដល់ដីបាងកក។

179 ចូលថ្វាយបង្គំ គាល់ព្រះចៅធំ ទ្រង់សារសួរមក
ថាចៅអង្គស្ងួន ជូនបើមករក ឬមានបើឆ្លក ទាស់ទែងនឹងគ្នា។

180 រីឯអង្គស្ងួន ស្ដាប់ស្ដេចសួរខ្លួន ពិតពុំមុសារ ក្រញក្រាបទូលទៅ
ព្រះចៅយុទ្យា អស់អាតិតា ស្ដេចស្ដាប់ស្ងៀមនៅ។

181 ដំណើរនៃនៅ សង្ខេបទុកស្ទេះ នឹងនិទានទៅ តពីដើមដាន
ក្សត្រក្សាន្តចោមចៅ ឧទ័ទរាជា គ្រងរាជរដ្ឋា។

---

[1] Il faut lire អយ្យកា.

182 យូរយល់បន្តិច ទៀងទើបសម្តេច បទចៅពញាធម្មា
នាមដើមឈ្មោះតី ជាតិជាជិតា បង្កើតក្សត្រា ឧទៃរាជស្មោះ ។
183 មានមួយទិវា សម្តេចចៅពញា ដីទូលជំពាក់ ថាផ្សិតឧកញា
ក្រឡាហោមឈ្មោះ ឯកឯងពុំស្មោះ គិតក្បត់ក្សត្រា ។
184 ពីនិងចក្រី បែនបានស្រដី គូបគិតនិងគ្នា ថាបើស្តេចធ្វេស
ប្រហែសកាលណា គេគិតព្រមគ្នា លព្វលុកលុះបាន ។
185 បទពំនោលនៅនិទាន ឯអង្គក្សត្រក្សាន្ត ព្រះបាទឧទៃរាជា ។
186 ស្តេចស្តាប់សាសាប់វាចា ពាក្យពីជិតា
ទូលទៅដូច្នេះក្រោធក្រៃ ។
187 ខំអត់សង្កត់ព្រះទ័យ ពុំថ្លែងសម័យ ដោយន័យគំនិតគិតនោះ ។
188 ស្តេចគិតគំនិតក្នុងពោះ បើក្បត់ដូច្នេះ វានោះនិងទុកធ្វើអ្វី ។
189 គួរកាប់សម្លាប់ទៅខ្មី ក្រហោមចក្រី អញតាំងជាថ្មីឡើងបាន ។
190 គិតស្រេចសម្តេចក្សត្រក្សាន បើកបរ៉ុលឋាន សម្តេចតជាជិតា ។
191 ឲ្យជ្រើសរើសរកសេណា ជឿចិតចិន្តា ម្ទីម្នាគិតការឲ្យឆាប់ ។
192 សម្តេចចៅពញាបានស្តាប់ ស្តេចត្រាស់ប្រើប្រាប
បង្គាប់អង្គឯងដូច្នេះ ។
193 ក្រាបលាម្ទីម្នាចរចាក ចុះចេញមកស្មោះ
ហៅទូនផនោះមកគិត ។
194 ទូនផ្កាម្ទីម្នាចូលជិត បៀតបានដល់គិត ខំឃាតជិតឱ្យបប្រាប់ថា ។
195 ដូចនៃព្រទ័យក្សត្រា ត្រាស់ប្រើអាត្មា
គិតការជាឆាប់ប្រញាប់ ។
196 ទូនផ្កាចិន្តាស្រាលស្រាប់ ចូលចិត្តចង់ចាប់
សម្លាប់ដោយកាប់អាត្មា ។
197 ជ្រើសអស់ផ្កាជាសេណា ប្អូនៗភ្ញៀវគ្នា
ក្រាបក្រាកាន់គ្រឿងគ្រប់ដៃ ។
198 គិតស្រេចទំពេចឆាប់វ័យ ខ្លះទៅនៅនៃ ផ្ទៃវាំងទាំងកាយា ។
199 ខ្លះទៅចាំនៅសាលា ប្រុងប្រៀបអាត្មា ក្រធាត់ក្រទូលមំម្ងួន ។
200 ចក្រីក្រហោមធំធ្ងន់ ហេតុគ្រោះក្រខ្លួន ជួបជួនជីវិតនិងក្ស័យ ។
201 ពំដឹងទោសទូទីទៃ តែងទៅសព្វថ្ងៃ ប្រាស្រ័យគាល់មហាក្សត្រ ។
202 ប្អូនថ្ងៃនោះនៃក្រឡា ហោមទៅសាលា ពិភក្សាក្តីអ្នកផង ។

203 កូនក្មួយក្មេងៗទេសហោង ទើបទៅដល់ផ្លូង
ប៉ុនបងឡើងលើសាលា ។
204 ដើងជាន់ជណ្តើម្ទិម្នា ទើបទៅទិមទ្វារ ទូនផ្ការចាក់ធ្លាក់មកខ្មី ។
205 សេណាចាមផ្កានៅដី ព្រួតវាយវិងខ្មី លុះបាត់ស្មារតីស្ងួនស្សោះ ។
206 ហើយទើបចាក់កកាលនោះ អូសទៅក្រៅស្មោះ
ចោលចោះបង្វៀតទៅខ្មី ។
207 និយាយថែងចាយសេចក្តី ឯអង្គចក្រី ប៉ែនបានឃ្លាតឃ្លីលេលា ។
208 ទៅដល់មណ្ឌលទីមទ្វារ ទើបពានសេណា
ចោមជុំអាត្មាច្រើនក្រៃ ។
209 គេវាំងទ្វារវាំងនោះនៃ ប្រើងប្រៃវិលវ័យ
ដៃដល់តប់ទាត់តតាំង ។
210 ចក្រីបែនភិតភាំង លោលោតឡើងវាំង រលះរលាំងលិកលាន ។
211 ខានតិចនិងលេចឡើងបាន ឯអស់ទាហាន
ព្រួតប្រាណប្រទប់ជុំវិញ ។
212 ឯអង្គចក្រីបែនមិញ និងលោលោតចេញ ពុំរួចដូចចិន្តា ។
213 ពលរេគេចោមជុំចាត ចាក់កាប់អាត្មា គ្រាំគ្រាតំណំស្មើក្ស័យ ។
214 សេណាគ្នាគេច្រើនក្រៃ ចក្រីបែនដៃ ទទេតែទោះទាត់តប់ ។
215 ទាត់ទៅត្រូវដួលសន្លប់ គ្នាគេច្រើនខ្ចប់ ប្រទប់ប្រទះរារាំង ។
216 ចក្រីអន់អស់កំឡាំង និងប្រឹងប្រណាំង តតាំងទូលទូពពុំបាន ។
217 គេព្រួតវាយអន់អង្គប្រាណ ចោមចាប់ចងបាន
ដូចគំនិតគិតនោះ ។
218 គេគិតកាប់ចាក់មិនចុះ មិនមុតមិនធ្លុះ
គេប្រានប្រមុជក្សិណក្ស័យ ។
219 គេឲ្យអូសចោលក្នុងព្រៃ កូនក្មួយភិតភ័យ រូតរត់ទីទៃគ្រប់គ្នា ។
220 ស្រេចហើយអស់អង្គសេណា នោះនាំគ្នីគ្នា
ទៅវេរិបទ្រព្យឥតសល់ ។
221 បញ្ជីត្រួតត្រាត្រិនពល នាំយកទៅដល់
ថ្វាយស្តេចដូចដោយចិន្តា ។
222 ទើបមានព្រះបន្ទូលថា ព្រះចំនទ្រាព្យា
ឲ្យអស់សេណានោះន័យ ។

223 ស្រេចហើយព្រះបាទឧទៃយ តាំងទូនជនៃ
ឲ្យធ្វើយមរាជវិញស្នង ។
224 ឯអង្គនាម៉ឺនដែលត្រង់ ងារថ្មីនោះហោង
ឥតហ្មងមន្ទិលទោសា ។
225 សិងថ្កើងសើយយសសក្ដិ ដោយបុណ្យក្សត្រា
គុនគិតរាជការនិងនៅ ។
226 លុះលង់ពីពង្សចោមចៅ អង្គអាណុជនៅ
យូរទៅបន្តិចស្ដេចបាន ។
227 ជ្រួតជ្រាបសូភាពដើមដាន ជាព្រះរាមមាន
បន្ទូលទៅថ្កានយួនខ្ជង ។
228 តាគុនធំលុននៅក្នុង ព្រៃនគចង់ ឲ្យអង្គអាណុជស្ដេចទៅ ។
229 ឲ្យយួនយកអាណុជនៅ ពីពង្សអង្គទៅ
ពុំចូលចិត្តនិងយួននោះ ។
230 ស្ដេចដិងដើមដល់ក្នុងពោះ រៀមពិតពុំស្មោះ
អង្គអាណុជនោះដឹងដួន ។
231 ស្ដេចគិតគំនិតថៃថ្នូន រកពិរៀបខ្លួន ទៅតាមអង្គស្ងួនរៀមរ៉ា ។
232 ដល់ទៅចូលពឹងពាក់ ពុទ្ធិចៅជាតិជាក់ ជាខ្ញុំបម្រើកកាយ ។
233 ពុទ្ធិចៅសួរទៅសព្វសាយ ល្បួងពីពង្សកាយ
ក្រាបថ្វាយទូលសព្វសេចក្ដី ។
234 អំពីក្រហោមចក្រី ដូចដើមសេចក្ដី ឥតបីឃ្លាងឃ្លាតអតីតា ។
235 កាលនោះព្រះចៅយុធ្យា ទ្រង់ព្រះចិន្ដា ថាឯអង្គចិនយល់ឆ្លង ។
236 ថាបើនាម៉ឺនមានហ្មង គិតក្បត់ម្ដេចម្ដង
ចងកាប់សម្លាប់បានហើយ ។
237 តួរខ្លួនចូលដល់ម្ដេចឡើយ ស្ងៀមស្ងាត់ព្រងើយ
កន្ដើយពិតពុំនាំពា ។
238 កាលនោះព្រះចៅយុធ្យា ទ្រង់ព្រះចិន្ដា ថាបើដូច្នេះគួរអញ ។
239 ប្រើពញាយោមរាជចេញ ទៅសាកសួរវិញ
ឲ្យដឹងដំណើរនោះកូវ ។
240 គិតស្រេចស្ដេចត្រាស់ឲ្យចៅ ពញាយោមរាជ
នៅថៃយណាម្ទរូងមើងបីបាន ។

241 មកដល់មណ្ឌលក្សត្រក្សាន ដល់ហើយស្ដេចមាន
ព្រះរាជឱង្ការត្រាស់ថា ។
242 ឲ្យនាំពលពាលយោធា មកសួររាជា កក្រុងកម្ពុជាបូរី ។
243 រីឯអង្គពញាទាំងបី ឱនអង្គសិរសី ស្ដាប់ដឹងសេចក្ដីសាសព្វ ។
244 គ្រួចក្រាបស្រពាប់ឱនអភិវាទគំរប់ ទទួលបន្ទូលឱង្ការ ។
245 ស្រាប់ស្រេចរំពេជលុតលា នាំពលយោធារ
យល់ជាមួយពាន់ប្លាយបាន ។
246 មកដល់មណ្ឌលទីស្ថាន ស្រុកន្នាមាមាន
ហៅហិនអង្វែរនោះឯង ។
247 ទើបពញារូងមើងចាត់ចែង ជុំទប់អង្គឯង
ព្រះសរសម្ដែងនាម្នា ។
248 ឲ្យដើរបែកចេញពីគ្នា ពលពិរយហា
សិបសិងលេលាមកអាយ ។
249 ដើរផ្លូវត្រូវកំពង់ស្វាយ រាងរាបមកអាយ
ដល់ខែត្តបារាយឈប់នៅ ។
250 សឹងគិតរាគត្បាតកំដៅ រាស្ត្រខ្មែរស្រុកក្រៅ
ក្នុងខែត្តទាបនឹងភូមិធំ ។
251 ឲ្យរើសយកកូនក្រមុំ រាស្ត្រខ្មែរទៅជុំ
ទៅភូមិបារាយណ៍បាណាក ។
252 មកភូមិទ្រាលប្រិចរើសយក បាននាំចូលមក
ជួបជុំនៅភូមិបារាយណ៍ ។
253 ឯអស់អង្គអាពុកម្ដាយ សឹងសោកសឹងស្ដាយ
អាណិតដឿតបុត្តសង្សា ។
254 យកដៃដាល់តប់ឱរា ក្ដួលក្ដៅខ្លោចផ្សារ
ស្មើរនិងមរណាអស់ប្រាណ ។
255 តំណើរនោះស្លេះឈប់ខាន ទើបទៅនិទាន
ឯពញាយោមរាជនោះវិញ ។
256 ក្រោយចាត់សរសម្ដេះចេញ យមរាជឯងមិញ
ថៃយណាមនៅរូងមឿងម.. ។

257 បានដល់មណ្ឌលវាំងរក ស្តេចពុំឃើញបក
សំបុត្រច្បាប់មួយទូលទៅ។

258 ឲ្យអស់អាមាត្រក្នុងក្រៅ ក្រាបទូលព្រះចៅ
ដោយនូវដំណើរអក្ខរា។

259 ស្តេចបានដឹងតាមអតិតា អង្គចំនួក្សត្រា
ត្រេចត្រូវទៅយួនស្មោះស្ម័គ្រ។

260 ស្រេចស្តេចប្រើទៅស្មៀនស្មេរម្នាក់ ធ្វើបន្ទូលតាក់
ប្រើតំណើរព្រះអាមាត្រ។

261 អញ្ជើញព្រះបន្ទូលសីហនាដ្ឋ ចុះដើងទឹកស្អាត
កំពតសំពៅត្រូវត្រង់។

262 ទៅស្តេចទេព្ទាពុំលង់ ដល់ហើយឱនអង្គ
ក្រួចក្រាបទូលថ្វាយរាជសារ។

263 រីឯអង្គស្តេចទេព្ទា ឲ្យស្មៀនសូតសារ
អស់អាតំណើរសេចក្តី។

264 ស្រាប់ស្រេចស្តេចបន្ទូលខ្មី ដោយដើមសេចក្តី
ពីបូរីបូរាណរាជា។

265 ថាឯស្តេចខ្មែរនោះណា នគរតូចជា ឲ្យទុកជាកូនពុំងា។

266 នគយួនយើងនៅអាយ លោកទុកជាម្តាយ
បង្កើតពិតពុំដទៃ។

267 នគរពុទ្ធិចៅនោះន័យ ពិតពុំដទៃ ទុកលោកស្មោះស្មើអាពុក។

268 បើកូនមាននោកនុក[1] ខុសនិងអាពុក
ទោស្សទុកទៅឱ្យដើងម្តាយ។

269 ឲ្យអង្គអាពុកនៅអាយ គុណគិតវេងឆ្ងាយ
រំសាយលេងទោសទាន់ទុក។

270 បើខុសនិងម្តាយមិនសុខ រតរកអាពុក
ទោសទុក្ខឲ្យម្តាយលេងចេញ។

271 ស្តេចបន្ទូលថានោះមិញ ធ្វើបន្ទូលវិញ ឲ្យអាមាត្រនាំទៅ។

[1] Il faut lire រោភរុក "outrepasser, exagérer".

272 ទូលទាល់សម្តេចពុទ្ធិចៅ ស្តេចជ្រាបដោយនូវ
តម្រើដើមដានអក្ខរា។

273 ស្តេចប្រើបំរើម្ទីម្នា បនថយអស់ពញា
យោមរាជរូងម្សៀងថៃយណាម។

274 យោមរាជរូងម្សៀងសឹងតាម ទាំងពញាថៃយណាម
សឹងតាមបំរើពុទ្ធិចៅ។

275 លេលាយាត្រាវិលទៅ ទីស្ថានលំនៅ បង្គំពុទ្ធិចៅតតហ្សង។

276 រីឯដំណើរទំនង រាជសារនោះហោង
ជាសុខស្ហស្តីខ្សែមមក្សាន្ត។

277 ទុកស្លេះនៅនោះនិទាន ទៅឯក្សត្រក្សាន្ត
ព្រះបាទឧទៃរាជា។

278 ក្រោយសាព្រះអាមាត្រលា នោះស្តេចទេព្ទា
ចាត់ប្រើឲ្យអុងតាគុន។

279 នាំស្តេចមកទីតម្បូន់ ឯអុងតាគុន
ក្រាបងើបលុតលាចរចេញ។

280 មកដល់មណ្ឌលស្តេចវិញ វាំងចាស់នោះមិញ
ឯអុងតាគុនគិតថា។

281 និងស្តេចឲ្យប្រើសេណា មន្ត្រីយោធារ ធ្វើវាំងនៅនាភ្នំពេញ។

282 ឲ្យរើធ្វើជាថ្មីវិញ អុងតាគុង[1] មិញ ក៏ទុកអុងឲ្យមួយឈ្មោះ។

283 បាហោនៅឈរចំពោះ រក្សាស្តេចនោះ
នៅជាឯជើងវាំងវិញ។

284 ឯវាំងមហាក្សត្រនោះមិញ អគ្នេយភ្នំពេញ
ជិតមាតទន្លេ៤មុខ។

285 គិតស្រេចអុងតាគុងទុក រាជ្ជាគ្រប់មុខ
ទុកលើល្ងួងនិងអុងស្មោះ។

286 រីឯអុងតាគុងនោះ លាល្ងួងបរបោះ ចេញទៅនៅព្រៃគរ។

287 ឯល្ងួងនៅអុងបាហោ តែងប្រើទៅមក ថ្នាញ់ព្រៃនគរពុំតេច។

[1] Il faut lire អុងតាគុន.

288 បទព្រហ្មគិតកាប់ ចរចាចាប់ចងពាកព្យ
ពីក្រោយនោះបន្តិច ទើបអង្គស្តេចឧទៃរាជា។
289 ស្តេចគង់សុកសប្បាយ ខ្មែរមលោះលាយអង្គឯងអាច
ស្តេចឲ្យទូនយោមរាជ ជាចៅហ្វាកាលនោះមិញ។
290 ឡើងសក់សឹងជាធំ ផ្ការចាមជុំចូលពាសពេញ
ចៅហ្វារទូននោះមិញ តាំងចិញ្ចឹមជាងទាំងឡាយ។
291 សុទ្ធសឹងតែចាមជ្វា ឲ្យធ្វើជាងសុះសព្វសាយ
គ្រប់ខែត្តផងទាំងឡាយ សឹងជានាយជាធំធ្ងន។
292 កាលនោះអុងតាគុង ខ្មៃយមានបុណ្យស័ក្តិសមសួន
គាត់ប្រើបំរើយួន មកបង្គាប់ម្ចាស់យើងអាយ។
293 ឲ្យគិតកែនយកមនុស្ស ខ្មែរឲ្យអស់ខែត្តទាំងឡាយ
សំនួនពលពីរអាយ អស់គ្រូបនាយ៥ម៉ឺនគត់។
294 ហើយឲ្យមានមន្ត្រី ត្រួតបញ្ជីជាកំណត់
៥ម៉ឺនមែនប្រាកដ ទើបអុងឲ្យលេងទោសនោះ។
295 បទអុងចង់ជីកដី ព្រែកជាថ្មីកាត់ទំលុះ ពីពាមមាត់ជ្រូកនោះ
កាត់ទម្លុះត្រង់ទៅ។
296 ត្រូវពាមព្រះសោទិត មាត់ស្រមុទ្រនោះឯងកូវ
ហេតុនោះអុងឲ្យត្រូវ កេនមនុស្សទៅជួយរាជកា។
297 ព្រះបាទឧទៃរាជ ភិតខ្លបខ្លាចអុងណាស់ណា
ចាត់ចែងចែកយោធា ចេញដោយនាខែត្តទាំងឡាយ។
298 ឯព្រះរាជអាញ្ញា ចេញត្រួតត្រាខេត្តបារាយណ៍
កាលនោះនាមចៅហ្វាយ សែស្នាងហ្វារក្សាស្រុក។
299 ឯដើមដំណើរនោះ តាមហៅឈ្មោះឧកញ៉ាម៉ុក
ធ្វើជារក្សាស្រុក ស្នងនាមនោះឈ្មោះហៅកែ។
300 គិតកែនមនុស្សទាំងឡាយ ខែត្តបារាយមកបង្វែរ
ចូលជុំផ្ទះស្នងកែ គិតថ្វូនថៃអស់គ្រប់គ្រាន់។
301 សំនួនតាមបញ្ជី ចែកពិតពីក្បាលខែត្តខាន់
ទើបចែកមេគិតកាន់ តាមសំនួនកូនក្រុំមេ។
302 ឯអង្គឧញ៉ាម៉ុក ផ្តាំដាក់ទុកនិងស្នងកែ
ឲ្យមើលឲ្យធ្វូនថៃរ ធ្វើជាមេធំសម្រេច។
303 ផ្តែផ្តាំអស់ហ្មត់ហ្មង រៀបផ្លូវផ្គងចេញចរត្រាច់
នាំមនុស្សទៅថ្វាយស្តេច ដូចតំរាស់ព្រះអាជ្ញា។
304 ព្រះបាទឧទៃរាជា រាស្ត្រភ្លបខ្លាចឥតឧបមា
កែនបានមកត្រៀបត្រា គ្រប់សំនួនបញ្ជូនអស់។
305 ហើយត្រាស់ឲ្យឧកញ៉ា យោមរាជជាងដើមឈ្មោះ
រស្សនាំមនុស្សទៅទាំងអស់ ជាមេកងជីកព្រែកនោះ។
306 យោមរាជរស្សជាធំ មេកងជុំជិតពិគ្រោះ
និងជីកព្រែកនោះទំលុះ តាមអុងនោះវាសចែកចាយ។
307 រីឯអង្គស្នងកែ ដែលជាមេខែត្តបារាយ
យោមរាជរស្សជានាយ ធំសំរេចដាច់រាជ្ការ។
308 ស្នងកែគាត់មិនខ្លាច បុណ្យយោមរាជរស់ធំជា
សំរេចដាច់រាជការ បង្គាប់ការពុំកោតខ្លាច។
309 គាត់អាងបុណ្យក្សត្រា ទ្រង់ករុណាអង្គឯងអាជ្ញ
ហេតុនោះគាត់ពុំខ្លាច ពុំកោតក្រែងយោមរាជសោះ។
310 ឯឧកញ៉ាយោមរាជ យល់ពុំខ្លាចខ្លួនដូច្នេះ
សំគាល់ទោសទាំងនោះ ចំណាំចាំទុកទៅ។
311 លុះចាប់ជីកព្រែក អុងឲ្យចែកនាយមួយកូវ
កូន១០ដើរមួយផ្លូវ សែងដីទៅទាក់ទាល់ទើស។
312 ប្រាំបីនាក់ស្នែងបួន គិតសំនួនច្រនីកពីរ ឲ្យចាំជីកនៅទី
ក្នុងពោះព្រែកចែកនោះហោង។
313 នាយមួយមានយួនបី ចាំក្បាលទីចុងទីផង
កណ្តាលយួនមួយផង ចាំវាយខ្នងឲ្យរត់ឆាប់។
314 ដើមទីប្រើកើបដី មិនឃ្លាតខ្មីខំប្រញាប់
អង្គុយកើបវាយខ្វាប់ៗ ឲ្យឈរកាប់កកាយវិញ។
315 កើបបានហើយឲ្យឯង លើកលីសែងរត់ឃ្លាតខ្វាញ់
ដល់ចុងទីនោះមិញ ឲ្យរលាក់ចាក់ប្រញាយ។
316 បើធ្វើឲ្យយឺតយូរ មិនបន្ទូរឲ្យធ្លាក់ឆាប់ ចុងទីវាវាយខ្វាប់
ឲ្យប្រញាប់វិលវិញ។
317 តែងសែងរត់ទៅមក មិនឲ្យជ្រកដល់តិចសោះ

រីមនុស្សអស់ទាំងនោះ ស្ទើរនិងសោះស្លាប់ទីទៃ ។
318 ដរាបដល់ព្រលប់ ចាស់ដេកលុកយប់នោះនៃ
ទើបអ្នងឯងឲ្យវាយ ត្រដោកឈប់យប់ដេកនៅ ។
319 លុះមាន់រងាវកា វាយឲ្យចុះលើកទៀតទៅ
សព្វថ្ងៃដូច្នេះកូវ រាស្ត្រនឹងនៅទ្រាំពុំបាន ។
320 អង្គរអ្នងឲ្យដាក់ ជាដំណាក់រាសគ្រប់ប្រាណ
អណ្តែតលើទឹកបាន ឃ្លានប៉ុន្មានលេបចង្អោរ ។
321 អង្គរគេដាក់ឃ្លាង គេបំព្រាងទឹកកំបោរ ខំលេបទៅចង្អោរ
ហើយហើមពោះចុកផ្ទៃផង ។
322 ឯទឹកសោតសឹងល្អក អាសោចល្អកក្រែកន្លង
ដោយសារមនុស្សច្រើនផង នឹងរករងកលគិតគ្មាន ។
323 ឯមនុស្សផងគ្រប់គ្នា ខំធ្វើការហើយស្រេកឃ្លាន
និងផឹកទឹកមិនបាន អស់អង្គប្រាណណែរស់ទីទៃ ។
324 ដល់ដាលទៅជាឈឺ មានជម្ងឺលុះក្សិណក្ស័យ
លំបាកពន់ពេកក្រៃ ល្វិតល្ហើយល្វែអស់អាត្មា ។
325 អស់រាស្ត្រផងទាំងឡាយ ពុំសប្បាយបទរាជការ
នឿយហត់អត់គ្រប់គ្នា នឹងភោគ្គាពុំពេញពោះ ។
326 ពលខ្មែរគ្រប់សំនួន ដោយពលយួនធ្វើការនោះ
ដោយគិតគួរពីគ្រោះ ទាំងអស់នោះសែនមួយបួយ ។
327 ចុះម្តងដាក់ដោយទី គ្រប់បញ្ជីពលទាំងឡាយ
សំនួនឯចម្ងាយ ដើរគិតផ្លូវត្រូវយប់ ។
328 ទើបផុតអស់ពួកពល ធ្វើការយល់យួនប្រសព្វ
ពួកខ្មែរយើងទាំងគ្រប់ ពុំប្រសព្វការទាន់យួន ។
329 គេចុះទីណាម្តង រួចហ្មត់ហ្មងគ្រប់សំនួន គេចាំងគ្រប់ខ្លួន
បានសំនួននឹងបើកទឹក ។
330 អ្នងឲ្យគេប្រាមប្រាប់ ធ្វើឲ្យឆាប់រួចពីព្រឹក
ស្រេចហើយគេបើកទឹក ហូរគគិកពេញពោះព្រែក ។
331 អ្នកណាយឺតដៃជើង ពិតពុំឡើងកាលគេស្រែក
លិចលុងក្នុងពោះព្រែក ព្រោះហូរប្លែកណាស់នៃ ។
332 ហូរចូលបាតតើក ខ្លាំងពន្លឹកពន់ពេកក្រៃ

លិចលុងក្នុងនោះក្ស័យ សត្វដោយនឹយគង្គាររហោង ។
333 ទទឹងព្រែក១០ព្យាម ជំរៅទាម៥ព្យាមស្មោះ
លិចលង់ក្នុងព្រែកនោះ សត្វសានចុះដោយទឹកទៅ ។
334 ធ្វើការជីកព្រែកនោះ ហៀបនឹងបានស្រមុតក្រៅ
មនុស្សនឿយណាស់និងនៅ ពិតពុំបានបទស្លាប់ណាស់ ។
335 វានឿយហើយស្គមស្គាំង អន់កំឡាំងពុំរហ័ស
យួនយល់យឺតវាសណាស់ ថាខ្មែរចាស់ពុទ្ធវាច្រើន ។
336 វាយដំកំរើកខ្លួន នោះឯងយួនរឹតរឹងខឹង ថាខ្មែរមិនខំប្រឹង
វាបានដឹងវាយពុំលែង ។
337 បើវាយពុំកក្រើក ពុំរំពើកខ្លួននោះឯង
ទើបបានយួនវាលែង ល្មមតែឯងស្លាប់ប្រាកដ ។
338 ខ្មែរយល់យួនដូច្នេះ គិតគ្នាស្រុះស្រាប់សន្ទត់
យល់យប់ស្ងាត់ប្រាកដ គិតគ្នារតចេញប្រញាយ ។
339 រត់ចរចាកចេញទៅ ដោយនៅស្រុកជិតឆ្ងាយ
គ្រប់ខែត្តផងទាំងឡាយ បែកខ្ញាត់ខ្ញាយគ្នាទីទៃ ។
340 ខ្លះរត់រួចដល់ទៅ ទីលំនៅឯងនោះន័យ នាំកូនចៅចូលព្រៃ
ពឹងប្រាស្រ័យលាក់អង្គប្រាណ ។
341 ខ្លះមានទន្លេខាន់ ទៅពុំទាន់ដល់ទីស្ថាន លួចទូកឆ្លងពុំបាន
នៅយប់ខានពួនទីព្រៃ ។
342 ព្រោះខ្លាចគយល្បាតគេ គ្រប់ទន្លេព្រែកធ្វែកនៃ
រង្គាត់តែសព្វថ្ងៃ បើបានដៃចាប់ជូនអ្នង ។
343 អស់រាស្ត្ររត់ទាំងឡាយ និងនិយាយឲ្យចប់ចុង
វាច្រើនណាស់បង្អង់ និយាយចុងឯក្រោយវិញ ។
344 បទកាលក្រោយរាស្ត្ររត់ អស់ប្រាកដនោះឯងមិញ
យោមរាជរស់គេចេញ ទៅប្តឹងអ្នងឯងសព្វសាយ ។
345 ថារាស្ត្ររត់ទាំងនេះ ហេតុជំនេះ[ស្នងបារាយ
ស្នងកែជានាយ][2] នាំនិយាយឲ្យរាស្ត្ររត់ ។
346 ទើបរាស្ត្រខែត្តឯទៀត វាឈ្លបឈ្លៀតដឹងប្រាកដ

[1] Il faut lire ចំណេះ "câmnéh], qui signifie "idée, intention, volonté".

[2] Ce morceau est emprunté à la version imprimée, *Rœang Roba khsat srok khmer*, vol. I, p. 39.

ថាស្នងកែគេមុត ឲ្យវារត់ទៅកុំខ្លាច។

347 ឯអ្នងយួនបានស្តាប់ អស់សារសព្វពាក្យយោមរាជ
ថាស្នងកែគិតកាច អាចបញ្ចេះរាស្ត្រទាំងឡាយ។

348 អ្នងយួនពុំពិគ្រោះ ឲ្យជំពោះពាក្យនិយាយ
ចូលចិត្តដើរសព្វសាយ គិតចាត់ចាយចេញចោមចាប់។

349 រីឯស្នងកែនោះ ពុំដឹងគ្រោះក្រនិងស្លាប់
លុះតែគេចោមចាប់ ចងបានខ្ជាប់ភ្ជាក់អាត្មា។

350 ពុំដឹងទោសកលអ្វី និងស្រដីដោះទោសា គេចាប់ចងអាត្មា
និងទៀបទៅសម្លាប់។

351 ដោតក្បាលជាបម្រាម កុំឲ្យតាមយកតម្រាប់
ស្រេចហើយគេយកទ្រព្យ គ្រឿងប្រដាប់ឥតសង្ស័យ។

352 ចិញ្ចៀនត្បូងមាសប្រាក់ ដែលគាត់ពាក់គ្រប់ម្រាមដៃ
គេបួតយកទីទៃ អង្គឯងក្ស័យសូន្យអាសារ។

353 ឱះឱរូបសព្វសត្វ គួរគន់គិតរូបរាល់គ្នា ទ្រព្យធនបុនសក្តា
សឹងឥតការដូច្នេះឯង។

354 ឯរូបចោលនៅដី ជាចំណីក្អែកត្មាតខ្លែង វាចិកវាជញ្ជែង
ជាចំណីនៅក្នុងព្រៃ។

355 កាលអ្នងឲ្យចោមចាប់ ចងស្នងខ្ជាប់បាននោះនៃ
ជ្រាបដល់ក្សត្រវៀតជ័យ ឧទៃរាជរិះគិតឆាប់។

356 ស្តេចត្រាស់ឲ្យអាមាត្រ ចរខ្មីឃ្មាតជាប្រញាប់
ទៅសុំកុំឲ្យកាប់ និងឲ្យទ្រព្យជារង្វាន់។

357 អាមាត្រចរចេញទៅ តាមដោយនៅក្សត្រសោភ័ន
អាមាត្រទៅមិនទាន់ គេក្តួបកាប់គិតមុនស្រេច។

358 អាមាត្រដឹងដើមក្តី វិលវីងខ្មីចេញចរត្រាច់
មកទូលទាល់អង្គស្តេច ដោយដំណើរនោះសព្វសាយ។

359 ស្តេចស្តាប់អាមាត្រទូល ក្សត្រឥតសូរសោយសោកស្តាយ
ស្នងនោះព្រោះប្រាជ្ញប្រាយ គិតការថ្វាយពិតពុំឆ្គង។

360 ប្រាជ្ញាគាត់វៀងវៃ អាឲ្យាស្រែកិច្ចការចង
ពាក្យពេជល្បាចល្បិចល្បង ទាក់ណែងណងវៀងរាបទាប។

361 គាត់បេះទាំងឆ្លាក់គូរ ក្បោះក្បាច់ក្បូរផងដរាប
សំដីពីរោះរាប ត្រូវព្រះទ័យមហាក្សត្រា។

362 [ហេតុនោះមហាក្សត្រថ្លៃ សព្វព្រះទ័យតែងករុណា
ស្តេចសែនសោយសោកា រកអ្នកណាដូចគាត់គ្មាន។

363 ស្នងកែគាត់ក្សិណក្ស័យ សូន្យនៅព្រៃព្រីក្សស្មសាន្ត
បងប្អូនសាច់សន្តាន វិលវីងឋានភូមិបារាយណ៍។

364 គេចូលទៅប្តឹងប្រាប់ អស់សាសព្វសូន្យនៅនាយ
ឲ្យកូនប្រពន្ធម្តាយ ញាតិទាំងឡាយដឹងដើមដាក់។

365 គេចាប់ត្បិតស្នងកែ យួនឯងឯគិតសម្លាប់
ប្លងប្រើបំរើឆាប់ ឲ្យទៅសុំពុំទាន់ឡើយ។

366 នាងយូបានស្លែងស្តាប់ ពាក្យគេប្រាប់ដូច្នោះហើយ
ស៊ីងសោយសោកជាត្រើយ៕ ពិតពុំស្បើយពីទុក្ខា។

367 ផ្តួកផ្តើះទង្គិះគិត អួលអាណិតប្តីអាត្មា
ក្សីកក្សួលក្តួលក្តៅផ្សារ ស្មើរមរណាជីវិតប្រាណ។

368 ដំណើរដំណែងភាព គិតវៀងរាបតាមដោយដាន
តំណាលកាលយួនបាន គិតសម្លាប់ស្នងនោះឯង។

369 សង្ខេបទុកត្រឹមនេះ និងរករិះរកចាយចែង
និយាយស្រាយតែង ពីសិលសង្ឃក្នុងរាជនោះ។

370 បទកាក្តិតែង តំណើរដំណែង តំណាលកាលនោះ
នគរកើតហេតុ ភិនភេទក្រគ្រោះ មានសង្ឃមួយឈ្មោះ
ហៅអ្នកភិក្ខុកែរ។

371 ហើយមានមនុស្សម្នាក់ ចូលទៅពឹងពាក់ បួសជាសម្មែរ
នេននោះឈ្មោះកុយ ប្រថុយខ្លួនតែ តាមអ្នកភិក្ខុកែ
ឥតឯមានឃ្លាត។

372 តែងជាអ្នកថ្មី នាំនេនកុយដើរ គិតដោយសង្វាត
រករៀនសីលសែ សព្វថ្ងៃខ្មីឃ្មាត នេនកុយសង្វាត

---

1 Les strophes 362, 363, 364, 365, 366, sont empruntées à la version imprimée *Rœang Roba khsat srok khmê*, vol. 1, pp. 41-42.

ចេះចាំជាក់ស្អាត់។

373 ដើរដល់ស្រុកណា បាសកតិការ មូលមករកគាត់
ទោះមានបើឈឺ ជម្ងឺតម្កាត កាន់ទ្រួយដល់មាត់
ជម្ងឺសះសាន្ត។

374 ទោះទាំងលោកិយ ចោលខ្យល់ថ្មីៗ សិងសះស្រាកស្រាន្ត
សារពើរោគា យាយីក្នុងប្រាណ សោតសិងសះសាន្ត ឥតឯអំពល់។

375 មួយសោតគាត់តែង សូត្រសែកសម្លែង សិលសាស្ត្រគ្រប់កល
សិងតែឆាប់ឆុត ប្រាកដឥតទាល់ មនុស្សផងខ្មៀវខ្វា
មូលមកឥតអើក។

376 រស់រកភិក្ខុកែ នេនក្មួយបង្អែរ បង្ហូតស្រាក គ្រប់ថ្ងៃគ្រប់ខែ
ហូរហែឥតអើក រៀញចូលពឹងពាក់ រកសិលសាស្ត្រសែយ។

377 ឮលេចខ្ទរខ្ចាយ ទៅស្រុកជិតឆ្ងាយ គ្រប់ខែត្តទីទៃ
សឹងចូលមូលមក រកគាត់សព្វថ្ងៃ តាមតែប្រាស្រ័យ
រកអ្វីសិងបាន។

378 កាលនោះពុំស្ងាត់ ឮសេចខ្ទរខ្ចាត់ ដល់ក្សត្រប្រធាន
ទាំងអង្គបាហោ ដែលឈរនៅស្ថាន កំដរក្សត្រក្សាន្ត
សិងបានឮជាក់។

379 ថាកើតសីលសង្ឃ អ្នកភិក្ខុមួយអង្គ និងសម្នេរម្នាក់
អស់រាស្ត្រទាំងឡាយ ខ្វល់ខ្វាយពឹងពាក់ ចេញចូលគ្រិកគ្រាក់
ឥតអើកសព្វថ្ងៃ។

380 មន្ត្រីយោធារ កែនធ្វើរាជការ ពុំបានឡើយនៃ
រាស្ត្ររវាងសិលសង្ឃ ប្រុងខ្លួនទីទៃ មេៗនោះនែ មិនហ៊ានខិតខំ។

381 ស្ដេចជ្រាបដូច្នេះ ទ្រង់គិតពិគ្រោះ និងនាហ្មឺនធំ
ទាំងអង្គបាហោ សិងមកជុំនុំ ប្រើមន្ត្រីធំ ទាំងពីរនោះហោង។

382 ប្រើទូនចៅហ្វារ សម្ដេចចៅពញារ នរេនតុលផង
យកទាំងកែព្រាល ពលពាលកែនកង ច្រើនក្រៃកន្លង
ទ្រហឹងអឹងអឹប។

383 ទាំងពលយួនផង លើកទៅប៉ុនប៉ង និងគិតចោមចាប់

[1] Il faut lire សាមនេរ qui désigne un jeune religieux.

ទៅដល់សីលកែរ ប្រែខ្មៅតាំងទ័ព ទាំងឡាយគិតកាប់
យួនអស់ឥតសល់។

384 សម្ដេចចៅពញា ទូនជរចៅហ្វា និងរិះរកកល តទ័ពពុំបាន
បទគ្មានពួកពល ចូលគេឥតសល់ ទាំងកែរព្រាលផង។

385 នរេនតុលក្ដី ទោះទាំងមន្ត្រី ខាងល្វែងនោះហង
សឹងចូលសិលកែរ ខ្មៅរព្រៃប្របឡង កាប់យួនវិញហង
អស់ឥតគ្មានសល់។

386 សម្ដេចចៅពញា ទូនជរចៅហ្វារ នឹងតាំងទ័ពទល់
នឹងគេពុំឈ្នះ លាក់លាជ័យដល់ ហ្លួងនិងអង្គយល់ ទូលជម្រាបទៅ។

387 តាមដោយរាជការ សព្វគ្រប់ប្រការ ប្រាកដនោះក្ដូវ
ហ្លួងអង្គបានជ្រាប ដរាបស្ងៀមនៅ យូរបន្តិចទៅ បន្ទូលត្រាស់ថា។

388 ឲ្យហៅអស់ក្រុម ស្មៀនផងមកជុំ ទើបមានឱងការ
ឲ្យតែងបន្ទូល រំពេជម្ទីម្នា ទើបមហាក្សត្រា ឲ្យចេញជាឆាប់។

389 ទើបអង្គអាមាត្យ ក្រាបលាព្រះបាទ ទៅដោយបង្គាប់
ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ រ៉ឹៗប្រញ៉ាប់ តាមទ្រង់បង្គាប់ ដល់ព្រៃនគរ។

390 ដល់ហើយចរចូល នាំព្រះបន្ទូល ក្សត្រក្សានក្ដូវ
ចូលដល់អង្គធំ ថ្នាញព្រៃនគរ ទើបអង្គសួរមក មានបើហេតុអ្វី។

391 ទើបឯអាមាត្យ ហុចបន្ទូលស្អាត ទៅអង្គនោះខ្វី
អង្គឲ្យថីឡាយ សូត្រស្រាយសេចក្ដី សព្វគ្រប់អំពី កង្វល់ស្រុកខ្មែរ។

392 បទមានសិលសង្ឃ អភិក្ខ[1]មួយអង្គ នាមនោះឈ្មោះកែ
អង្គតាគុនតឹង ដំណឹងស្រុកខ្មែរ ដូច្នោះប្រុងប្រែ ប្រដាប់ជើងទឹក។

393 ទ័ពទូកចម្បាំង ពលពាលស្រីតស្រាំង ច្រើនក្រៃសន្ធឹក
ទង់ជ័យដេរដាស ពេញពាសពន្លឹក គ្រប់គ្រឿងជើងសឹក
ស្រេចហើយចរចេញ។

394 អស់អង្គបម្រើ ដែលតាគុនប្រើ មកច្បាំងនោះមិញ
ឱងនឹងសិលកែ បទតែគាត់ចេញ កាប់យួននោះមិញ
មិនចូលស្ដេចឡើយ។

395 លើកលែងបាភ្នំ សន្ធរត្បូងឃ្មុំ ព្រៃវែងនោះហើយ

[1] Il faut lire ភិក្ខុ.

តាំងទ័ពគោកទឹក ពន្លឹកជាត្រើយ តទល់គ្នាហើយ
ឥតបានបង្អង់។

396 កាលនោះតាកែ បង្អក់ពលខ្មែរ ស្លូត្រសែកសិលសង្ឃ
ឲ្យមានតេជា វីតគ្លាពលពង្ស រលាស់ទីកត្រង់
ពលពាលទាំងឡាយ។

397 ឲ្យឈ្នះសត្រូវ កុំឲ្យយួននៅ បាក់បែកខ្ចាត់ខ្ចាយ
បើយួននោះចាញ់ ឲ្យចេញជាឆ្ងាយ កុំឲ្យមករាយ
ដល់ពលខ្មែរឡើយ។

398 បង្អក់រួចស្រេច តាំងទ័ពរំពេច ពិតពុំព្រងើយ
លើកចេញដេញយួន យួនបាញ់មកហើយ ពុំត្រូវខ្មែរឡើយ
ស្បើយធ្លាក់មិនដល់។

399 រឹងកែព្រាល ស្ទុះទៅកណ្ដាល និងនរេនតុល គាត់មានកំឡាំង
ខ្លាំងលើសអស់ពល គាត់ស្ទុះទៅដល់ ពលយួនទាំងឡាយ។

400 ភិតភ័យភឹនភាំង តក់ស្លុតស្លាំងកាំង ទន់អស់អង្គារ
កែព្រាលគាត់កាប់ បាក់ទ័ពខ្ចាត់ខ្ចាយ ពលយួនទាំងឡាយ
លុះក្ស័យជន្មា។

401 រង្គាវង្គាល ខ្ចាយឈាមប្រាសប្រាល ពាសពេញពសុធារ
ដូចគេកាប់ចិត ដួលដេកត្រៀបត្រា យួនយល់ររអារ
បាក់បែកទ័ពទៅ។

402 ទោះទាំងជើងទឹក ពលយួនភ្លាំងភ្លឹក ពុំអាចនិងនៅ
ខ្លាចទ័ពតាកែរ ពលខ្មែរដេញទៅ ពុំអាចនិងនៅ
ថយទៅភ្នំពេញ។

403 ឯអស់ពលយួន ដែលដួលស្លាប់ខ្លួន ទាំងអស់នោះមិញ
ចោលទាំងគ្រឿងក្រោះ ប្រដាប់ពាសពេញ ក្នុងទូកនោះមិញ
យួនយកមិនទាន់។

404 ឯអង្គតាកែរ យល់ពលពួកខ្មែរ មានជ័យជាក់ស្បាន់
នាំកងទ័ពទៅ នៅកោះសូទិន គិតថាយួនមិន
ហ៊ានច្បាំងផងឡើយ។

405 គិតធ្វើបុណ្យឯង កក្រើកគគ្រេង លេងសើចព្រងើយ
ពុំដឹងក្រគ្រោះ ខ្លួននោះតិចឡើយ ថាយើងម្លេះហើយ

ឥតទោសទុក្ខា។

406 ឯអស់អ្នកយួន ចរចូលចង់ខ្លួន និងមហាក្សត្រា
ឲ្យចាប់សីលកែរ ខ្មែរក្រាំងឲ្យវា ពលស្ដេចទេព្ដា ខូចខាតច្រើនក្រៃ។

407 បើស្ដេចមិនគិត ចាប់ខ្មាំងបាំងបិទ ទោសទាំងនោះន័យ
ផ្ញើរផ្ដុកលើមហា ក្សត្រាជៀសជ័យ និងទៅទូលន័យ
អង្គស្ដេចទេព្ដា។

408 ស្ដេចស្ដាប់ពាក្យយួន អស់អ្នងផ្ទុងខ្លួន ឲ្យដោយទោសា
មហាក្សត្រភិតភ័យ បាប្ញទ័យតកមា ប្រើទូនចៅហ្វារ
គិតកែនពលផង។

409 យកចិនចាមជ្វារ នៅខ្មែរដែលជា អស់ឥតមានហ្វង
សម្ដេចចៅពញ្ញា ជិតាល្អងផង ធ្វើជាមេកង ទ័ពទឹកលើកចេញ។

410 នាម៉ឺនយួនផង ពលពាលកាយកង ច្រើនក្រៃពាសពេញ
ទាំងគោកទាំងទឹក ពន្លឹកចរចេញ ឯសិលកែមិន មិនដឹងខ្លួនឡើយ។

411 និងលុះបានដែរ គេគិតឲ្យក្ស័យ អង្គឯងជាត្រើយ
ហេតុបាបបានធ្វើ អំពើគេហើយ ពិតពុំលេងឡើយ
លុះត្រូវវិងហោង។

412 មួយសោតឯអង្គ បានបួសជាសង្ឃ សាងសីលលំដេញ
បែបង[1] ក្រមក្រិត្យ បន្ទាត់នោះមិញ សិល្បសាស្ត្រាចេញ
អស់ឥតសង្វៃ។

413 មិនមានពូកែរ នៅតែខ្លួនទេ ទុរយសឥយជ័យ
ហេតុធ្វើអំពើ ពិតពុំប្រពៃយ ឯសិល្បសាស្ត្រសែយ
សូនសោះឥតការ។

414 កាលនោះទ័ពទឹក សន្ធាប់សំន្ធឹក ចោមជុំអាត្មា ព័ទកោះសូទិន
មិនមានឃ្លាតឃ្លា ទើបទូនចៅហ្វារ បោះបាននិងនៅ។

415 ឯអង្គកិក្ខកែរ បានយល់ពលរេ គេរោមជុំក្រៅ
អាងសិល្បសាស្ត្រសង្ឃ ក្នុងអង្គនោះនៅ សែកសំដែងទៅ
តាមដោយកលកិច្ច។

416 បង្អក់ពួកពល ហើយបានទៅដល់ និងគេបន្តិច

[1] Il faut lire បែរបង់ qui signifie "changer, abandonner".

ហេតុសាបសិលសង្ឃ ពុំគង់កលកិច្ច ចាញ់គេរំពេច
បាត់បែកខ្ចាត់ខ្ចាយ។

417 ឯអស់ពលយួន នូវកងទ័ពទូន ចាមជ្វារទាំងឡាយ
វារោមចាប់កាប់ ស្លុតស្លាប់ខូចខាត តោងទូកវាវាយ
កាប់ចាក់ធ្លាក់ចុះ។

418 ឯអង្គសិលកែវ រត់រួចទៅតែ ខ្លួនពួនចុងកោះ
គេហៅជ្រោយក្លាត ស្បូវស្បាតច្រើនច្រុះ គេបាញ់ចម្រុះ
ទៅត្រូវក្បៀនក្បៀយ។

419 ឯយួនចាមជ្វា ពុំស្គាល់ថា សិលកែវនោះនៃ ឃើញតែឯអង្គ
ព្រះសង្ឃដទៃ ចាក់កាប់ក្បៀនក្បៀយ ដួសន័យសិលកែវ។

420 ខូចខាតច្រើនណាស់ ទាំងសង្ឃគ្រហស្ថ ពួកពលឯខ្មែរ
ខ្លះបានចូលក្នុង កងទ័ពតាកែវ ខ្លះខ្លួនគ្នាទេ គេកាប់ស្លាប់ទៅ។

421 ទាំងសង្ឃគ្រហស្ថ គេកាប់ច្រើនណាស់ ឈាមច្រាសច្រាលឆ្អៅ
ខ្លះសោតគ្រសែត អណ្តែតទឹកទៅ ក្រពើត្រីនៅ និងស៊ីមិនក្រែក។

422 ត្រូវជួនជួបខែ ភទ្របទនោះឯ ភ្លៀងសោតសន្ទឹក
ប្រាំពីរទេវា រាត្រីយប់ព្រឹក ពុំដែលដាច់ទឹក ស្រកចុះនោះន័យ។

423 ពុំដែលនិងរាំង តែតិចនិងខ្លាំង ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ
ប្រាំពីរទិវា រងាញ៉ើរដែរ ពុំដែលឃើញថ្ងៃ លេចភ្លឿងដល់ម្តង។

424 ភ្លៀងអោរជោរជោគ ស្រុកមិនស្រណុក កើតហេតុភេទផង
ទឹកទន្លេធំ ខែភ្នំនោះផង ធំលើសសព្វដង ទៀងមកនោះឯង។

425 លេចស្រូវអង្ករ លេចទីទួលល្អ លេចត្នោតលេចត្រែង
លេចភ្លើងអន្លាម លើរាមកំបែង ឯក្រោយនោះឯង
ពុំទាន់ឆ្អើគ្នា។

426 ឯអស់អង្គយួន នូវចៅហ្វាទូន សម្តេចចៅពញា
បំបាក់ពេលរេ តាកែម្សនា អស់ឥតសង្កា នឹងសិល្បសាស្ត្រសៃយ។

427 ឯនេនកុយនោះ រត់រួចចេញស្មោះ ទៅស្ថានភ្លាយក្រែក
ទៅទល់ហោរឹងឯង ឥតក្រែងទោសភ័យ នៅនោះសព្វថ្ងៃ
ជាសុកក្សេមក្សាន្ត។

428 ឯននេនតុល កែព្រាលវិលវល់ ពួននៅនាស្ថាន
អាយឯអង្គឯង តាក់តែងទាហាន ចោមចាប់មិនបាន

ដូចដោយចិន្តា។

429 ទើបអស់អង្គយួន រកិរះគ្រប់ខ្លួន កិច្ចកលប្រាជ្ញា
ថាអង្គសម្តេច ចៅពញាចៅហ្វារ ត្រង់និងរាជការ ប្រាកដចិត្តល្អ។

430 គួរតែទៅដល់ ឲ្យអង្គធំយល់ ថ្នាញព្រៃនគរ
ឲ្យអង្គដឹងចិត្ត គំនិតជាល្អ អង្គព្រៃនគរ ក៏ឲ្យគ្រឿងស័ក្តិ។

431 សម្តេចចៅពញា ទូនជរចៅហ្វារ ស្តាប់អស់អង្គជាក់
ចូលចិត្តចិន្តា ថាត្រូវស្មោះស្ម័គ្រ ព្រមទាំងពីរនាក់ រៀបខ្លួនម្នីម្នា។

432 ប្រុងប្រៀបប្រដាប់ គ្រប់គ្រងសំរាប់ ទូកទើបយាត្រា
អស់អង្គផងខាន ពុំបានលេលា នៅចាំគិតការ ឯក្រោយទៀតវិញ។

433 ប្រើតែអង្គយួន យកពលសំនួន ឃុំនាំចេញ
ទៅទៀតនិងដល់ មណ្ឌលថ្នាញវិញ យួនហុំជុំវិញ បង្គាប់ប្រាប់ថា។

434 ឥឡូវសម្តេច ចៅពញាគិតម្តេច ត្រូវនិងរាជការ
និងទៅហៅអង្គ ក្នុងថ្នាញនោះជា ខ្លួនទេនោះវា ពុំសមសេចក្តី។

435 តាមដោយរាជការ ច្បាប់យួនយើងថា បើចេញមកពីរ
ចាប់សិកសត្រូវ ឆ្នោះកូវគប្បី ទទួលទោសក្តី ទើបទៅហៅបាន។

436 សម្តេចចៅពញា នូវទូនចៅហ្វារ ស្តាប់ដឹងដោយដាន
នឹងគិតប្រែប្រើង រឹងត្អូងមិនហ៊ាន ទទួលទោសបាន
ដូចដោយបង្គាប់។

437 ទើបអង្គបំរើ គិតស្រេចហើយដើរ ចរចូលប្រញាប់
ហៅអង្គតាគុន ជាមុនស្រេចស្រាប់ ប្តឹងដោះសារសព្វ
សេចក្តីអស់នោះ។

438 [ឯអង្គតាគុន ដឹងហើយអរលេន់ សើចឯងហាចុះ
ត្រូវនិងចិន្តា អាត្មាឯងនោះ អរអស់ពីពោះ ពុំថ្លែងស្មោះស្មាន។

439 សម្តេចចៅពញា នូវទូនចៅហ្វារ ទុកស្លេះនិន្ទា
លុះស្រេចសេចក្តី[1] ដោយន័យដើមដាន ទើបទៅនិទាន
ដំណើរក្រោយវិញ។

440 និយាយឯអង្គ ដែលបោះបង្វែរ ទ័ពទីភ្នំពេញ
គឺងតែងមហាក្សត្រ ឲ្យចាត់ប្រើចេញ រកកែវព្រាលវិញ
ននេនតុលផង។

[1] Ce passage ne figure pas dans la version imprimée *Rueang Roba khsat srok khmé*, vol. 1, p. 53.

441 ឯអង្គមហាក្សត្រ ព្រួយព្រះទ័យគ្កាត់ ខ្លាចអួងនោះហោង
ឲ្យជ្រើសមន្ត្រី ស្រដីឥតឆ្គង ប្រើទៅទន្ទង យកកែតុលមក។
442 ដំណើរនិទាន ពិតពីដើមដាន ដល់ស្ដេចឲ្យរក
អ្នកមានប្រាជ្ញា គិតការមិនឆ្លក និងប្រើដើររក
យកកែការមកថ្វាយ។
443 រើសបានមន្ត្រី ចែងចេះស្រដី ពិរោះក្បោះក្បាយ
មែនមានប្រាជ្ញា វោហាប្រាចប្រាយ ធ្លាប់គិតការថ្វាយ
ព្រះបាទចក្រី។
444 ស្ដេចផ្ដាំដាក់ទុក ពាក្យពេជគ្រប់មុខ អាមាត្យមន្ត្រី
ទទួលបន្ទូល ឥស្សូរសិរីសី ស្ទូរេចសេចក្ដី ជាខ្សែមួយហោង៕

ចប់ខ្សែ១

445 បទបែប្រះប្រែចែងចង ពីខ្សែមួយហោង ភុជង្គលីលា។
446 ដំណាលកាលមហាក្សត្រា ត្រាស់ឲ្យអម្ចារ
ចាកចេញចរត្រាច់។
447 ផ្ដែផ្ដាំសុះសព្វសេចក្រេច គ្រាន់គ្រប់ពាក្យពេចន
អស់ឥតសល់ការ។
448 អាមាត្រមន្ត្រីនោះណា ចងចាំចិន្ដា គ្រាន់គ្រប់ពាក្យពេចន៍។
449 អាមាត្រក្រាបទាបស្ដែងស្ដេច បង្គំស្រោបស្រេច
ចរចុះចេញទៅ។
450 ដល់ស្ថានភិមានលំនៅ ផ្ដែផ្ដាំកូនចៅ ញាតិផៅពង្សា។
451 ស្រេចចេញទៅទិសបូព៌ា កំឱងអាត្មា ផ្សារជាអ្នកធំ។
452 ចេញទៅត្រូវខែត្តបាភ្នំ ព្រៃវែងត្បូងឃ្មុំ ទល់ព្រៃជ្រៅ។
453 មន្ត្រីឃ្មាតឃ្មីចេញទៅ ទាល់ទីស្រុកក្រៅ នាំព្រះអាជ្ញា។
454 ទៅថ្លែងសម្ដែងសួរថា ហៃអស់គ្រប់គ្នា ក្រែងនៅបានយល់។
455 កែរព្រាលនូវនរេនតុល ថាបើបានយល់ ចូលទៅប្រាប់ឆាប់។
456 បទខ្លាចព្រះរាជបង្គាប់ ត្រាស់ប្រើប្រញាប់ ឲ្យអញចេញមក។
457 ក្រែងគាត់ពួនពីទពីងជ្រក នៅណាឲ្យរក យកទៅថ្វាយឆាប់។

458 អស់អ្នកស្រុកក៏បានស្ដាប់ ឆ្លើយវិញប្រញាប់
គ្មានទេលោកអាយ។
459 អាជ្ញាលេលាប្រញាយ ដើរទៅផ្លូវឆ្ងាយ ដល់ស្រុកស្រែកថា។
460 ហៃអស់ស្រីប្រុសគ្រប់គ្នា បទព្រះអាជ្ញា ត្រាស់ប្រើឲ្យរក។
461 នៃក្រែងនៅនេះ នៅរាងមក[1] ឃើញមនុស្សចូលជ្រក
ពួនពីងនឹងនៅ។
462 អ្នកស្រុកស្ដាប់ហើយឆ្លើយទៅ ថាយើងខ្ញុំនៅ
អាយឥតមនុស្សថ្មី។
463 តែគ្នាយើងជាប្រក្រតី មិនមានមនុស្សថ្មី ចំឡែកគ្នាឡើយ។
464 អាជ្ញាថាលាព្រះហើយ បើគ្មានច្នោះហើយ និងប្រាប់មកថ្វី។
465 អាជ្ញាចូលសុំបាយស៊ី នៅស្បៀងចំណើ ហើយហួសម្ហីម្ហា។
466 ដល់ស្រុកមួយទៀតអាជ្ញា ស្រេចប្រាប់ទៅថា ហើយអស់អ្នកផង។
467 ចូលស្ដាប់អញប្រាប់ទៅហោង ចូរទៅរស់រ៉ង ព្រះបន្ទូលថ្លៃ។
468 អ្នកស្រុកខ្លាចអាជ្ញាក្រៃ ព្រួញប្រួបជើងដៃ ឱនក្រាបរាបទៅ។
469 អាជ្ញាឆ្លើយថានែនៅ អំបាលដែលនៅ
នេះក្រែងស្គាល់ផ្ទារ។
470 អាមាត្រព្រះបាទក្សត្រា ពីរនាក់នោះណា
ឈ្មោះកែរឈ្មោះតុល។
471 អ្នកស្រុកថាយើងមិនយល់ ឈ្មោះកែរឈ្មោះតុល
មិនយល់សូនសោះ។
472 អាជ្ញាថាអស់អស់ ស៊ួរទៅដូច្នោះ ដែលៗដូចគ្នា។
473 ច្នេះតើទៅនៅត្រង់ណា ព្រះហើយខ្ញុំលា
ខ្ញុំណ្ហើយណាយណាស់។
474 ទាល់តែព្រះបាទអង្គម្ចាស់ មានបន្ទូលត្រាស់ ប្រើលើសិរសា។
475 មន្ត្រីស្រដីពាក្យថា ដូច្នេះហើយណា អ្នកស្រុកចេញទៅ។
476 ដើរដល់មណ្ឌលព្រៃជ្រៅ កែរតុលគាត់នៅ
ទាបទៅស្រុកស្បៀង។
477 អាជ្ញាសួរទៅរៀងៗ ទៅទៀបស្រុកស្បៀង

[1] Ce vers comprend un pied supplémentaire. Dans la version imprimée *Rœang Roba khsat srok khmè*, on peut lire "ក្រែងចៅនោះនៅរៀងមក".

ឃើញនៅនោះហោង ។

478 កែតុលចេញមកត្រសង ស្គាល់គ្នាស្រាប់ផង សួរសព្វសេចក្ដី ។

479 រីឯអាមាត្យនោះខ្មី នាននាំស្រដី កុំឲ្យអារម្ម ។

480 បទមហាក្សត្រាឧត្តម គិតនិងអុងធំ សព្វគ្រប់អស់ហើយ ។

481 អុងឯងលែងទោសជាត្រើយ ពុំយកទោសឡើយ
អស់រាស្ត្រស្រុកខ្មែរ ។

482 គេគិតឲ្យយកទោសតែ តួរអង្គសិលៈកែរ កុំឲ្យយកផ្លាស់ ។

483 អុងធំជុំនំថារាស្ត្រ ដូចស្មៅដើងក្រាស់ ទន់ទៅតាមខ្យល់ ។

484 ហេតុនោះពីគ្រោះថាពល ស្ដេចក្នុងមណ្ឌល
ឲ្យលែងទោសចេញ ។

485 កែតុលយល់អាមាត្រមិញ ប្រាយប្រាប់ឈ្មោះមិញ
ចូលចិត្តជឿជាក់ ។

486 ត្រេកអរសាទរឈ្មោះស្មឹគ្រ មកទាំងពីរនាក់
និងអាមាត្រនោះ ។

487 អាមាត្រសង្វាតប្លេកប្លែះ ចរចេញពីនោះ នាំកែតុលទៅ ។

488 ដល់ស្ថានក្សត្រក្សាន្តចមចៅ ចូលក្រាបទូលទៅ
ដោយនូវដំណើរ ។

489 ព្រះមហាក្សត្រាប្រសើរ ជ្រាបដោយដំណើរ ស្ដេចអរឥតដល់ ។

490 ស្ដេចប្រើយកនរេនតុល កែព្រាលទៅដេបេ ប្រគល់ឲ្យអុង ។

491 យួនយល់ដល់តូចចិត្តចង់ ទើបឯអស់អុង ប្រុងប្រៀបទទួល ។

492 កែតុលយល់យួនស្រាកស្រួល ទឹកតែទទួល លាងឲ្យផឹកស៊ី ។

493 ត្រេកអរសាទរទាំងពីរ ពុំដឹងជិវី ជីវិតក្បិនក្បីយ ។

494 យួនយល់កែតុលនោះនែ ពុំដឹងទោសពៃយ
ក្បិនក្បីយដូច្នេះ ។

495 អុងគិតគំនិតពីគ្រោះ ប្រើអាជ្ញានេះ បំពោធកិច្ចកល ។

496 ថាកែរនូវនរេនតុល អស់អុងយើងយល់ ថាចិត្តពិតត្រង់ ។

497 មានគេធំជឿយលើអង្គ ឲ្យចូលសិលេសង្ឃ ទៅតាមបង្គាប់ ។

498 មែនទេតុលកែរឯងប្រាប់ មកយើងនិងស្ដាប់

ដោយពាក្យពិតត្រង់ ។

499 នរេនតុលកែរព្រាលប្រុង ស្ដាប់ពាក្យអស់អុង ស្រដីដូច្នោះ ។

500 ឆ្លើយទៅថាត្រូវចំពោះ ប្រសាសន៍អុងនោះ មែនមិនមុសា ។

501 បទលោកសម្ដេចចៅពញា ទូនផរចៅហ្វារ គេថាឲ្យទៅ ។

502 ខ្លួនជាទីពតូចដូចស្មៅ គេប្រើឲ្យទៅ ៗតាមបង្គាប់ ។

503 ឯអុងយួនប្រុងស្ដែងស្ដាប់ ថាអើឈ្មោះឆាប់ ទៅទល់ពាក្យគ្នា ។

504 និងយកទោសតែចៅហ្វារ សម្ដេចចៅពញា
អស់ឯងលែងចេញ ។

505 គិតស្រេចអស់អុងនោះមិញ ឲ្យរាបទូកចេញ យកកែតុលទៅ ។

506 លុះដល់មណ្ឌលទីក្រៅ ទន្លេចុះទៅ ទាបព្រៃនគរ ។

507 អុងឲ្យហៅកែរតុលមក ដល់ហើយរវេ៉ គំនិតគិតថា ។

508 ឥឡូវនិងទៅទល់គ្នា ខ្លួនគេនោះវ៉ា ពុំសមសេចក្ដី ។

509 ធម្មតាខ្លួនជាមន្ត្រី និងតទល់ក្ដី ដោយច្បាប់យើងយួន ។

510 បទឯងមានមន្ទិលខ្លួន និងចៅហ្វារទូន សម្ដេចចៅពញា ។

511 និងទៅហៅអុងឲ្យជា ធ្វើក្ដីអាត្មា ទើបទៅហៅបាន ។

512 ហើយឆ្លើយពាក្យពិតស្មោះស្មាន អុងជឿរចិត្តបាន
ឲ្យដោះទោសចេញ ។

513 នរេនតុលកែរព្រាលមិញ និងឆ្លាស់ឆ្លើយវិញ
មិនហ៊ានស្ងៀមនៅ ។

514 ទទួលទោសស្រេចទើបទៅ អុងតាគុននៅ ហៅពីចម្ងាយ ។

515 អស់អុងដែលនៅពីអាយ ចូលទៅប្រញាយ
ប្ដឹងដោយរាជការ ។

516 តាគុនធំលន់នៅនា , ព្រៃនគរជា ថែមក្ដីវាទៀត ។

517 ឃ្លាំងធំមួនមាំបោះស្មៀត ដែកទាមថែមទៀត ប្រយ័តន្ទបន្ថែ ។

518 ហើយចាំនាំទៅស្រុកខ្មែរ ចងផ្លឹងបង្ហែរ អាក្រាសហើយកាប់ ។

519 កុំឲ្យអស់ខ្មែរវាធ្លាប់ បបួលគ្នាកាប់ យួនស្លាប់ឥតការ ។

520 យកទាំងសម្ដេចចៅពញា ទូនផរចៅហ្វារ នរេនតុលកែរ ។

521 ព្រាលប្រាមគម្រាមស្រុកខ្មែរ កុំឲ្យធ្លាប់តែ គាបគិតក្បត់ស្ដេច ។

522 អុងជាធំថាច្នេះស្រេច រករៀបរំពេច ឲ្យអុងតូចចេញ ។

523 នាំអស់អ្នកទោសនោះមិញ មកឯភ្នំពេញ តាមអុងធំថា ។

524 គិតចង់ជាប្រាំប្រការ បណ្ដើរដោយផ្សា ហើយកាប់រំពេច។
525 ព្រះមហាក្សត្រាស្ដេងស្ដេច ឲ្យប្រាប់ដូចម្ដេច គេពុំព្រមលេង។
526 ស្ដេចស្ដាយទ្រង់ព្រះកន្សែង សុំគេពុំលេង ឡើយលុះមរនា។

527 បទកាកគតិតែង ដំណើរដំណែង ដំណាលកាលគ្រា
ក្រោយអង្គឲ្យកាប់ សម្លាប់ចៅហ្វារ សម្ដេចចៅពញា
កែតូលនោះហោង។
528 ឯអង្គក្សត្រថ្លៃ ព្រះបាទឧទៃ រាជរិះគ្រប់គ្រង
រក្សាសីមា ប្រជារាស្ត្រផង ជាសុកឥតហ្មង មន្ទិលទោសា។
529 ស្ដេចតាំងមន្ត្រី ចិញ្ចឹមជាថ្មី ជួសទូនមរនា
ចក្រីស្លួសឡើង គ្រងងារចៅហ្វារ ដែកជះពាង់ជា ចក្រីវង្ស៍។
530 សោឃ្លោកជិតជា សម្ដេចចៅពញា ជួសសម្ដេចតី
តែងគិតរាជការ រក្សាបុរី ក្សត្រក្សាន្តធិបតី ឥស្សូរសិរសោ។
531 និយាយឯអង្គ បាហោឈរក្នុង ក្រុងកម្ពុជា
ថ្នាញខាងជើងវាំង ព្រះមហាក្សត្រា តែងតឿនរាជការ
លើក្សត្រភូធរ។
532 ដ្បិតអង្គតាគុន ជាធំមានបុណ្យ ថ្នាញព្រៃនគរ
តែងចាត់បំរើ ប្រើឲ្យទៅមក៍ ឯក្សត្រភូធរ បង្គាប់រាជការ។
533 កាត់ឈើគ្គារហុប អស់ខែត្តផងគ្រប់ សឹងត្រូវដូចគ្នា
ឲ្យកាត់យកឈើ និងធ្វើរាជការ ថ្វាយស្ដេចទេព្ភា ដូចគ្នាទាំងអស់។
534 ឯមេកងការ កាត់ឈើនាម្ភា ឈ្មោះយោមរាជរស់
ឲ្យត្រូវកាត់ឈើ គគីទាំងអស់ ឯយោមរាជរស់
ចាំនៅហាន់ជ័យ។
535 ប្រើតែភ្នាក់ងារ ឲ្យឡើងត្រួតត្រា រាជការនោះនៃ
ឲ្យកាត់រំលំ ឈើធំក្នុងព្រៃ អូសដាក់ហាន់ជ័យ សព្វថ្ងៃឥតអឹក។
536 កែនយកក្របី អូសឈើគគី ទាញទៅទុកដាក់
កំពង់ហាន់ជ័យ សព្វថ្ងៃឥតអឹក ស្លាប់គ្រាប់ដំណាក់

[1] Il faut lire ឡុង "Long".

នឿយណាស់ស្គមស្គាំង។
537 ស៊ីតែស្លឹកឈើ ផល្លនចែត្រដើរ ទឹករីងរៅវាំង
វាងរាបចប់ផ្លូវ ឥតស្មៅគោកគាំង កង្វែរ[1] ខែប្រាំង
ហែងស្ងួតហួតក្រែ។
538 ក្របីស្លាប់អស់ ឲ្យអូសនិងមនុស្ស ទាញទៅសព្វថ្ងៃ
ដងដោយនូវនឹម ទាមទឹមទីទៃ ឲ្យអូសពីព្រៃ ពីផ្លូវដែលសល់។
539 ឯអង្គដោយកាយ កាន់ឈើវាត់វាយ ពីក្រោយរចល់
វាឡើងលើឈើ ហើយដើរមើលពល់ បើប្រឹងមិនដល់
មិនខ្លាត់ចំឡក។
540 ឲ្យកោងកំពិស ដូចគ្នាទាំងអស់ ទើបយួនវាយក
បើឯងមិនខំ វាយដំរបក ហើយស្រែកសំយក ជេរពោលដៀលថា។
541 ដំណើរដំណាល ដំណើរកេរ្តិ៍កាល កាប់ឈើរាជការ
កាលយួនវាប្រើ លើខ្មែរគ្រប់គ្នា គួរគិតអនិច្ចា អាត្មាទីទៃ។
542 ដំណើរឈើនេះ សុងួបទុកស្លេះ គ្រាន់តែដឹងន័យ
កាលយួនវាប្រើ អូសឈើហាន់ជ័យ ឲ្យក្មេងទីទៃ ដឹងដើមដូនតា។
543 និយាយឯអង្គ បាហោឈរក្នុង ក្រុងកម្ពុជា ស្ដេចគង់ភ្នំពេញ
ធ្វើថ្នាញនៅនា ជើងវាំងព្រះមហា ក្សត្រាប្រធាន។
544 តែងទឿនរាជការ ព្រះមហាក្សត្រា ខ្ជបខ្ជាចព្រួយប្រាណ
ទោះទាំងនាហ្មឺន ពង្សព្លូងប៉ុន្មាន ឥតអ្នកណាហ៊ាន
ទទឹងទាស់ទេង។
545 តែលោកឈ្មោះម៉ា ដែលលោកធ្វើជា ព្រះអង្គនោះឯង
លោកមិនមានខ្លាច អំណាចយួនស្ដែង ព្រះអង្គម៉ាឯង
ប្រឹងប្រៀបប្រញាប់។
546 ឯអង្គនោះណា តែងប្រើប្រាជ្ញា ដោយនូវសណ្ដាប់[2]
អង្គប្រើទាសា[3] ចុងងន់មកប្រាប់ ថាអង្គបង្គាប់
ស្បែកឫស្សីផ្ដៅ។

[1] Ce mot signifie "saison".
[2] Ce passage est omis dans l'édition imprimée *Rœang Roba khsat srok khmê*, vol. 1, p. 63.
[3] Du pali *dasa* qui veut dire "serviteur". Dans l'édition imprimée *Rœang Roba khsat srok khmê*, vol. 1, p. 63, le mot est noté ឡាសា.

547 នឹកឃើញស្មើណា អ្នុងប្រើទាសា ថុងង៉ន់[1]ឲ្យទៅ
បង្គាប់គ្រប់ការ ថាអ្នុងឲ្យត្រូវ ឲ្យទានយកទៅ
ឥឡូវទាំងអស់។

548 ឯព្រះអង្គម៉ា តែងទុកចិត្តគ្នា រាជតេជះកាស់[2]
អ្នុងគិតម្តេចម្តា ទោសាយកខុស រាជតេជះកាស
ខ្សិបខ្សឹបប្រាប់គ្នា។

549 ឯអស់ជុំនំ នៅអ្នុងជាធំ សំរេចរាជការ ពុំដឹងគេគិត
គំនិតត្រូវគ្នា អ្នុងគិតកិច្ចការ ម្តេចឡើងដឹងដល់។

550 មានមួយថ្ងៃនោះ អ្នុងឯងពីគ្រោះ និងអស់ពួកពល
ចង់ចាប់ព្រះអង្គ ឲ្យបានដោយកល់ ប្រាជ្ញាយោបល គំនិតអ្នុងឯង។

551 ឲ្យជីករណ្តៅ វង្វង់ជំរៅ ទ្រទ្រូងដែរលែង ទទឹងពាហត្ថ
មាត់រណ្តៅឯង យកក្តារប្រវែង បន្ទិំត្តះទុក។

552 ហើយធ្វើរណ្តៅ មួយទៀតទៀបនៅ ទីរោងនៅមុក
ជុំនំក្នុងថ្នាញ នោះមិញប្រុងទុក កន្លែលគ្រប់មុខ កៅអីលើនោះ។

553 ទុកជាអម្រុង បង្អួយព្រះអង្គ ម៉ាមកចំពោះ និងឲ្យឡើងទៅ
នៅកៅអីនោះ ឲ្យស្រុតធ្លាក់ចុះ ចាប់យកបានងាយ។

554 គិតស្រេចដូច្នេះ ប្រើកុងង្វននោះ ចេញទៅប្រញាប់
អញ្ជើញព្រះអង្គ ថាអ្នុងឯនាយ ប្រើមកលោកអាយ
ឲ្យអញ្ជើញឆាប់។

555 ជុំនំរាជការ បទមានអជ្ញា តាំប្រុតបង្អាន់ ពិតពីអ្នុងធំ
ព្រែនគរប្រាប់ ឲ្យលោកទៅស្តាប់ សំបុត្តអ្នុងធំ។

556 ឯលោកព្រះអង្គ គិតហើយចូលក្នុង ផ្ទះហើយសំងំ
ផ្តាំតែកូនក្មួយ[3] ឲ្យថាលោកពុំ ស្រួវជាសំងំ
ពុំដែលចេញក្រៅ។

557 បីប្អូនថ្ងៃហើយ ពុំដែលហៅស្បើយ ដល់តិចច្នេះនៅ
បើអស់កូនក្មួយ ចូលជំរាបទៅ ខឹរខឹងឃោឃៅ
ដេញវាយសំពង។

1 Mot vietnamien qui signifie "traducteur, interprète".

2 Il faut lire ក៏ស៎ [kåh].

3 L'expression កូនក្មួយ signifie "serviteur, client".

558 ឆ្លតគិតវិវក់ សព្វថ្ងៃមិនសុខ យកសម្បកខ្យង
ដោតជាចង្កោម ពាក់នៅកផង កូនក្មួយសព្វដង
មិនហ៊ាននៅក្នុង។

559 ដូច្នេះអ្នកជា ថុងង្វនទាសា វិលទៅពិតអ្នុង
ក្រែងគ្រាន់ស្រាកស្រាន បន្តិចបង្អង់ យើងចូលទៅក្នុង
ជំរាបលោកឲ្យ។

560 បំរើអ្នុងទៅ ក្រោយនោះលោកហៅ អស់ទាំងកូនក្មួយ
នៅអស់ព្រះពញា ប្រាប់ថាឯងឲ្យ ជ្រើសមនុស្សមួយរយ
ឲ្យទៅនិងអញ។

561 កាន់គ្រឿងគ្រប់ដែរ ដោយទូទីទៃ ប្រយ័ត្នដល់ថ្នាញ
បទអ្នុងគេធ្វើ អំពើរនោះមិញ គេចង់ចាប់អញ
ក្នុងថ្នាញនោះជាក់។

562 ក្រោយនោះបន្តិច ពុំយូរឡើយលិច បំរើពីរអ្នក
មកជាអាជ្ញា ទៀនថាលោកភ្ញាក់ ឬនៅអស់អ្នក
ផ្តឹងលោកឲ្យឆាប់។

563 បទអ្នុងជាធំ លោកប្រើយើងខ្ញុំ មកជាប្រញាប់
ឲ្យអញ្ជើញទៅ ឥឡូវនោះឆាប់ កូនក្មួយលោកប្រាប់
ថុងង្វនវិញថា។

564 កំពុងតែវក់ មិនបានស្វាងមុក កុំអាលេទាសា
តើងទៀនបង្គាប់ ប្រញាប់ពេកណា ចាំលោកស្វាងជា
ប្រលុបបន្តិច។

565 ទាសានោះនៅ អង្វយពីក្រៅ តឿនទៅពុំភ្លេច
ថាអស់ជុំនំ គេទៅជុំស្រេច លោកតើគិតម្តេច
អ្នុងឲ្យតឿនឆាប់។

566 ទើបលោកព្រះអង្គ ចេញមកពីក្នុង ដល់ហើយបង្គាប់
កូនក្មួយឲ្យថា និងទាសានោះ ថាចាំប្រដាប់ ខ្លួនស្រេចទើបទៅ។

567 ឲ្យអស់ទាសារ ជំរាបអ្នុងថា លោកមកឥឡូវ ទើបអស់អាជ្ញា
បំបែកគ្នាទៅ ប្រើខ្លះឲ្យទៅ ពិតអ្នុងដូចថា។

568 ទើបលោកព្រះអង្គ ឲ្យរៀបគ្រឿងប្រុង ប្រដាប់ម្ចិម្ចា
ពិពន់ប្រលប់ សំឡប់មើលគ្នា មិនស្គាល់អាជ្ញា

តឿនទៀតលោកចេញ ។

569 ជាមួយបំរើ កូនក្មួយលោកដើរ ដង្ហែពាសពេញ
កាន់អស់គ្រឿងគ្រប់ ប្រដាប់ចរចេញ បំរើនោះមិញ
ជំរាបលោកថា ។

570 ម្តេចលោកគិតឲ្យ មនុស្សទៅតាមក្រោយ កាន់គ្រឿងសាស្ត្រា
គ្រប់ដៃរដូច្នេះ ច្រើនម្លេះគ្រៀបត្រា ក្រែងអ្នុងលោកថា
ចាប់ទោសចាប់ពៃរ្យ ។

571 និយាយតាមផ្លូវ តរាបរៀងទៅ ប្រដែលទីទៃ
លោកព្រះអង្គម៉ា ថាអ្នុងនោះនៃ កាន់គ្រឿងគ្រប់ដៃ
យល់ជាមានការ ។

572 ទើបអង្គអញឯង ឲ្យគិតតាក់តែង កាន់គ្រឿងគ្រប់គ្នា
បើអ្នុងមានក្រ ក្របម្តេចម្ហា យកគ្រឿងពីណា
និងឲ្យជួយអ្នុង ។

573 និយាយតាមផ្លូវ ដរាបរៀងទៅ ទៀបដល់រំលុង
ថុងង្វូនបាសារ ថាលោកនៅក្នុង ថ្នាញទៅហៅអ្នុង
ត្រង់ក្តានោះឯង ។

574 ឯលោកព្រះអង្គ ដឹងហើយបង្អង់ ដឹងដើមយល់ឆ្វេង
គេជីករំលង់ បំផុងអង្គឯង លោកហៅមនុស្សតែង
ទុកចិត្តចូលទៅ ។

575 ហើយបង្គាប់ថា ឲ្យអស់ព្រះញា កូនក្មួយចូលទៅ
ចាំទិមទ្វារថ្នាញ អង្គអញចូលទៅ ទាំងអស់ឲ្យនៅ
នៅតែពីរនាក់ ។

576 ផ្តាំស្រេចដូច្នេះ លោកលោតផ្លោតផ្លោះ
ហួសក្តារយួនដាក់ កូនក្មួយលោតតាម ទៅទាំងពីរនាក់
យួនយល់ឃើញដាក់ ចូលទៅដូច្នេះ ។

577 ឯយួនចាំទ្វារ អរវង់ម្ទីម្ពារ រួសរាំងទ្វារនោះ
ថាអ្នុងទន្ទឹង លោកបាត់សូនសោះ អញ្ជើញទៅចុះ
អ្នុងរង់ចាំនៅ ។

578 ឯលោកព្រះអង្គ ចចូលដល់ក្នុង រោងជិតទៀបទៅ
អស់ទាំងទាសា ភ្នាក់ងាយួននៅ ថាឲ្យលោកទៅ

លើកៅអីនោះ ។

579 ឯលោកព្រះអង្គ ពុំទាន់ហៅអ្នុង ឲ្យអស់ពីពោះ
ដូចដោយសេណី មន្ត្រីទាំងនោះ ដល់ដាក់ខ្លួនចុះ
ប្រចហោងស្ងៀមនៅ ។

580 អ្នុងឲ្យទាសារ ថុងង្វូននោះថា ឲ្យលោកឡើងទៅ
អង្គុយកៅអី ឲ្យធ្លាក់រណ្តៅ លោកដឹងមិនទៅ
ថាអណាស់ហើយ ។

581 ឯអ្នុងបាហោ តែងទៀនប្រាប់មក ញឹកៗជាត្រើយ រីឯព្រះអង្គ
ថាអ្នុងអរហើយ ពិតពុំឡើងឡើយ អង្គុយស្ងៀមនៅ ។

582 អ្នុងដឹងដូច្នេះ ប្រើទាសារនោះ មកប្រែប្រាប់ថា
ថាម្តេចព្រះអង្គ ដល់អ្នុងមិនហៅ ហើយកាន់គ្រឿងគ្រា
គ្រប់ដៃមកផង ។

583 ឯច្បាប់យើងយួន ឲ្យដង្ហែខ្លួន ចូលមកនេះឆ្លង
ហើយកាន់គ្រឿងគ្រប់ ប្រដាប់មកផង ប្រក្លូតប្រញ្ចង
យកសក្តិអ្នកធំ ។

584 ឯព្រះអង្គម៉ា បានឆ្លើយវិញថា ខ្ញុំគិតអារម្ភ
ប្រយិតន្ទរាជការ ជួយអ្នុងជាធំ ទើបឲ្យមនុស្សខ្ញុំ
កាន់គ្រឿងប្រដាប់ ។

585 ក្រែងអ្នុងមានក្រ ហើយបង្គាប់មក មានគ្រឿងគ្រប់ស្រាប់
ខ្ញុំគិតដូច្នេះ ហេតុនេះបង្គាប់ ឲ្យកាន់ប្រដាប់
គ្រឿងគ្រប់មកផង ។

586 កាលនោះឯអ្នុង ស្តាប់ពាក្យព្រះអង្គ ឆ្លាសឆ្លើយសារសង
អ្នុងអរសើចមក ចំអកឲ្យផង ភ្ញាកក្លាយសួរសង ទើបថុង្ងូនថា ។

587 អ្នុងស្រដីលេង និងព្រះអង្គឯង កុំអន់ចិន្តា ព្រះអង្គឮហើយ
ឆ្លាសឆ្លើយវិញថា ខ្ញុំអរហើយណា និងអ្នុងស្រាកស្រួល ។

588 កាលនោះឯអ្នុង ឲ្យគិតរម្រង បាយទឹកទទួល
ទើបព្រះអង្គម៉ា ថាពោះមិនស្រួល មិនដែលទទួល
ទានច្រើនវេលា ។

589 បានតែម្តងៗ បើខ្ញុំរំលង កំណដ្ឋមិនថា កុំព្រួយអ្នុងឲ្យ
រករៀបក្រយ៉ា ខ្ញុំអណាស់ណា និងចិតអ្នុងស្មោះ ។

590 អស់អ្នកទាសា ពិតអ្វងផងណា ចាខ្ញុំហើមពោះ កុំឲ្យរៀបថ្វី
ចំណីអស់នោះ ឲ្យតែពីគ្រោះ រាជការនឹងទៅ។

591 បទខ្ញុំមកឈ្មុប ពីពុនព្រលប់ លុះអាគ្រាតជ្រៅ
អ្វងមិនឃើញថា រាជការស្ងៀមនៅ ខ្ញុំចង់លាទៅ
ឥឡូវនេះហើយ។

592 ឯអ្វងបាហោ ដឹងហើយខឹងម កុំអាលទៅឡើយ
ឯលោកព្រះអង្គ រង់នៅគិតហើយ អ្វងស្ងៀមព្រងើយ
លោកលាចេញទៅ។

593 ថ្ងង្វួនបាសា តាមឃាត់រាំងរា ពីមុនមិននៅ ឯអស់ទាសា
ថាកុំអាលទៅ លោកពុំព្រមនៅ ចេញទៅក្រៅថ្នាញ។

594 ជួបនិងអស់មនុស្ស ព្រមគ្នាទាំងអស់ ទៅផ្ទះវិងវិញ
ប្រាប់អស់បរិពារ គ្នីគ្នានោះមិញ រៀបរូតស្រេចចេញ
ទៅបាត់ដំបង។

595 បទព្រហ្មគិតគាប់ ចចារចាប់ៗថែងចង
កាលក្រោយបន្តិចហោង រាជតេជះកសគិតការ។

596 គាត់គិតក្នុងចិន្ដា ចង់បានជាងជាយោមរាជ
ហេតុការគិតមិនខ្លាច នៃយោមរាជហ៊ូវនោះឡើយ។

597 ប្រទូសប្រទាស់គ្នា តែពីងារនោះជាត្រើយ
ខឹខឹងពុំស្បើយឡើយ ហើយទៅទូលមហាក្សត្រា។

598 ឯអង្គមហាក្សត្រា ព្រួយព្រះទ័យក្របើថា
យោមរាជឥតទោសា និងហ្វូតងារគេពុំខុស។

599 ទើបក្សត្រក្សាន្តឥស្វរ មានបន្ទូលថាអាកស់
យោមរាជគេមិនខុស និងដម្លោះងារម្ដេចបាន។

600 [យល់ខុសនិងសណ្ដាប់ ខុសទម្លាប់ពីបូរាណ
ចិញ្ចឹមបុរៀសឹកបាន ទោសមិនមានហ្វូតយកចេញ។][1]

601 ដូច្នេះអាឯងយក ងារស្វូឃ្លោកនោះឯងវិញ
អញតាំងបន្ទូលចេញ ទៅពោធិសាត់នោះជាក្រែ។

[1] Cette strophe est omise dans la version imprimée *Rɑang Roba khsat srok khmê*, vol. I, p. 71

602 រីឯរាជតេជះកស ចង់ឈ្នះតបទោសពៃយ
មិនបានដូចចិតមែយ នឹយកំណើតកើតប៉ុនបង។

603 ពុំចូលចិត្តចិន្ដា គឺមោះថាខ្លាចឆ្នាំឆ្លង
ពុំហ៊ានទូលទាស់ផង សងបន្ទូលមហាក្សត្រា។

604 ទទូលថ្វាយបង្គំ ក្សត្រឧត្ដមដូចព្រះបារ ទ័យន័យមហាក្សត្រា
ធ្វើងារជាស្វូរឃ្លោកនោះ។

605 ទទួលបន្ទូលស្រេច រៀបរំពេចចេញស្ទោះ
ទៅពោធិសាត់នោះ ទៅរក្សារាស្ត្រទាំងឡាយ។

606 កត់ត្រាបញ្ជីរាស្ត្រ ផងទាំងផ្ដាស់ដែលជួញចាយ
ក្រវាញយកមកថ្វាយ ជាសួយសារមហាក្សត្រថ្លៃ។

607 ធ្វើងាជាស្វូឃ្លោក តែងនិងយកសួយសព្វថ្ងៃ
អស់រាស្ត្រផងភិតភ័យ ខ្លាចខ្លួនក្រែក្រាបរាបស្មោះ។

608 រីឯអង្គស្វូរឃ្លោក តែងនិងយករាស្ត្រទាំងនោះ
ប្រើប្រាស់ឥតមានមោះ មានមន្ទិលទោសទុក្ខា។

609 តែងនិងចរចេញចូល ក្រួញក្រាបទូលទាល់ក្សត្រា
ពុំដែលគេចវស្សា ជាគំរប់ឆ្នាំបីបួន។

610 កាលនោះឯអស់រាស្ត្រ ផងទាំងផ្ដាស់ដែលជួបជួន
ថាញាត្តិថាសាច់ខ្លួន ពួនពិងបុនពីមុនមក។

611 ឃើញហើយអរឯងក្រែ ក្រាបលើកដៃសំពះយក
បាត្លាប្រណម្យលោក យើងនឹងជ្រកពិងពុំបាន។

612 ធ្វើងារជាស្វូរឃ្លោក សុទ្ធតែសាច់សន្ដាន
នៅអាយឥតសំរាន្ត គេប្រើបានឥតប្រណី។

613 ដរាបផ្ដើងសុះសព្វ ដំណើរគ្រប់អស់សេចក្ដី
ដែលកើតហេតុអ្វីៗ ឲ្យប្រណីជួយគ្រប់មុក។

614 រីឯអង្គស្វូឃ្លោក ឃើញញាតិមកសារសុកទុក្ខ
ទៅជួយដោះគ្រប់មុខ មិនមានបានដូចចិន្ដា។

615 ខឹងចិត្តបតអស់ញាតិ គេប្រមាតមិនយល់គ្នា
ទៅទូលមហាក្សត្រា សូមធ្វើងារឯក្នុងវិញ។

616 ឯអង្គមហាក្សត្រា ព្ទូលថាដូច្នេះមិញ
មិនព្រមយកងារចេញ ប្រែវិលវិញត្រាតែបាន។

617 រីឯអង្គសូរឃ្លោក កសគិតយកសាច់សន្តាន
ដែលពឹងបុណ្យប៉ុន្មាន ទៅទីស្ថានពោធិសត្វ។
618 បបួលដូចចិន្តា ប្រុងប្រាថ្នាហើយថែងចាត់
បំរើដើរកិតជាប់ គ្រូរពោធិសត្វទៅសៀមរស់។
619 ឯអង្គមហាក្សត្រា បានជ្រាបថាសូឃ្លោកកស
ចាត់គ្រូរយកទៅរស់ ស្តេចទ្រង់ខ្ញាលញីរអស់អង្គ។
620 ស្តេចឲ្យអស់សេនា កែនមនុស្សមនាជាអប្រុង
ត្រាស់ប្រើចក្រីល្ងង លើកពលពុងកងទ័ពទៅ។
621 ឯពលមួយម៉ឺនប្លាយ កែនពីរអាយគ្រប់ខែត្តក្រៅ
បញ្ជូនបញ្ចូលទៅ ទុកឈរនៅពោធិសាត់។
622 ឈររាំងរក្សាខែត្រ ឃើញកើតហេតុហើយប្រយ័ត្ន
ទិមព្រមពោធិសត្វ ក្រែងគេចាត់គ្រូទៀតទៅ។
623 ចក្រីល្ងងជាធំ មេកងជុំឈរចាំនៅ
ពុំហ៊ានលើកទ័ពទៅ តាមគ្រូរនៅស្រុកសៀមឡើយ។
624 ឈរយូរយល់ជាក់ចាំ ដល់ដើមឆ្នាំភ្លៀងណាស់ហើយ
មិនមានទ័ពសៀមឡើយ ហើយបន្ថយខ្មែរមកវិញ។
625 ស្តេចតាំងសូឃ្លោកទៅ ឲ្យឈរនៅខែត្តនោះមិញ
រាស្ត្ររតចូលមកវិញ រៀបនិងពេញពោធិសត្វ។
626 រីឯអង្គចក្រី នូវមន្ត្រីដែលចាត់ ចាំខែត្តពោធិសាត់
វិលវិញថ្វាត់ថ្វាយបង្គំ។
627 លុះយូរបន្តិចទៅ ស្តេចឲ្យហៅមន្ត្រីធំ
ទាំងអស់មកជុំនំ និងជាន់ឥដ្ឋករកំផែង។
628 ជំនុំអស់ក្រមការ ចាត់ការងារទៅតាក់តែង
គិតកែនកំឡាំងឯង ករកំផែងឥដ្ឋថ្វាត់ថ្វាយ។
629 ឲ្យយកតាមបញ្ជី ពល់គ្រួបទីខែត្រទាំងឡាយ
បានប្រាំមួយម៉ឺនប្លាយ ដាក់មេនាយកាន់ជាន់ឥដ្ឋ។
630 រីឯអស់ជុំនំ ផងតូចធំក៏រិះគិត កែនបាវបានមកជិត
ឲ្យជាន់ឥដ្ឋឯងនោះមិញ។
631 ជាន់បានដុតអិដ្ឋឆ្អិន ស្រេចគ្រប់គ្រាន់នាំចរចេញ
ឲ្យមេការក៏កំផែង។

632 នាហ្មឺនមានមុកងារ ជាមេការគិតតាក់តែង
ជាជាងករកំផែង ភ្នំពេញឯងពុំទាន់ស្រេច។
633 គាប់កាលកើតជាភេទ ភាភិនភេទនគរស្តេច
គ្រោះក្រជាសម្រេច ឲ្យអង្គស្តេចចាកចេញឆ្ងាយ។
634 ជាហេតុភេទក្រគ្រោះ ផ្តែក្រោមនោះនិងអន្តរាយ
ព្រះម្ចាស់ទេពក្តល់ខ្វាយ គិតឧបាយដោយប្រាជ្ញា។
635 ព្រោះហេតុចង់យង់យល់ ទីមណ្ឌលអាត្មា
យុលញាតិសាច់ពង្សា ព្រះអង្គម៉ាជាបងឯង។
636 ព្រះអង្គម៉ាទៅសៀមបាត់ ស្ងាត់ស្ងៀមទីចំបែង
ពួកនិកយលឆ្វេង គិតតាក់តែងលបលួចត្រា។
637 ប្រាសាទទាំង៥នោះ ហើយបានបោះនាំរាជសារ
ទៅក្នុងក្រុងមហា ទេពនគរជាសុខស្តី។
638 ក្នុងរាជសារថា ពឹងសំភារបុណ្យបរមី បទយួនយ័ក្សតិរថី
វាកំចោករោក្ខវិវាទ។
639 សូមពលពុទ្ធិចៅ លើកទាព្យទៅជួយវិងថ្វាត់
ដេញយួនព្រួនព្រាយព្រាត់ បាក់បែកបាត់ពីនគរ។
640 ព្រះចៅយុទ្ធារបាន ជ្រាបដើមដានដោយអក្សរ
ទើបស្តេចទ្រង់ត្រេកអរ ឲ្យជំនុំជុំពលផង។
641 ត្រាស់ប្រើលោកចៅយុន ធំលើសលុនជាមេកង
ល្ងងពីរព្រះអង្គផង ជាមេកងចុះជើងទឹក។
642 រីឯលោកចៅយុន ធំលើសលន់ជាស្តេចសឹក
ជើងគោកពលពន្លឹក លើកកកើកពោធិសាត្វវិញ។
643 ជើងទឹកពញាភ្លាហោម[1] ធំចេញព្រមពលពាសពេញ
ដើរផ្លូវកំពតវិញ មានសំពៅកប៉ាល់ផង។
644 ដំណើរដំណែងកាព្វ គិតរៀងរៀបរាប់មេកង
ខាងសៀមស្លេះសិនហោង ចាប់ថែងចងខាងខ្មែរវិញ។
645 និទានក្សត្រតែងអង្គ ក្សត្រដែលគង់ទីភ្នំពេញ
ជាម្ចាស់ខ្មែរនោះមិញ មិនមានជ្រាបក្នុងកាយា។

[1] Il faut lire ពញាក្រឡាហោម [poñéa krâlahaom], chef de l'armée fluviale ou la marine.

646 ថាអង្គអគ្គមហេសី តែងសេចក្ដីផងទាំងឡាយ
ទៅយោងសៀមពីនាយ ឲ្យមកជួយអង្គដូច្នេះ។

647 បទកាកគតិ ដំណើរដំណារ ដំណាលកាលនោះ ជាកាលភ្នាំខ្មែរ
ឲ្យតែក្រគ្រោះ នគរកាលនោះ ពុំសូវសុកសាន្ត។
648 គាប់កាលឆ្នាំម្សាញ់ សករាជនោះមិញ កន្លងទៅបាន
២៣០០ចិតសិប៥[1] ហេតុកាលក្នុងស្ថាន នគរពុំសុក។
649 ឆ្នាំម្សាញ់បញ្ចស័ក សៀមមកគគឹក គគិកគគុកពាស
ពេញភូមិស្ថាន ភិមានស្រែស្រុក រាស្ត្ររេងអុកលុក
ពុំសុខសប្បាយ។
650 ផ្អើលភ្ញាក់ទីទៃ ភ័នភាំងភិតភ័យ ញ័ររអស់អង្គកាយ
ពីស្រុកស្រែក្រៅ រៀងទៅបន្ទាយ រំជួលសព្វសាយ
ផុតផែនពសុធារ។
651 មេកងគេនោះ ដោយន័យនាមឈ្មោះ ហៅពញារាជា
មួយទៀតចសែន នរេនយោធារ មួយនោះឈ្មោះពញា
លុក្ខោនសុវាន់។
652 អណ្ដាប់មេពី ព្រះពិទូរិធី ជាមេកងពាន់ បាឡាត់ចុងកាល
រៀងរាល់ប្រកាន់ ត្រួតលើកកំណាន់ នាយរយដោយប៉ែក។
653 មានមេកងខ្មែរ ក្រុមមឿងសឹងតែ ធំៗឯងឯក
ដោយឆ្វេងដោយស្ដាំ ប្រចាំដោយញែក តាមងារតាមប៉ែក
ក្រុមមឿងនោះន័យ។
654 និងរាប់រាយឈ្មោះ ឧបមាជំពោះ តាមងារទីទៃ
ពុំសូវស្គាល់ជាក់ តាមអ្នកនេះនៃ ងារច្រើនពេកក្រៃ
ពលច្រើនម៉ឺនឭយ។
655 យុទ្ធរាតជាធំ មេកងផងជុំ ជុំនំជាពាក្យ សំរេចប៉ែកផ្លូវ
ត្រូវកំពុងស្វាយ ចាត់មេចាត់នាយ មេកងឈ្លួចមុក។
656 ឧកញ៉ានគរ ដែដោមឿងម៉ែរ ម៉ានពលគគុក
បាឡាត់ឯកឯង ខ្មែរជងចុងស្រុក ជាទ័ពឈ្លួចមុក
គគុកច្រើនក្រៃ។

[1] Il faut corriger en deux mille trois cent soixante dix-sept pour avoir l'année du Serpent cinquième de la décade

657 ជីវិតសង្គ្រាម ក្ដួយពារិចិនចាម ខ្មែរលាវងាង
ស្នៀងឮងផងព្រៅ តាង្វូវពុតនៃ ក្នុនជ្រាយច្រើនក្រៃ
លាវលាយរដ្ដេ។
658 សង្កះគួរខាន ស្វ័រិនចូលជាន់ ដល់ព្រំស្រុកខ្មែរ
ទៅឡើងចង្រ្កង ភិតឯងខ្លាចគេ រត់ចូលមកឯ ដេជោប៉ៅឆាប់។
659 ដល់ហើយជំរាប ពិតហើយសូភាព ពិតពីកងទ័ព
គេនៅបោះដឹង ដំណឹងសាសព្ទ ពុំបានទូលទាស់
រត់ចូលភ្នំពេញ។
660 ចូលទូលទាល់ស្ដេច ដឹងដើមសេចក្រេច ដំណើរនោះមិញ
ត្រាយឲ្យឧកញ៉ា យោមរាជដុងចេញ នារិន្ទនងមិញ
ស្រីអក្គរាជភោគ។
661 នាម៉ឺនលាចេញ ពិតពីភ្នំពេញ មកគិតកែនយក
មនុស្សខែត្តបារាយ ប្រញាប់រិះរក តាំងទ័ពលើកមក
ទៅទុលនឹងគេ។
662 ឯលោកឧកញ៉ា ល្ងងសេន្ទាងហ្វា រួតចោលខែត្តទេ
ពុំបានទល់ទ័ព ប្រញាប់រិះរក រត់តែខ្លួនទេ ទៅឯបន្ទាយ។
663 បានឯឧកញ៉ា ដូងសេន្ទាងហ្វា គ្រងងារនោះអាយ
បាឡាត់សួរផង គ្រប់ខែត្តបារាយ សួរនោះនៅអាយ
ហៅសួរក្រអេះ។
664 ជួបនិងយោមរាជ គិតគប់ពុំខ្លាច ធ្វេធ្វេសប្រហែស
អាងឧកញ៉ាសួរ ស្ដីធូក្រអេះ លោកកុំប្រហេស ទៅទល់ទ័ពគេ។
665 កាលនោះយមរាជ មេកងឯងអាច លើកចេញទៅឯ
ត្រពាំងមាន់យំ ជួបជុំនិងគេ មេកងឯងឯង
អាយរាស្ត្របាក់បែក។
666 ពលប៊ីប្អូនរយ ដើងរើងដោយរោយ ហៅហានចំញែក
ពលគេលុបលុន ពេកពុនអាណែក គេឃើញគេស្រេក
ប្រាប់មកមិនក្រែង។
667 ថារើយអស់គ្នា ច្បាំងនិងនណា នោះហើយម្ចាស់ឯង
លោកមកសោយរាជ គួរខ្លាចកោតក្រែង ច្បាំងនិងម្ចាស់ឯង
ដូច្នេះមិនសម។

668 ពលតិចជើងវើង ហ៊ានបាញ់កំភ្លើង ទៅគេៗពុំ
គិតខ្លាចអង្គឯង លេងភ្លេងរងំ បាំងក្លស្បលំយម ចូលមកមិនខ្លាច។
669 អេកងមិនយល គេស្ដីឲ្យឆ្ងល់ ថាម្ចាស់ឯងអាច
ស្ដេចមកប្រាថ្នា រក្សាសោយរាជ្យ គុនគិតកោតខ្លាច
ម្នូរទុងជ័យចុះ។
670 ចងគ្រឿងសាស្ត្រា កាំភ្លើងធ្នូស្នា លំពែងដាវនោះ
ចូលថ្វាបេបង្គំ ប្រណមសុំចុះ ឲ្យប្រោសទោសនោះ និងនៅជាខ្ញុំ។
671 គេបញ្ឆោតឯង ប្រាថ្នាពុំឆ្វេង ខ្លះភ័យស្រែកយំ
ទ្រូហីងអឹងកង រំពងរងំ នៅវាលមាន់យំ មិនគិតគេខ្មាស់។
672 មេកងចូលគេ គេឲ្យអស់មេ គិតកែនអស់រាស្ត្រ ពីកំពុងស្វាយ
បារាយហើយល្ពាស រទេះអស់រាស្ត្រ ឲ្យដឹកជូនគេ។
673 ចូលជាន់ជើងព្រែក កំពុងសៀមនៃ ដល់មាត់ទន្លេ
ពលរេរតត្បាត សង្វាតទ្រព្យគេ ត្រើយអាយទន្លេ
អស់ឥតមានញ្ញង។
674 ស្រេចហើយអស់មេ បំបែកពលរេ ដំរីសេះផង
ចែកទៅពីរផ្លូវ និងទៅគិតឆ្លង ខ្លះពាមជីកង ខ្លះឆ្លងត្លុកជ្រៅ។
675 ឆ្លងអស់គ្រប់គ្នា មេកងធំជា ឲ្យលើកចេញទៅ
ដល់ព្រែកទ្រមាក់ សម្រាកនិតនៅ ពលផងចេញទៅ
រាតត្បាតអ្នកស្រុក។
676 ពពាលពេញពាស់ កំចោករោគរាស្ត្រ រំជួលទៅទុក
ឯអស់កងទ័ព បង្គាប់អ្នកស្រុក ចាប់ទោសទាន់ទុក
ថាខុសរាងទ្រព្យ។
677 កងទ័ពទាំងឡាយ តែងធ្វើឧបាយ កលគិតបង្គាប់
ចាប់ទោសអ្នកស្រុក ឲ្យអ្នកបង់ទ្រព្យ ញ្ញូលព្រែកប្រដាប់
មាសប្រាក់រងំ។
678 តែងដើរយកទ្រព្យ នោះអស់កងទ័ព ទោះតូចទោះធំ
ដរាបរៀងទៅ តាមផ្លូវសន្សំ លុះដល់បាភ្នំ រងំគ្រប់ស្រុក។
679 មានកាលកងទ័ព ទៅតឹងបង្គាប់ ធ្វើទោសទានទុក្ខ
មានការបេគ្នាឯង តែងនិងឃើញមុក ផ្លែមផ្លូមធ្វើទុក្ខ

[1] Il s'agit de l'actuel village de Prêk Trômeak.

ធ្វើទោសបានភ័យ។
680 កោរក្បាលជាសៀម ចូលទៅនៅស្បៀម ហាក់អ្នកដទៃ
មិនហ៊ានស្ដីខ្មែរ ថាតែអាវៃ តឹងតែងឲ្យភ័យ
បង់ទ្រព្យគ្រប់ស្រុក។
681 អស់រាស្ត្រទាំងឡាយ កើតក្ដៅក្រហាយ រំជួលជាទុក្ខ
ទាស់តែខ្លាចបុណ្យ គេជាន់ចាប់ស្រុក ខឹងចិត្តជាអុក
ស្នើរទប់ពុំបាន។
682 និយាយកងទ័ព ផ្លូវនេះឲ្យស្ដាប់ ដឹងដោយដើមដាន
តិចៗប៉ុណ្ណេះ និងស្លេះឃុបខាន ទើបទៅនិទាន
ផ្លូវពោធិសត្វវិញ។

683 បទពុំនោលនៅចែងចេញ មេកងធំមិញ បឌិនដែជះជាញជ័យ។
684 ខ្មែរហៅចៅឃុនភូយៃ សៀមលាវច្រើនក្រៃ
គ្រប់ម៉ឺនទីទៃក្លបខ្លាច។
685 ជាទ័ពកូននៅឯងអាច ឲ្យនគររាជ ជាទ័ពមុកមានដេស្លា។
686 ដំរីធំៗឌិទា ច្រើនក្រៃមហិមា ជាទ័ពស្រួចស្រេចមកមុន។
687 នាហ្មឺនខ្មែរមួយធំលន់ ចូលទៅពឹងបុណ្យ
ព្រះឰទ្ធិចៅជាម្ចាស់។
688 នាមឈ្មោះសូរឃ្លោកកស្ស ជាមុកបង្អស់
ជាអ្នកនាំផ្លូវត្រូវត្រង់។
689 និយាយល្បងពីព្រះអង្គ ទ័ពទឹកស្ដេចគង់ ទិនាំងអង្គអីមអង្គដួង។
690 អង្គៃត្បែសបានហែរល្បង មន្ត្រីទាំងពួង
ហែរល្បងពាសពេញទន្លេ។
691 ព្រះអង្គម៉ាមុកមុនគេ ដើរតាមទន្លេ មកដល់កំពង់ឆ្នាំងស្មោះ។
692 អស់រាស្ត្រភ្ញាក់ផ្អើលកាលនោះ ឃើញទ័ពច្រើនប្រុះ
ភិតភ័យរន្ធត់តកមា។
693 មេកងទ័ពស្រួចស្រែកថា អស់រាស្ត្រប្រជា កុំឲ្យភ្ញាក់ផ្អើលទីទៃ។
694 ល្បងម្ចាស់ស្ដេចមកនេះនៃ ជាទេកុំភ័យ

[1] Il manque un pied dans ce vers.

ស្តេចមកសោយរាជរក្សា ។
695 អាស្ងូរអស់រាស្ត្រប្រជា ឲ្យប្រាមប្រាប់គ្នា
កុំឲ្យភ្ញាក់ផ្អើលភិតភ្ញារ ។
696 ឯមេគយកំពង់ឆ្នាំង រូតរត់ស្លេកស្លាំង រលារលាំងចៅរៅ ។
697 ចូលដល់ភ្នំពេញឡើងទៅ ទូលស្តេចដោយនូវ
ដំណើរដើមដូចបានយល់ ។
698 ស្តេចស្តាប់សារសព្ទឥតឆ្ងល់ ព្រួយព្រះទ័យសល់
ឲ្យហៅពួកពលយោធារ ។
699 មន្ត្រីសេណីសេនា មកមិត្រៀបត្រា
ចៅហ្វាក្រហោមយោមរាជ ។
700 ចៅហ្វាសួសសោតឯងអាច គុណគិតការរាជ
ភូមិភពមណ្ឌលផ្ទៃក្រោម ។
701 បង្គាប់ចក្រីក្រហោម យោមរាជវាំងព្រហ្ម
ឲ្យតាំងទ័ពលើកចេញទៅ ។
702 ចក្រីល៉ុង[1] ទាំងវាំងម៉ៅ ឲ្យលើកទ័ពទៅ
ដើងគោកកែនយករាស្ត្រផង ។
703 ដរាបរៀងទៅជាម្តង អស់ឥតមានហ្មង
ទៅទល់តទ័ពចៅយួន ។
704 សួរប្លោកកស្បកាត់ទៅមុន មុកលោកចៅយួន
នគររាជមុនបន្ទាប់ ។
705 ដីរីសេះសិងឃ្មឹងខ្ជាប់ ពលពាលសស្រាត់
ជាទ័ពស្រួចស្រាលសង្វាង ។
706 ចក្រីល៉ុងវាំងនិងវាំង[2] យល់ពលគេជាង
គេរោមចាក់ព័ទពីមុក ។
707 ពិតពុំហ៊ានខំសម្រុក ពលគេគគុក
បែមុកមករក្រោយរហើង ។
708 ប្រើខាវទៅទូលម្ចាស់យើង ទ័ពនោះចចើង
និងចូលជល់យល់មិនបាន ។

[1] Il faut lire Long au lieu de Lung.
[2] Il s'agit probablement du Veang Prum

709 ស្តេចស្តាប់អាមាត្រទូលថ្កាន ព្រះទ័យពុំក្សាន្ត
ឲ្យរៀបទីនាំងម្ទីម្នា ។
710 ថ្លែងឯសម្តេចចៅហ្វា ប្រើលោកឧកញ្ញា
ក្រឡាហោមគឹងឯងចេញ ។
711 យោមរាជហូវពីនោះវិញ តាំងទ័ពទឹកចេញ
ដំណើរទ័ពគោកព្រមគ្នា ។
712 ទៅទល់យល់ពលត្រៀបត្រា ទ័ពព្រះអង្គម៉ា
មកមិរដេរដាស់ទន្លេ ។
713 ពលឯងយល់តិចលើសគេ ពុំហ៊ានទល់ទេ
ចំរោយដប់ស្រែចាញ់ថយ ។
714 ហើយប្រើបំរើមកក្រោយ ទូលស្តេចដូចដោយ
ដំណើរមុនមានមកស្រាប់ ។
715 ព្រះបាទឧទ័យស្តេចស្តាប់ អាមាត្រទូលប្រាប់
ថាទ័ពនោះខ្លាំងមហិមារ ។
716 ស្តេចទ្រង់សង្វេកអនិច្ចារ រៀបអង្គម្ទីម្នារ
នាំម្នាងក្រាបទាបចរចេញ ។
717 នាំបុត្របីអង្គមិញ ចុះចែវចរចេញ
ត្រង់ត្រូវទៅយួនស្មោះស្មាន ។
718 ឯអស់នាម៉ឺនគ្រប់ប្រាណ ធំតូចប៉ុន្មាន
សឹងចេញចែវតាមជាក្រោយ ។
719 ខ្លះតាមស្តេចទៅបន្ទប់ ខ្លះចេញជាក្រោយ
បែកដោយស្រុកទេសទីទៃ ។
720 ឯទ័ពសៀមមកនោះនៃ រាស្ត្រផ្អើលភិតភ័យ
គេប្រាមគេហាមខានវិញ ។
721 ល្ងង់ស្តេចពីរព្រះអង្គមិញ ចូលមកភ្នំពេញ
ឡើងគង់ដំណាក់និតនៅ ។
722 ទើបទ័ពដើងគោកដល់ទៅ ចៅយួននោះនៅ
ហៅទូលព្រះស្រីស្រេចស្រាប់ ។

723 និយាយថែងចាយងទ័ព ក្រឡាហោមនាប់[1]
ដើងទឹកកំពតមកដល់ ។
724 វាយទ័ពយួននៅកោះត្រល់ ច្បាំងបីថ្ងៃយល់
យួនទប់ពុំបានបែកបាក់ ។
725 រត់ចេញទៅនៅសំណាក់ ចូលចតពីងពាក់
បន្ទាយថ្នាញកោះក្របី ។
726 សៀមបាញ់ថ្នាញយួននោះខ្មី ថ្នាញកោះក្របី
និងទ្រាំពុំបានកាលនោះ ។
727 បែកបាក់ខ្ចាត់ខ្ចាយធ្លាយធ្លុះ រត់ចេញពីនោះ
ទៅពឹងសំណាក់ភ្នំស្វាម ។
728 ទ័ពញាក្រឡាហោមតាម ទៅដល់ភ្នំស្វាម
ភ្នំនោះនៅក្នុងខែត្តទ្រាំង ។
729 ឯអុងដែលនៅតតាំង ក្រឡាហោមច្បាំង
អុងនោះឈ្មោះអុងឡាញប៉ិញ ។
730 ច្បាំងបានប្រាំថ្ងៃមិនចេញ ក្រឡាហោមមិញ
ឲ្យបាញនិងគ្រាប់ប្រទាក់ ។
731 ត្រូវដាច់កណ្ដាលខ្លួនធ្លាក់ ពីក្បាលហើយដាក់
យួនយល់និងនៅមិនបាន ។
732 រតចេញចុះចាកទីស្ថាន ភ្នំនោះស្មោះស្មាន
បានដល់ទៅព្រៃនគរ ។
733 អស់គ្រួរយួនខ្មែររិះវរ ភិតខ្លាចភ័យម
ទៅព្រៃនគរពឹងពាក់ ។
734 ឯអុងមាត់ជ្រូកធ្លើលភ្ញាក់ ខ្លាចគ្រាប់ប្រទាក់
ដាច់ពាក់កណ្ដាលខ្លួនច្នេះ ។
735 ពុំបានតតាំងច្បាំងសោះ សឹងតែរត់ចុះ
ទៅនៅពឹងព្រៃនគរ ។
736 ទោះទាំងគ្រួរនៅល្វុងហោរ ផ្សារដែកផ្អើលឆោរ
រជោរដើបចុះទៅ ។

[1] Dans la version imprimée *Rœang Roba khsat srok khmê*, vol. II, p. 85, le nom du Krâlahaom est ឆាប់ [chhap].

737 ឯពញាក្រឡាហោមនៅ កងទ័ពដែលទៅ
ទោះនៅមាត់ជ្រូកនោះនិង
738 ប្រើឲ្យបំរើវិលវឹង បកសំបុត្រនិង បំរើមកដល់ភ្នំពេញ ។
739 ឲ្យល្វែងលោកចៅឃុនវិញ , លើកកងទ័ពចេញ
ភ្នំពេញទៅជួបជុំគ្នា ។
740 នៅពាមមាត់ជ្រូកធ្វើការ កុំឲ្យយួនវា រិះរើគំនិតគិតវិញ ។
741 ឯល្វែងលោកចៅឃុនវិញ លើកកងទ័ពចេញ
ចាកពីភ្នំពេញប្រញាប់ ។
742 បានដល់មាត់ជ្រូកនោះទ័ព ពលពាលអឹងអាប់
ទាំងទ័ពទឹកគោកជុំវិញ ។
743 និយាយទៅឯអុងថាញ វិញេ[1]នោះវិញ ផវេទៅអុងតូចធំ ។
744 សឹងតែគុណគិតជុំនំ និងគ្នាជួបជុំ
ថាស្រុកយើងកើតអន្ទករ ។
745 ព្រោះតែស្ដេចខ្មែររតម សៀមតាមវិកវរ
និងខូចនគរពុំលេង ។
746 បើច្នេះយើងគិតតាក់តែង ចាប់ស្ដេចនេះឯង
ឲ្យគេទើបគេវិលវិញ ។
747 ល្វែងស្ដេចជ្រាបដូច្នេះមិញ ទៅឯអុងថាញ
វិញេហើយប្រាប់ទៅថា ។
748 ឲ្យជួយឈើឆ្នាលកាលគ្រា នេះដេញសេនា
អាសារសៀមចេញវិញបាន ។
749 និងបើកស្រុកខ្មែរប៉ុន្មាន ឲ្យអុងរិះធ្យាន
តាក់តែងតាមចិត្តគិតម្ដេច ។
750 អុងបាញវិញេស្ដាប់ស្ដេច ដឹងដូច្នេះស្រេច ក៏ព្រមចូលចិត្តចិន្តា ។
751 ហើយអុងបាញវិញេថា បើច្នេះក្បគ្រា ធ្វើព្រះបន្ទូលឲ្យឆាប់ ។
752 ឲ្យអស់រាស្ត្របាស់គិតកាប់ ពួកពលកងទ័ព
សៀមឆាប់កុំឲ្យនៅឡើយ ។
753 ស្ដេចស្ដាប់ដឹងដូច្នេះហើយ ពិតពុំយូរឡើយ

[1] Dans la version imprimée *Rœang Roba khsat srok khmê*, vol. II, p. 87, le général s'appelle Thanh Vigni.

ហើយតែងបន្ទូលប្រើចេញ ។
754 ប្រាមប្រាប់អស់រាស្ត្រនោះមិញ គ្រប់ខែត្តឲ្យដេញ
កងទ័ពទឹកគោកទាំងឆ្ងាយ ។
755 ស្រេចហើយអុងឲ្យរៀបហាយ ពលរៀបប្រញាយ
ប្រញាប់គ្រាប់រំសេវផង ។
756 ហាយធំចំបាំងប្អូនហង កាំភ្លើងធំផង ប្រាំបីដាក់ក្បាលកន្សែ ។
757 កាំភ្លើងបន្ទាប់ច្រើនក្រៃ ទាំងកាំភ្លើងដៃ
ដាក់ទូកទីទៃពាស់ពេញ ។
758 បាហោគ្រាប់បែកនោះមិញ គ្រប់គ្រឿងហើយចេញ
កងទ័ពពីព្រៃនគរ ។
759 និយាយឯទ័ពសៀមមក៏ រៀបទូលវិះវរ ចុះមកប្រញាប់ម្ដីម្ដា ។
760 ទៅដល់ទន្លេវាលប្រា ប្រទះទ័ពគ្នា ក៏បាញ់ទៅមកស្មើដែរ ។
761 អុងថាញវិញនោះនែ ប្រាជ្ញាវៀងវ័យ
អធ្យាស្រ័យយល់កលសឹក ។
762 មើលយល់ពលសៀមពន្លឹក ទាំងគោកទាំងទឹក
សន្ធាប់សន្ធឹកលោបលន់ ។
763 គ្រឿងគ្រប់ប្រដាប់ពេកពន់ យល់យើងនិងធន់
ទល់ទុបតតាំងមិនបាន ។
764 បើច្នេះរិះគិតប្រាសប្រាណ ថយរកទីស្ថាន
និងបានបញ្ឆោតវាវិញ ។
765 គិតស្រេចពុំយូរអុងថាញ វិញេឲ្យបាញ់
កាំភ្លើងថយទ័ពនោះឯង ។
766 រត់ចូលក្នុងថ្នាញកោះទេន ទ័ពសៀមពុំលេង
សំរុកកន្លក់ដល់ដេញ ។
767 លើកពទបន្ទាយជុំវិញ រីឯអុងថាញ
វិញេក៏ប្រុងប្រៀបប្រាណ ។
768 សំងំស្ងាត់មាត់មិនមាន ឲ្យដឹងដើមដាន ដំណើរគំនិតស្ងុខុម ។
769 ឯទ័ពសៀមសឹងចោមជុំ យល់យួនសំងំ
ដូច្នេះក៏អរឯងក្រៃ ។
770 ចូលកោះចំរូងទីទៃ ខ្លះយកឈើព្រៃ

ចុកញាត់មាត់កាំភ្លើងនោះ ។
771 ខ្លះកើបយកដីច្រកចុះ គ្រប់កំភ្លើងនោះ
សស្មុកបុកស្ពិនណែនក្រៃ ។
772 ខ្លះពានបន្ទាយទីទៃ យួនយល់ហើយន័យ
ក៏ចោលបាហោគ្រាប់បែក ។
773 ត្រូវពលសៀមស្លាប់អានេក មេកងទ័ពស្រេក
ឲ្យចូលចោមជិតឡើងវិញ ។
774 រីឯគំនិតអុងថាញ វិញេនោះមិញ
ឲ្យទូងភេរីបីបទ ។
775 ពលឆ្លើយយះហះប្រាកដ ព្រមគ្នាបីបទ
ក៏បាញ់កាំភ្លើងទាំងគ្រប ។
776 ចេញមកត្រូវពលសៀមសព្វ ក្រៅបន្ទាយគ្រប់
ក៏ស្លាប់វិនាសក្រាសក្រៃ ។
777 ខ្លះរស់[1] ភ័នភាំងភិតភ័យ បាក់ទ័ពនោះនែ
និងនៅមិនបានរួតរត់ ។
778 ទាំងពលទាំងនាយរន្ធត់ ចោលអស់សំពត់
គ្រឿងគ្រប់ប្រដាប់គ្រៀបត្រា ។
779 យួនយល់ពលសៀមមរណា អាងមហិមា
ក៏លើកទ័ពតាមដោយក្រោយ ។
780 ស្លេះទុកនៅនេះក្បិនដោយ ដំណើរឯក្រោយ
សិមសារស្រដីវិលវិញ ។
781 និយាយកាលទ័ពសៀមចាញ់ សូរឃ្លោកកស្បមិញ
លាលោកចៅយុនចេញទៅ ។
782 ចាត់គ្រូរសាច់ញាតិដែលនៅ នាភូមិឈ្មោះហៅ
ភូមិរាម្ធអន្លើកនោះមិញ ។
783 នាំយកមកឯភ្នំពេញ ក្រោយនោះទៀតវិញ
ព្រះអង្គម៉ាលាចៅយុន ។
784 ស្រួតរួតលើកមកជាមុន បទលោកចៅយុន

[1] Il faut lire រត់ "courir" au lieu de រស់ "vivre"

ប្រើរើកំផែងភ្នំពេញ ។
785 ឯពញាក្រឡាហោមមិញ លាចៅយួនចេញ
ទៅផ្លូវកំពតនោះនៃ ។
786 ទើបលោកចៅយួនភូយៀ បែកចេញទីទៃ
ទៅនៅភ្នំពេញ ។
787 ឲ្យរើសអស់ឥដ្ឋកំផែង ចោលចេញឥតក្រែង
ឥតមានញញើតកោតខ្លាច ។
788 ឯទ័ពពញានគររាជ ឥតភ្លឹកឥតខ្លាច
ឥតភ័យឥតភិតអារម្មណ៍ ។
789 មានដំរីសេះធំៗ លេងភ្លេងរងំ
ពលជុំចោមជិតត្រៀបត្រា ។
790 ដើរទៅត្រូវពើបពានពារ លើទ័ពឧកញ៉ា
សុកពលមួយពាន់ប្រាំរយ ។
791 គាត់បានតតាំងច្បាំងឲ្យ បាញ់គេដេញដោយ
ទៅពានលើគ្រូវដែលពួន ។
792 គ្រូវច្រើនជុំខេត្តទាំងបួន គេចាប់សំនួន
បានគ្រូវនោះជាងពាន់ប្លាយ ។
793 គេកាប់សម្លាប់ចងវាយ ប្រុសៗពុំស្តាយ
ទុកតែស្រីៗរញ្ជួង ។
794 លើកទ័ពចេញទៅត្រូវត្រង់ ត្រពាំងបើងស្រង
ក្នុងខេត្តសំរោងទងស្មោះ ។
795 នគររាជចោលនៅនោះ វែងចាប់ជុំពោះ
ខាងត្រើយឯកើតវិញទៀត ។
796 បត់រាស្ត្រខ្សែត្រនោះចង្អៀត កងទ័ពល្បបបៀត
សង្កត់យកទ្រព្យច្រើនណាស់ ។
797 លុះឮថាស្តេចឲ្យបះ រាស្ត្រវែងអរណាស់
បបួលគ្នាបះឥតសល់ ។
798 បាភ្នំព្រៃវែងរៀងដល់ រមាសហែកយល់
តែពលសៀមសឹងពាសពេញ ។
799 ខ្មែរខ្វល់បបួលគ្នាដេញ ទ័ពសៀមមិញ

ពុំដឹងខ្លួនឡើយលុះស្លាប់ ។
800 អស់លោកចៅយួនមេទ័ព ធ្វើសំបុត្រប្រាប់
ទៅផ្លូវបាភ្នំព្រៃវែង ។
801 ពីកាលពុំទានច្បាំងទែង កាលនោះសៀមឯង
ច្បាំងឈ្នះយួនយល់ដើងកា ។
802 ទើបត្រាស់សំបុត្រទៅថា ដើងទឹកដើងការ
ឲ្យខំធ្វីម្នាលើកទ័ព ។
803 យួនរាជដាមេកងទ័ព លើកឡើងប្រញាប់
ទៅដល់ភូមិស្មោងនោះខ្មី ។
804 វេលាល្ងមគោក្របី ចូលក្រោលប្រក្រតី
ស្រាប់តែឃើញពួកកងទ័ព ។
805 វារត់ចូលមកប្តឹងប្រាប់ ថាខ្មែរបះកាប់
កងទ័ពសៀមបានច្រើនក្រៃ ។
806 ទាំងលុខោនសូវីន្ទនោះនៃ ខ្មែរលុកក្បិនក្បៀយ
នៅផ្លូវវាលម្មមនោះឯង ។
807 មេទ័ពបានស្តាប់ជាក់ស្តែង ក្រេវក្រោធពុំលែង
ឲ្យសម្លាប់លាវប្រាំនាក់ ។
808 បទរត់ចោលគ្នាផ្អើលភ្ញាក់ ខ្មែរខ្ទិនពីរនាក់
នៅផ្ទះភូមិស្មោងនោះផង ។
809 សម្លាប់ស្រេចហើយវិលផ្គង ភូមិពាក់សន្ទោង
បោះទ័ពឲ្យធ្វើបន្ទាយ ។
810 ស្រាប់តែឃើញខ្មែរទាំងឡាយ លើកកងទ័ពពីអាយ
ទៅតាមនឹងច្បាំងកាលនោះ ។
811 ពញារាជឲ្យចាប់ខ្មែរចុះ កងទ័ពផងនោះ
សាមសិបទៅកាប់ឥតសល់ ។
812 ស្រេចហើយលើកទ័ពមកដល់ ពោបង្វែរយល់
តែខ្មោចសៀមខ្មែរសម្លាប់ ។
813 មកពីនោះជួបកងទ័ព ចសែនស្នូប្រាប់
ថាខ្មែរបះកាប់ដូចគ្នា ។
814 លើកចេញពីនោះវេលា ព្រលប់មើលគ្នា

មិនស្គាល់ដល់មាត់ទន្លេ ។
815 ឲ្យកាប់ឫស្សីសឹងតែ ចងក្បូនបណ្ដែរ
យប់នោះលុះព្រឹកឆ្លងបាន ។
816 ទុកស្លេះនៅនេះនិទាន តពីដើមដាន
ដែលបានស្រដីមកនោះ ។

817 បទព្រហ្មគិតកាប ចាយថែងចាប់ចេញចំពោះ
ពាក្យពេជ្យពីមុននោះ លោកមេទ័ពបង្គាប់ថា ។
818 ប្រើរើសឥតកំដែង ចោលចេញវិញឥតសង្កា
តំណាក់វាំងក្ដីណា ដុតផ្ទះជង្រុករស់ឥតសល់ ។
819 ឯរស់គ្រួចិនខ្មែរ សោតសឹងតែភ័យរចល់
ចុះទូករកកិច្ចកល គិតមិនយល់នឹងទៅណា ។
820 រីលោកចៅយួនធំ គិតជុំនំនឹងភ្នាក់ងារ
គិតគាគ្រួគ្រប់គ្នា យកទៅជាខ្ញុំឲ្យបាន ។
821 មេទ័ពបង្គាប់ថ្លោះ សេនានោះប្រុងប្រៀបប្រាណ
ចុះទូកចម្បាំងបាន ពួកទាហានក្រាស់ក្រោយក្រែ ។
822 គ្រួក្រាសពេញទន្លេ សោតសឹងតែភ្ញាក់ភិតភ័យ
នឹងចេញទៅទីទៅ ខ្លាចក្រោយក្រែគ្រឿងសើកសព្វ ។
823 ខំថែវទូកទៅមុខ ចិត្តពុំសុខសឹងថែថប់ គេកាលរាល់គ្រួគ្រប់
ទូកគេខ្ទប់ទាំងសង្ខាង ។
824 គ្រួក្របើរះរេ ទិទន្លេនោះនឹងរាំង
នឹងចៀសចេញទៅខាង ឲ្យរួចរាំងគេពុំបាន ។
825 គិតគ្នាឡើងលើគោក ស្រេចហើយយកភ្លើងគ្រប់ប្រាណ
អុចទូកឯងនោះបាន ចេញចាកស្ថានចូលព្រឹកព្រៃ ។
826 ព្រាត់កូនព្រាត់ប្រពន្ធ ចោលទ្រព្យធនឥតសង្ស័យ
ហេតុចិត្តគិតភិតភ័យ ខ្លាចខ្លួនក្ស័យក្សិនមរនា ។
827 ឯអស់ទូកគ្រួគ្រាំ ភ្លើងភ្លើកោសព្វសុះទូកព្វារ
ខូចបង់បាត់ទ្រព្យា ក្នុងគង្គាកាលនោះណាស់ ។
828 សម្បត្តិពេញទាំងទូក នោះនឹងយកពុំរហ័ស

ហេតុខ្លាចគេនោះណាស់ នឹងវាតគាស់ទាំងទូកទៅ ។
829 ឲ្យរួចពិតពុំបាន ត្បិតទាហានគេក្រាស់ក្រៅ
គេបាញ់កាំភ្លើងទៅ ខ្មែរប្រសព្វខ្ទប់នឹងគ្នា ។
830 ខំដឹកដៃកូនចៅ នោះឡើងទៅព្រៃព្រឹក្សា
ពួនពឹងពាក់អាត្មា ឲ្យរួចគ្រោះកាលនោះណើ ។
831 មេទ័ពកៀគ្រួនោះ នាមងារឈ្មោះហៅអព្ភៃ
ត្បែសមួយនោះនាមនៃ ជាព្រះអង្គដើមឈ្មោះម៉ា ។
832 គិតកៀគ្រួយកទៅ ទីលំនៅនាយនោះណា
ពុំបានបទទុកគ្គារ ដុតវិនាសអស់អន្តរាយ ។
833 ខឹងចិត្តឯងទីទៃ ទាំងអព្ភៃត្បែសនៅនាយ
ព្រះអង្គយើងនៅអាយ ក៏គិតស្ដាយដែរដូចគេ ។
834 ទូកគ្រួក្រាស់ដេរដាស នៅពេសពាសពោះទន្លេ
បើគិតទៅឲ្យថៃរ វាប្រហែលស្មើម៉ឺនបាន ។
835 ខំចាប់យកគ្រួទៅ ទីលំនៅដោយប្រមាណ
ប្រហែលពីរពាន់បាន ទាំងកូនចៅរាប់រស់រាយ ។
836 ដំណើរលោកចៅយួន ធំមានបុណ្យលើសសម្ពាយ
ឲ្យផាត់គ្រួទៅនាយ នឹងថែងចាយចោលពុំនោះ ។
837 ទើបនឹងនិយាយត ឯនគររាជជំពោះ
ចាប់ឈប់បឹងស្រងនោះ នៅក្នុងខែត្រសំរោងទង ។
838 មកក្រោយលោកចៅយួន ចាប់គ្រួរមុនរស់ឥតហ្មង
នគររាជគិតឆ្លង ជ្រោយចង្វារត្រូវព្រែកជើងព្រៃ ។
839 ឯអស់រាស្ត្រទាំងឡាយ រត់ប្រញាយទៅទីទៃ
ទៅរកពួនក្នុងព្រៃ ពឹងប្រាស្រ័យកម្លាំងកាយ ។
840 កំពង់សៀមជើងព្រៃ ស៊ឹងភិតភ័យពុំសប្បាយ
រៀងរាល់ទាល់បារាយណ៍ កំពង់ស្វាយដែលដូចគ្នា ។
841 រីឯខេត្តបារាយណ៍ រត់ប្រញាយឡើងចំការ ព្រៃធំជុំជិតគ្នា
ខ្លះនៅនាក្បាលទឹកហូរ ។
842 មានកាលមួយថ្ងៃនោះ ក្មេងវាដោះមាត់បំពង់

---

[1] Les trois strophes 822, 823 et 824 sont empruntées à la version imprimée *Rœang Roba khsat srok khmè*, vol. II, p. 95.

នឹងដងទឹកក្បាលហុង្ស ព្យុះឃុងៗថាស្គរទ័ព ។

843 ភ្ញាក់ផ្អើលឡើងឆោឡោ រត់រចៅភ័យស្ទើរស្លាប់
កូនចៅហៅប្រញាប់ ថានែទ័ពគេមកដល់ហើយ ។

844 ខ្លះស៊ីបាយនឹងមាត់ ខ្លះទើបញាត់បាយនៅឡើយ
ខ្លះបានស៊ីរួចហើយ ដោយដំណើរនោះទីទៃ ។

845 លុះឮថាទ័ពដល់ រត់រចល់កាំងភិតភ័យ រកហៅគ្នាទីទៃ
ពាសពេញព្រៃព្រាត់កូនចៅ ។

846 ខ្លះបានជួបជុំគ្នា ពុំឃូរយាវែកទូលទៅ ខ្លះចាំជុំកូនចៅ
ស្រេចទើបទៅតាមជាក្រោយ ។

847 ខ្លះខ្លួនទាល់ក្រក្រែ មានកូនខ្ចីប្ដីវង្វេង ប្រពន្ធបីកូនក្រោយ
ទូលបង្វិចតិចទេហោង ។

848 ឯប្ដីវែកអង្ករ ឆ្នាំងសម្លរឆ្នាំងបាយផង
វែកធ្ងន់ពន់កន្លង ទន់ទាំងខ្នងទ្រាំគ្រោះគ្រា ។

849 ខ្លះមានកូនតូចស្ទើរ នឹងបណ្ដើរពុំទាន់ច្នោះ
ដាល់លើកញើចុះ លើកវែកស្រោះចចេញទៅ ។

850 ឯកូនកុមារនោះ វែកដូច្នោះអររចៅរៅ ហេតុក្មេងពុំដឹងជ្រៅ
ថាជាទៅលេងសប្បាយ ។

851 ឯអង្ករអាពុកធ្ងន់ ទ្រាំត្រិនត្រួនទ្រូងស្ទើធ្លាយ
ខំវែកបែកញើសខ្វាយ ពោះតែស្ដាយសាច់សង្សា ។

852 ឯកូនគិតពុំជ្រៅ ពុំដឹងឪធ្ងន់ឡើយណា ដាក់អវ្រៃកចុះពីស្មា
កូននោះណាយំទធាក់ ។

853 ថាចង់ជិះកញើ ឲ្យវែកដើរកុំឲ្យដាក់ អាពុកខឹងកន្ទ្រាក់
ដាវលើកយាថាអាឯង ។

854 អញកាប់ចោលបង្វៃត ទៅឲ្យគ្រាតវាប្រជែង
កូនខូចដូច្នេះឯង តើនឹងលេងទុកវាថ្វី ។

855 កូនយល់អាពុកខឹង បាត់មាត់ឈឹងស្ងៀមនៅខ្មី ពុំយំពុំស្រដី
ថាអ្វីៗឡើយស្ងៀមសោះ ។

856 ឯអស់គ្រួរនោះនៃ ដើរដោយព្រៃសំសាន្តក្រោះ
វង្វេងវិលវុលចុះ មកជំពោះគិតពីយប់ ។

857 ប្រពន្ធប្រាប់ទៅប្ដី ថានែវ៉ីដែលយើងឈប់

ដាក់គិតកាលពីយប់ នោះឯងមិញអញចាំដាក់ ។

858 វង្វេងវុលចុះឡើង អន់អស់ជើងហើយឈប់ដាក់
គ្នាច្រើនជ្រួលគ្រឹកគ្រាក់ ឈប់ដល់ដាក់ដុះជួបជុំ ។

859 ស្រេចហើយបណ្ដឹងគ្នា សាកសួរសាគិតជុំនំ
នណាឮស្គរធំ ថាទ័ពជុំដល់ដូច្នេះ ។

860 ដន្តិងសាកសួរសព្វ អស់គ្រួរគ្រប់ទៅជំពោះ
លើក្មេងដែលវាគោះ បំពង់នោះអស់សង្ស័យ ។

861 សើចស្ទក្អាកក្អាយ សុកសប្បាយឥតទុកភ័យ
ធ្វើស្រុបនៅទីទៃ តាំងពីថ្ងៃនេះឥតហ្មង ។

862 ឈប់នៅនាទីនោះ នឹងដូច្នេះហើយកេនកង
ឧកញ៉ាព្រហ្មជាស្នង គិតកេនកងរាស្ត្រទីទៃ ។

863 ប្រពន្ធគាត់ឈ្មោះម៉ា[1] នឹតនៅនាភូមិទ្រាលនៃ
មានព្រហ្មមួយដទៃ ធ្វើជាងារក្រឡាពាស ។

864 តែងទៅជួបជុំគ្នា គិតរាជការរក្សារាស្ត្រ
ព្រហ្មជាក្រឡាពាស ប្រពន្ធពីរឥតឆ្គង ។

865 ប្រពន្ធមួយឈ្មោះម៉ា មួយឈ្មោះជាតូចវិញហោង
គាត់សង់ផ្ទះនៅផង ភូមិទន្លេវាលវិញដាក់ ។

866 ឧកញ៉ាព្រហ្មទាំងពីរ នៅស្និទ្ធស្នេថៃរាស្ត្ររាក្ស
សត្រូវគ្រប់ជាងជាក់ ពឹងពំនាក់អស់អង្គប្រាណ ។

867 វវាតរវាំងគ្រប់ ផ្លូវសុះសព្វសឹងកដាន
ប្រយ័ត្នក្រែងមោះមាន សិកសត្រូវទៅដល់គ្រួរ ។

868 តែងទៅមកសព្វថ្ងៃ ពួនពឹងព្រៃសព្វគ្រួបត្តូរ
តែងទៅមករកសួរ ស្ងៀមផាត់គ្រួឬជាទេ ។

869 មានខាវល្បាតបំរើ គិតចាត់ប្រើទៅសួរគេ
គ្រប់គ្រួរទាល់ទន្លេ នោះឯងគេប្រាប់វិញនៃ ។

870 ថាយើងឲ្យបំរើ ទៅសួរសើរដល់ជើងព្រៃ

---

[1] Ce vers a été introduite par erreur par le copiste. Le même vers se trouve dans la strophe 865. Dans la version imprimée, *Rœang Roba khsat srok khmê*, vol. II, p. 99, les quatre vers de la strophe 863 sont les suivants: នឹត្យនៅនាភូមិទ្រាល ជាទីវាលនោះឯងនៃ ចេះកិច្ចការច្រើនក្រៃ
ធ្វើងារជាក្រឡាពាស ។

ថាមានមេធំក្រៃ ឈ្មោះហៅពញានគរាជ ។
871 ដំរីច្រើនធំៗ ភ្លេងរងំមកមិនខ្លាច ឯពញានគររាជ
ពលគេច្រើនមួយហ្មឺនប្លាយ ។
872 គេដើរដល់ជើងព្រៃ ពីរបីថ្ងៃដល់បារាយណ៍
គេផាត់គ្រូរពីនាយ យកមកអោយបានច្រើនណាស់ ។
873 ខាងល្បាតបានដឹងហើយ ពុំលង់ឡើយវិលរហ័ស
ហេតុដឹងដំណឹងច្បាស់ ភិតភ័យណាស់ស្រូតម្នីម្នា ។
874 មកដល់ឧកញ៉ាព្រហ្ម ប្រាប់ដោយដំណើររាជការ
គ្រូរផងភិតក្ដាត់ណា ប្រាមប្រាប់គ្នាឲ្យប្រញាប់ ។
875 យកគ្រូរឡើងទៅទុក ព្រៃជិតស្លុកស្ងៀមស្ងប់ស្ងាត់
ប្រើប្រុសចេញរង្គាត់ ផ្លូវស្រឡៅនូវផ្លូវដារ ។
876 ឯពញានគររាជ ឫទ្ធិអំណាចតូចសិហា ឥតភ្លឹកសឹកសោះសោរ
ដល់ភូមិណាអុជអស់ផង ។
877 អស់ល្បាតបានដើរដល់ ទ្រាលយុងយល់ឃើញតែផ្សែង
ស្រឡៅតានោះឯង អុជអស់ផងហើយហួសទៅ ។
878 អស់ល្បាតខាងឯយើង យល់អុជភ្លើងតាស្រឡៅ
មិនហ៊ានដើរដោយផ្លូវ ពាំទូលនៅដោយដងព្រៃ ។
879 លឡប់លលិបឡ ដកដែកចេញទីទៃ មើលមកពីក្នុងព្រៃ
ភ្នែកតែងរំពៃភ័យផ្សុក ។
880 ភ្លះហានមានចិត្តនោះ ខំទម្លុះទៅដល់ព្រៃ
តាមដានដែលដើរទាក់ ទំពដំរីសេះរទេះ ។
881 ល្មិតល្មន់ល្មានជាធ្លា ដោយមាគ៌ាគិតរមិះ
នឹងគ្នាថាទំពនេះ តើវាទៅនៅត្រឹមណា ។
882 អ្នកខ្លះឆ្លើយទៅវិញ ថាឯអញគិតទៅថា
ទំពនេះយល់ជាវា បោះនៅនាភូមិប្រាសាទ ។
883 បទអូរដ្បិតមានអូរក្បាលទឹក ហូរគគិកស្មៅលាស់ស្អាត
យល់ជានៅប្រហោទ នោះពុំឃ្លាតនៅនោះឯង ។
884 គិតស្រេចដើរព្រាងព្រៃ ភ្នែករំពៃគិតយល់ឆ្វេង
ច្រកល្ហកស្រុកទីឯង តែងនិងដើរដឹងមុនស្រាប់ ។
885 លុះលបទៅយង់យល់ អស់ពួកពលសៀមបោះទំព

ពលទីមីខ្លាន់ខ្លាប់ ដំរីសេះគោក្របី ។
886 ស្រេចហើយវិលវិញមក ឯអស់ពួកគ្រួរឯងឃ្មី
ប្រាប់ប្រាយរាយសំដី សម្ដែងពីពួកទំពនោះ ។
887 ព្រហ្មពីរមេគ្រូរស្ដាប់ អស់សារសព្វពាក្យដូច្នេះ
ចាត់ប្រើបំរើចុះ គិតគយឃ្លាំចាំគ្រប់ផ្លូវ ។
888 ដំណើរអស់គ្រូរនេះ ឈប់ទុកស្លេះនឹងនិតនៅ
និទានតែងទៀតទៅ ឯនគរាជកាលនោះ ។
889 នៅនឹងនិងអង្គខាន ឈប់សំរាន្តជើងពលស្មោះ
មួយយប់ចេញចំពោះ ពីទីនោះចរចេញទៅ ។
890 ដំរង់កំពង់ស្វាយ ពីបារាយណ៍រាងតាមផ្លូវ
លុះបានឆ្លងស្ទឹងហៅ ត្នោតជុំទៅអាសន្នក ។
891 ដំរីច្រើនដេរដាស់ ដើរពេញពាសសព្វគគុក
តាមផ្លូវទៅឯមុក ហួសសន្ទុកឯលិចភ្នំ ។
892 កាលនោះឯឧកញ៉ា រាមនៅនាកំពង់ធំ
គិតកែនមនុស្សមកជុំ ចាំបន្ទាយនោះនឹងនៅ ។
893 ហើយឲ្យមានគយល្បាត តែងសង្វាតចាំមើលផ្លូវ
នគរាជលើកទៅ ឲ្យមកទល់បរលំឃើញច្បាស់ ។
894 ដំរីគ្រឿងសឹកសព្វ ពលគេបុកលើសច្រើនណាស់
ពុំហានទល់ទំពទាស់ រត់ចូលអស់ក្នុងបន្ទាយ ។
895 ឯពញានគរាជ មើលមិនខ្លាចឃើញពីនាយ
ឲ្យទាក់ពទបន្ទាយ និងទម្លាយចេញពុំបាន ។
896 ដំរីគេធំៗ ចារចោមជុំជិតសព្វស្ថាន
និងចេញពិតពុំបាន បទទាហានគេស្ទុះសល់ ។
897 និទាននេះទៀងទេ ពីតពីខ្សែមួយមកដល់
នគរាជលើកពល ពទបន្ទាយកំពង់ធំ ។
898 ដំណើរដំណែងកាព្យ គិតរៀងរាបជាបន្សំ
កាលពទបន្ទាយជុំ ជាខ្សែពីរពិតបន្ទាប់ ។

ចប់ខ្សែពីរ

ខ្សែ ៣

899 បទកាកគតិ ដំណើរដំណារ ដំណាលរៀបរាប់
ពីពីរខ្សែទៅ ដោយនូវសន្តាប់ សំដែងសារសព្ទ
សេចក្ដីកាលនោះ ។

900 ពញ្ញានគររាជ រឹងឫទ្ធិអំណាច ឯងអាចពិគ្រោះ
ឲ្យអស់សេណា យោធារច្រើនច្រុះ រកយកឈើនោះ
ជុំពាមមកខ្មី។

901 ពាក់ក្បាលបន្ទាយ យកព្រាំតបន្ទាយ ទាក់កដំរី
ឲ្យទាញបន្ទាយ ធ្លាក់ធ្លាយចេញខ្មី ពុំអាចដើម្បី
និងនៅបានឡើយ។

902 កាលនោះឯពល ដេដោរាម្មយល់ បន្ទាយធ្លាយហើយ
ភិតភ័យរន្ធត់ រូតរត់ជាត្រើយ ពិតពុំរួចឡើយ
គេចោមជិតក្រៃ។

903 ដេដោរាម្មមាន សេនាមួយប្រាណ នាមឈ្មោះហ្វៀននៃយ
ដាវវែងខ្នងក្រាស់ កម្រាស់មេដៃ កំឡាំងហ្វៀននៃយ
ខ្លោះខ្លាំងពេកពិត។

904 ពលនគររាជ មើលមកមិនខ្លាច ចូលចោមជុំជិត
នៃយលើកដាវឯក គ្រវែងគ្រវាត់កាប់ដូចគេកាត់
បីបួនអ្នកម្តង ។

905 ពលសៀមររា នាមនោះសេនា បើកមុខនោះហោង
ឯដេដោរាម្ម រូតតាមក្រោយខ្នង គ្រូនក្រាបគេផង
ជ្រកជ្រួនពួនព្រៃ។

906 ទើបឯសេនា នាមដើមប៉ូចថា ហៅឈ្មោះហ្វៀននៃយ
កាប់សារវិលក្រោយ ឲ្យពលទីទៃ រូតចេញចូលព្រៃ
ពឹងពួនអាត្មា។

907 ជួយយកពលឯង ឲ្យរួចចូលក្រែង ពុំបានមរណា
ដំរីចូលចោម ជំជិតអាត្មា នៃព្យុះពានពារ ទៅដល់ដំរី។

908 ពញ្ញានគររាជ គិតកាប់មិនខ្លាច ខ្លួនក្សៃយជីវិត
កាប់ខ្សែប្រចវាក់ ដែកដាក់ដំរី ពុំដាច់ដូចក្ដី ប៉ុនប៉ងប្រាថ្នា។

909 អន់អស់កំឡាំង ហើយណាស់ទុនទាំង ជើងដៃកាយា
គេចាប់ចងបាន បំរេចម្តេចម្តា ពុំក្សៃយជន្មា
បំផ្លោងទឹកទៅ។

910 ឯអស់ពលទ័ព ភាំងឡាយស្លុតស្លាប់ ដេរដាស់ដោយស្មៅ
ខ្លះរូតរួចបាន ដល់ស្ថានព្រៃជ្រៅ ជ្រកជ្រួនពួននៅ
ឲ្យគង់ជីវិត។

911 ពលសៀមនោះនៅ ចោមជំពីក្រោយ ក្រាស់ក្រៃបកិត
ដូចគេលើកសត្វ បង្កាត់ជុំវិញ ប្រហារជីវិត មមីរៀបត្រា។

912 ឯរស់និងស្លាប់ ប្រមានបើរាប់ ប្រហែលស្មើគ្នា
ពលពួនដោយក្រែង លំពែងផ្កាញផ្លា ខ្លះក្នុងគុង្គារ
មរណាច្រើនក្រៃ។

913 ពញ្ញានគររាជ រឹងរឹតអំណាច តេជោជាញជ័យ
បង្កិនកងទ័ព ខ្មែរស្លាប់នោះនៃ ស្រេចហើយវៃៗ
លើកកងទ័ពទៅ។

914 នគររាជនោះ សង្ខេបទុកស្លេះ ប៉ុន្នេះនឹងនៅ
ទើបនឹងនិយាយ ចែងចាយតទៅ គ្រប់គ្រូវដែលនៅ
ក្នុងព្រៃនោះវិញ ។

915 លំបាកព្រួយប្រាណ ទ្រាំអត់ទ្រាំឃ្លាន ជាទុក្ខអំនិញ
ក្នុងចិត្តថាឧក អផ្សុកចង់ចេញ មកនៅស្រុកវិញ
ទាល់តែត្បិតខ្លាច។

916 ក្រុមគ្រូវទាំងឡាយ ចុះឡើងខ្វល់ខ្វាយ
ចេញព្រឹកវិលល្ងាច រិះរកអាហារ ភោក្ដារទាំងខ្លាច
ក្រែងទ័ពពញ្ញារាជ សៀមនៅឯក្រោយ។

917 គិតបំបែកគ្នា គយល្បាតមាគ៌ា ពិតពុំឲ្យធ្លោយ
ខ្លះគិតកាប់ស៊ី ក្របីគោឲ្យ តែបានតូចដោយ ចិត្តចង់ភោក្ដារ។

918 ពុំគិតភារខ្មាំង វារាចងចាំ ប្លាបបានអាត្មា
ទ្រព្យគេទ្រព្យឯង ឥតក្រែងចិន្តា លួចលាក់ទ្រព្យគ្នា
ឯងឥតសំចៃ។

919 អ្នកខ្សត់ជាមាន សម្បត្តិធនធាន ទុកទើក្នុងព្រៃ
ខ្លះយកទៅលាក់ ដាក់ទុកសំចៃ ខ្លះលួចវិញវៃ

លាក់ព្រៃឯទៀត។
920 កើតទុកភិតភ័យ បោលផ្ទះទីទៃ ទាំងម្លោះឯងមិញ
នៅតែលោភកាច ពុំអាចបោលចេញ ចង់បានលំដេញ
ពិតពុំរសាយ។
921 ពុំគិតខ្លួនស្លាប់ ចាក់បោលរស់ទ្រព្យ ឯងរស់អន្តរាយ
ចាកចេញបោលស្រុក អាពុកនៅម្ដាយ ពុំគិតពុំស្ដាយ
ជីវិតអាត្មា។
922 នៅតែចង់បាន រស់ទ្រព្យធន់ធាន និងយកទៅណា
ថប់តែទ្រព្យឯង ក្រែងគិតរក្សា ពុំទាន់ម្ដេចវា
ចង់បានទ្រព្យគេ។
923 កាលនោះរស់ល្បាត ឮថាពញារាជ បានឆ្លងទន្លេ
មកដល់កំពុង សៀមក្នុងខែត្តគេ ពីរបីថ្ងៃទេ
មកដល់បារាយ។
924 អស់គ្រួរទីទៃ ភ្ញាក់ផ្អើលភិតភ័យ ញីរអស់អង្គកាយ
ប្រុងប្រានប្រយ័ត្ន រង្គាត់សព្វសាយ គ្រប់ផ្លូវទាំងឡាយ
ដើរសើរសៀវព្រៃ។
925 កាលនោះឮលេច ឮអស់ពាកពេច អ្នកជងទីទៃ
ថាពញារាជដល់ ពួកពលច្រើនក្រៃ គេឆ្លងដើងព្រៃ
ស្វែកដល់បារាយ។
926 ឯឧកញ៉ាព្រំប្ញ ជាមេគ្រួធំ ចាត់ចែងខ្វលខ្វាយ
ឲ្យគយល្បាតទៅ គ្រប់ផ្លូវទាំងឡាយ ទំពសៀមប្ញសឆ្ងាយ
ទើបវិលវិងវិញ។
927 កាលខ្មែរពុំសុក សៀមលើកជាន់ស្រុក មាកសិក[1]ឆ្នាំម្សាញ់
លុះដល់ខែបុស្ស បាស់កាប់សៀមវិញ មាឃធំត្រូវចេញ
បោលស្រុករកព្រៃ។
928 ដល់ខែផល្គុន ទ័ពលោកចៅឃុន ថយទៅវិញន័យ
ឯអស់មេទ័ព គ្រប់ផ្លូវទីទៃ តាមឃុនភូយៀ្យ អស់ឥតមានហ្វង។
929 គ្រួរខ្មែរទាំងឡាយ សិងសុកសប្បាយ ឥតទុក្ខភ័យផង

[1] Il faut lire មិគ្គសិរ [mikasé], le premier mois de l'année.

គ្រួរភ្នើងចម្ការ គិតគ្នាអឺង្កង យើងនៅនោះហោង
លំបាកពេកណាស់។
930 ព្រៃចំការលើ ទឹករឹងហើយតើ ស្មៅសោតមិនលាស់
នឹងឲ្យក្របី គោស៊ីស្គមណាស់ វាលក្រោមស្មៅលាស់
ក្របីស៊ីបាន។
931 ហើយអស់អាហារ ត្រីសាច់ក្ដីណា មិនអត់មិនឃ្លាន
គ្រប់គ្រួររិះគិត គំនិតគ្រប់ប្រាណ ព្រមគ្នាស្មោះស្មាន
មិនមានថាអ្វី។
932 គិតស្រេចដូច្នេះ ព្រមគ្នាស្រេចស្រុះ ទាំងប្រុសទាំងស្រី
តាមទៀនកូនចៅ រកហៅគ្នីគ្នា ដឹកគោក្របី រទេះទឹមនៅ។
933 អស់គ្រួរគ្រប់គ្នា ចេញព្រៃចម្ការ កាត់មករកផ្លូវ
គដិកគគីក សន្ទឹកក្រៃក្រោយ បរបែមុខទៅ
តាមផ្លូវវាលក្រោម។
934 អរឯងអស់គ្នា សប្បាយចិន្ដា ក្មេងចាស់ព្រិសព្រម
ត្រិចត្រាច់ត្រង់ទៅ តាមផ្លូវវាលក្រោម ហុយដីទ្រលោម
ដោមដល់វេហាស៍។
935 និងមើលទៅវាល សព្វសត្វត្រអាល ស៊ីស្មៅក្រៀបត្រា
លេលោះត្រសង ស្រើបស្រងកាលគ្នា តាមដោយហ្វូងវា
ឥតឯអំពល់។
936 អស់គ្រួរទាំងឡាយ ស្រុកជិតស្រុកឆ្ងាយ
ទៅតាមដោយកល ដោយចិត្តគ្រួបស្រុក ឥតទុកអំពល់
ទៅតាមដោយយល់ បឹងបួរទីទៃ។
937 បរបានដល់ទៅ ទីទឹកមានស្មៅ មានវាលមានព្រៃ
មានទីដែលដាក់ ដំណាក់នោះន័យ គ្រប់ទូទីទៃ ចតឈប់និន្ទ្រា។
938 ខ្លះរកនេសាទ ត្រីសាច់សង្វាត ពីរកភោក្ដា
គ្រប់ទូរទាំងឡាយ សប្បាយចិន្ដា រិះរកអាហារ
ត្រីសាច់សឹងបាន។
939 អស់គ្រួរទាំងនោះ សង្វេបទុកស្លេះ និងនាំនិទាន
ទៅឯព្រះមហា ក្សត្រាប្រធាន កាលក្រោយឃ្លួនបាន
ដេញសៀមអស់ទៅ។

940 ទើបឯអុងថាញ វិញីនោះមិញ ទុកស្តេចឲ្យនៅ
គង់សៀមក្នុងថ្នាញ ថាញវិញីទៅ គិតដេញសត្រូវ
ទ័ពសៀមទាំងឡាយ។
941 ចាត់ប្រើមន្ត្រី យោមរាជចក្រី ចចេញប្រញាប់
ទៅកែនកងទ័ព ប្រញាប់ខ្វល់ខ្វាយ ត្រួបផ្លូវទាំងឡាយ
លើកតាមសៀមទៅ។
942 ដល់ព្រំស្រុកខ្មែរ កងទ័ពឯងឯង អាយនោះនិងនៅ
ហើយមានបំរើរ សំបុត្រប្តឹងទៅ ថាញ់វិញីនៅ
បន្ទាយភ្នំពេញ។
943 ដល់ដេញទ័ពសៀម ថយទៅនៅសៀម ក្នុងឆ្នាំម្សាញ់
ខែចេត្រចូលឆ្នាំ មមិមកវិញ រីឯអុងបាញ់ នោះនៅត្រួតត្រា។
944 កាលនោះស្រុកយួន នគរជួបជួន អង្គស្តេចទេព្ធា
ប្រើអុងថាំមតាន ដាយជនមកថា ខាំមាងអាជ្ញា
ល្វងមកស្រុកខ្មែរ។
945 មកយកអុងថាញ វិញីនោះមិញ ទៅដល់ស្រុកហ្វេ
ទើបស្តេចទេព្ធា ស្នូរសាជូនថៃ រាជ្ញាស្រុកខ្មែរ
ឥតឯចន្លោះ។
946 ទើបឯអុងបាញ់ វិញីនោះមិញ ទូលទៅសព្វសារ
ពីកាលកងទ័ព ជាប់ជាន់ស្រុកនោះ ឥតឯចន្លោះ
ទូលសព្វសេចក្តី។
947 ទើបស្តេចទេព្ធា ពិចារណាថា ឯបាញ់វិញី
នេះមានគុនគាប់ ដេញទ័ពសៀមពី ស្រុកខ្មែរទៅទី
នគរវិញបាន។
948 ទើបស្តេចទេព្ធា ឲ្យអស់ទ្រព្យា សម្បត្តិធុនធាន
យសស័ក្តិជាធំ ឧត្តមថ្កើងថ្កាន ស្រេចហើយស្តេចមាន
បន្ទូលត្រាស់ថា។
949 ឲ្យអុងធំៗ រិះគិតជំនុំ ពិគ្រោះទោសា កាលបាញវិញី
គិតក្បត់ក្សត្រា សម្លាប់សេនា នូវអស់ពល់រេ។
950 មុនសៀមឆ្នាំម្សាញ់ នោះឯងអុងបាញ់ ចូលនិងផវេ
គិតក្បត់ម្ចាស់ឯង តាក់តែងពលរេ ទើបស្តេចប្រើគេ

សម្លាប់វិញបាន។
951 ទើបស្តេចទេព្ធា មានបន្ទូលថា ឲ្យអុងថាំមដាន
ធ្វើជាទៀងគុន ធំពូនប្រមាន នាំស្តេចយើងបាន
វិលវិញមកស្រុក។
952 ហើយស្តេចទេព្ធា ឲ្យអុងមួយជា ខាំមាងថុងតុក
ប្រើមកកំដរ ស្រករវៀបស្រុក ឲ្យអុងថុងតុក ជាអាជ្ញាល្វង។
953 ស្តេចត្រាស់បង្គាប់ អុងពីរបានស្តាប់ បន្ទូលទាំងពួង
ក្រុញក្រាបហៅហោ លុះលានាំល្វង ពលពាលទាំងបួន
ដង្ហែវិលវិញ។

954 បទពុំនោលនេះថែងចេញ ឯអង្គក្សត្រមិញ
ព្រះបាទឧទៃរាជា។
955 ស្តេចបានដល់ស្ថានក្សត្រា ទតទៅធ្លីធ្លូវ
អាសារអាសោចស្វនសោះ។
956 ស្តេចទ្រង់ព្រះកន្សែងស្រណោះ អាល័យអាលោះ
ស្រណោះស្រណោកសោកស្តាយ។
957 កំផែងទាំងអស់អន្តរាយ ដំណាក់ទាំងឡាយ
ខ្ចាត់ខ្ចាយរើរាយអស់ផង។
958 ដំណាក់ដំណាំក្នុងកំផែង ផ្កាចោលចេញផង
រលើងអស់ឥតមានសល់។
959 ទោះទាំងផ្ទះផ្សារចប់ថ្កល់ ដុតអស់ឥតសល់
មណ្ឌលមន្ទីរកេរិកោះ។
960 ស្តេចគង់ទ្រង់គិតពិគ្រោះ អាល័យអាលោះ
ស្រណោះមន្ទីរកិរម្យ។
961 ទើបស្តេចគុនគិតជុំនំ និងអុងជាធំថា
ភ្នំពេញពុំសប្បាយ។
962 ដ្បិតបាក់បែកខ្ចាត់ខ្ចាយ ទើបក្សត្រពន្រាយ
ឲ្យធ្វើបន្ទាយទៀតខ្មី។
963 កាលនោះព្រះបាទចក្រី ប្រើធ្វើជាថ្មី

ដីពោព្រះបាទវិងវិញ ។
964 ឯអ្នងនោះនៅភ្នំពេញ រៀបធ្វើកើបិញ
មានចាញ្យមានផ[1] ដោយកាយ ។
965 ហើយប្រើរៀបធ្វើបន្ទាយ ទ្វារស្រុកសព្វហោយ
ដោយកាយកើបិញចេញទៅ ។
966 ទៀងគុនធំលុននិតនៅ ប្រើអ្នងតូចទៅ
ធ្វើការរក្សារទ្វារស្រុក ។
967 យើងពុំពាន្នាចោលទុក និទានទៅមុក
ខាងខេត្តកំពង់ស្វាយស្មោះ ។
968 ឡើតម្ចាស់ត្រាស់ប្រើចំពោះ នារិននង់នេះ
និងវាំងនាមដើមឈ្មោះទំម ។
969 ទៅឈរនិងអ្នងបន្សំ រិះគិតជុំនំ រាជ្ការរក្សាទ្វារស្រុក ។
970 ប្រយ័ត្នរាជការដោយមុក ពោធិសត្វសំបុក
សោតសិងតែមានបន្ទាយ ។
971 អ្នងធំឈរកំពង់ស្វាយ ឲ្យរើសកកាយ
បារាយជើងព្រៃនោះផង ។
972 កំពង់សៀមទាំងស្ទឹងត្រង់ ច្រើនក្រែកន្លង
ឲ្យរៀបអន្ទាប់ដោយកាយ ។
973 កោយកាន់កើរគប់សព្វសាយ ដោយត្រួតជានាយ
លើកោយកាន់កើរហាសិប ។
974 ផ[2]ត្រួតលើដោយបន្ទាយ ផ[3]នោះឡើងស្តាប់
ឯចាញនោះវិញវិងខ្ញី ។
975 ចាញលើងនារិន្ទ្រាធិបតី នារិន្ទមន្ត្រី
ឡើងវាំងអ្នងអានភូវឯង ។
976 អ្នងឲ្យបង្គាប់តាក់តែង ទៅស្នោងចក្រែង
សិងមានបន្ទាយសាយសព្វ ។
977 ខែត្តក្នុងកំពង់ស្វាយគ្រប់ បន្ទាយសាយសព្វ

[1] Il faut lire ផូ [pho], du vietnamien *phó* qui signifie "capitaine de régiment".

[2] Il faut lire ផូ [phó], mot vietnamien *phó* qui signifie "capitaine de régiment"

[3] *Idem.*

សឹងមានកើបិញដូចគ្នា ។

978 នេះបទព្រហ្មគិត និងថ្លែងពិតពីរាជការ
កាលយួនត្រង់សេម៉ា កម្ពុជារាជមណ្ឌល ។
979 កាលនោះឯងឯអ្នង ឈរកំពុងធំសោតសល់
សិងប្រើកើពួកពល ពុំឲ្យសល់ដល់មួយគ្នាន ។
980 ខ្លះប្រើធ្វើបន្ទាយ ជីកកកាយដីគ្រប់ប្រាណ
ខ្លះប្រើធ្វើស្រែបាន ស្រូវយកទៅទុកក្នុងឃ្លាំង ។
981 ខ្លះប្រើធ្វើចំរូង ជីកអណ្ដូងដោយកំឡាំង
ការឈើប្រើឲ្យចាំង ដោយកំឡាំងពួកទីទៃ ។
982 ប្រើកើរខែត្តទាំងប្រាំ ជាចំណាំនៅសព្វថ្ងៃ
ពៅក្រោយស្រុកទីទៃ តែងបញ្ជូនចូលទៅខ្ញី ។
983 ឯអ្នងអានភូប្រើ សព្វអំពើពុំប្រណី នាហ្មឺនមុខមន្ត្រី
តូចធំក្ដីសិងប្របប្រាណ ។
984 ពុំដែលអ្នកណានិង ហ៊ានរួសរឹងដល់មួយគ្នាន
ខ្លាចយួនព្រួនប្របប្រាណ ពិតពុំហ៊ានឲ្យអាក់ចិត្ត ។
985 អ្នងឲ្យអស់កើរកាយ ធ្វើបន្ទាយតាមកំណិត[1]
ឲ្យល្អឲ្យជាប់ជិត ចាក់ចំរូងចំរុះក្រៅ ។
986 ស្រេចទើបឲ្យអស់កើរ ជីកដីធ្វើជារន្ទៅ ជាស្រះស្រឡូងជ្រៅ
ឲ្យទឹកនៅក្នុងបន្ទាយ ។
987 ហើយឲ្យអស់ផចាញ ប្រើកើរបិញផងទាំងឡាយ
រៀនច្បាំងក្រៅបន្ទាយ តាមដោយកាយកាន់កំឡាំង ។
988 បង្គាប់អស់កាយកើរ កាត់យកឈើអស់សំរាំង
ធ្វើជាកាំភ្លើងច្បាំង ហើយបំរៀនបំរៀនប្រាប់ ។
989 ឲ្យលោតជាគូនស្រែយ [បើដងវែជាប្រញាប់
ប្រើកើប៉ើពុំឆាប់ កាយវាយខ្វាប់ទៅទីទៃ ។
990 ទះគូតលោតវិលវក់ ធាក់រន្ទុកកាំភ្លើងដៃ វិលទះស្មាទីទៃ
ដៃលើកឡើងជិរង់ស្មោះ ។

[1] Il faut lire គំនិត [kumnœt] qui signifie "idée, volonté".

991 មាត់កើប្រើស្រែកថា ពុំព្រមគ្នាទៅកាលនោះ
ឲ្យឮឲ្យចំពោះ តាមបង្គាប់អុងជាធំ។

992 ឯមនុស្សអ្នកកំផ្លែង ថាជាល្បែងពុំបារម្ភ ឲ្យតែគេវាយដំ
ដូចឆ្កែឆ្មាគោក្របី។

993 ដំណើរនេះនិទាន ទុកស្លេះខានពុំស្រដី និទានទៅក្សត្រី
បុត្របួនអង្គគង់នោះវិញ។

994 ក្រោយអុងឲ្យបង្គាប់ រៀបរន្ទាប់ធ្វើកើបិញ
ក្សត្រជាបិតាមិញ មានអាពាធពន់ពេកក្រៃ។

995 នឹងទល់ទប់ពុំបាន ពិតពុំក្សាន្តក្សត្រក្សិនក្ស័យ
ជីពជន្មជាតិប្រល័យ លុះសម្រេចផ្តាច់ជន្មា។

996 ទើបបុត្រទាំងបួនអង្គ គិតអំរុងសព្វបិតា
មុខមន្ត្រីគ្រៀបគ្រា គិតឲ្យជាព្រះសពស្តេច។

997 ឲ្យធ្វើមេរុមណ្ឌប លើកព្រះសពសង់ស្ដារស្រេច
ធ្វើបុណ្យមិនមានដាច់ សូមសំរេចផ្តាច់វេរា។

998 បទកាកគតិតែង ដំណើរដំណែង ដំណាលកាលគ្រា
ក្រោយក្សត្រក្សិនក្ស័យ[2] ប្រល័យជន្មា អុងទៀងគុនជា
ធំធាត់ធិបត្តី។

999 នគរនាម្នា ក្រុងកម្ពុជា រមរាជបុរី មានតែអុងឯង
តាក់តែងអ្វីៗ អុងឲ្យក្សត្រី គ្រប់គ្រងរាជា។

1000 សករាជគ្រប់គ្រាន កន្លងពីរពាន់ បីរយគន្នា
ចិតសិបប្រាំពីរ បង្វែររាជា ឲ្យបុត្រពុំងារ គ្រប់គ្រងធានីយ។

1001 ព្រះវរបិតា សោយវិលាល័យ លុះជីវិតក្នុង ឆ្នាំមមែ
បង្វែធានីយ ឲ្យអង្គបុត្រី គ្រងរាជជាស្តេច។

1002 អស់មុកមន្ត្រី ប្រជារាស្ត្រក្តី ចុះឡើងពុំដាច់
គិតគាល់ក្សត្រី អង្គម្ចាស់ជាស្តេច បង្គំពុំភ្លេច ពុំលុះទេវា។

---

[1] Il faut lire បិ "trois".

[2] Les strophes 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992 et 993 sont empruntées à la version imprimée *Rœang robat khsat srok khmê*, vol. II, pp. 115-116.

1003 កាលនោះទៀងគុន គិតការទម្ងន់ ក្នុងផែនពសុធារ
តាមចិតចិន្តា ពុំពីចារណា រកទោសឲ្យយល់។

1004 ឲ្យចាប់រិបជាន់ ធ្វើទោសទុកទាន់ ពន្លឹកអស់កល់
កូនចៅធុនធាន ពុំមានសេសសល ធ្វើទុក្ខទោសដល់
សំរេចជន្មា។

1005 ហើយអុងទៀងគុន ចិញ្ចឹមឲ្យបុណ្យ បរយុក[1]ជាប់ជា
តេជោគ្រប់គ្រង រាស្ត្រផងនៅនា កំពង់ស្វាយជា
ធំចាត់ធិបតី។

1006 ហើយចិញ្ចឹមស្នង តេជោមួយផង នាមនោះឈ្មោះអី
ឲ្យធ្វើជាស្នង បាញផងស្រដី រាជការអ្វីៗ នៅកំពង់ស្វាយ។

1007 យូរបន្តិចទៅ អុងទៀងគុននៅ តែងត្រួតសព្វសាយ
ឲ្យចាប់នាហ្មឺន មន្ត្រីទាំងឡាយ ក្នុងដីបន្ទាយ
ធ្វើទោសទាល់ក្ស័យ។

1008 រាស្ត្រផងទាំងឡាយ ស្រដីនិយាយ និងគ្នាទីទៃ
ថាឲ្យយើងនេះ ម្លោះហើយក្រក្រៃ ឥតបើប្រាស្រ័យ
ពឹងពាក់អ្នកណា។

1009 រាស្ត្រផងភិតភ័យ គ្រប់គ្នាទីទៃ ពុំចេញចរចាត់
ហេតុបទបុនយួន ខ្លាចខ្លួនគ្រប់គ្នា ខ្លាចត្រូវទោសា
អាត្មាទីទៃ។

1010 ឯអុងទៀងគុន ធ្វើទោសទម្ងន់ នគរនោះន័យ
តែងឲ្យត្រួតត្រា រាជការសព្វថ្ងៃ នាហ្មឺនទីទៃ
ស្មើរត្រូនគ្រប់គ្នា។

1011 កាលនោះទៀងគុន ជាធំលើសលន់ លើផែ្ទពសុធា
ប្រើអុងអានភូវ កំពង់ធំជា ឲ្យជ្រើសសេនា
ចាប់តេជោចាប។

1012 មកធ្វើក្តីស្លាប់ ពុំបានប្រាមប្រាប ទោសគ្នាសុភាព
ពុំពិចារណា ទោសរាជរាប អុងឲ្យធ្វើឃ្លាប
រោលបានក្សិណក្ស័យ។

---

[1] Il faut lire បវរនាយក [bâvânéayuak].

1013 កាលនោះអស់រាស្ត្រ ប្រជាទាំងផ្តាស់ ភ័នភាំងភិតភ័យ
រំជួលសព្វសាយ កើតកាយទីទៃ រួតរកជ្រកព្រៃ
ពុំស្តាប់ផចាញ ។
1014 ឯលោកឧកញ្ញា នងនរិន្ទ្រា ធិបតីនោះមិញ
នៅលោកស្នងអី គ្រងងារជាបាញ អ្នងអានភូមិញ
រកកល់ចងចាប់ ។
1015 លោកទាំងពីរនោះ ដឹងខ្លួនដូច្នេះ ពុំចូលចិតស្តាប
កែនកងសេនា យោធាប្រញាប់ ស្រេចហើយកែនទ័ព
កាប់យួនទាំងឡាយ ។
1016 កាប់ស្រុកកណ្តាល ដល់ស្ពោងរៀងរាល់ សព្វគ្រប់បន្ទាយ
អស់ឥតសំណល់ មកដល់បាភាយ រាស្ត្រផងទាំងឡាយ
ភ្លៀងជាន់ជើងព្រៃ ។
1017 កាលនោះឯអ្នង ទៀងគុននៅក្នុង ភ្នំពេញនោះន័យ
យល់អស់រាស្ត្រផង រើងកងច្រើនក្រៃ ចូលជាន់ជើងព្រៃ
ភិតភ័យខ្មីឃ្មាត ។
1018 អ្នងឲ្យកែនកង ទ័ពយួនខ្មែរផង ពីពោះព្រះបាទ
បាភ្នំសន្ទូរ លើកមកខ្មីឃ្មាត ឲ្យតាមសង្វាត
ទូលទ័ពចាប់ខ្មាំង ។
1019 នាហ្មឺនធំៗ ពីរឥតជុំនំ ចេញកែនកំឡាំង
លើកឡើងជាទ័ព ប្រញាប់ចាប់ខ្មាំង ភិតភ័យភ័នភាំង
ខ្លាចអ្នងបង្គាប់ ។
1020 នាម៉ឺនយួនខ្មែរ ពលពាលបង្ហែរ ច្រើនក្រៃខ្លានខ្លាប់
កាំភ្លើងលំពែង ដាវវែងសស្រាប ឲ្យអ្នងឲ្យលើកទ័ព
ទាំងឡាយច្រើនផ្លូវ ។
1021 ឯលោកឧកញ្ញា នាមនរិន្ទ្រា ផ្ទះភូមិស្រឡៅ
យលយួនលើកទ័ព សស្រាបច្រើនផ្លូវ ពុំអាចនិងនៅ
ទប់ទ័ពគេបាន ។
1022 ភិតភ័យភ័នភាំង ចាត់គ្រួរខ្មែរក្បាំង ដែលបាស់ប៉ុន្មាន
រៀបរទេះឆាប់ ប្រញាប់គ្រប់ប្រាណ ចរចេញចាកស្ថាន
រួតរត់ម្ទីម្នា ។

1023 អស់ទ្រព្យទាំងឡាយ ដាក់ចោលរាត់រាយ ឥតឯគន្ធា
រទេះបាក់ភ្លៅ ចោលនៅមាគ៌ា ខ្លះក្របីវា ពុំរួចទីទៃ ។
1024 ចោលទ្រព្យទាំងឡាយ ពុំសូវសោកស្តាយ
ដោយសារភិតភ័យ ខៀនព្រៃប្រាក់មាស តូថាសច្រើនក្រៃ
ចោលឥតសង្ស័យ រួចតែអាត្មា ។
1025 រទេះបាក់ភ្លៅ ក្របីនោះនៅ ប្រឆាកទ្រព្យា
ខ្លះខ្លួនកំសត់ អន់អូតរត្លា រែកពូននិងស្មា ទូលទៅទីទៃ ។
1026 ឆ្នាំរត់នោះណា ឈ្មោះឆ្នាំរកា រកាកភិតភ័យ
ចោលទ្រព្យទាំងឡាយ ខ្ចាត់ខ្ចាយទីទៃ សព្វផ្លូវសព្វព្រៃ
ឥតឯគុន្នា ។

1027 បទប្រែប្រះប្រែងចងជា ភុជង្គលីលា តំណើរពិតពី ។
1028 ឧកញ្ញានារិន្ទ្រាធិបតី ជុំទាវទេវី នាំបុត្រយាត្រា ។
1029 ត្រេចត្រង់កំលុងព្រឹក្សា ដើរដោយមាគ៌ា តំណាក់រៀងទៅ ។
1030 កាលចេញពីស្រុកស្រឡៅ ដំណាក់មួយហៅ ត្រពាំងស្រង៉ៃ ។
1031 នាំគ្រួរជាផ្លូវបង្ហែរ ពិតពីស្រង៉ៃ ទៅដល់ច្នេះស្រេច ។
1032 មានអូរទឹកហូរតិចៗ ឆ្លងយាត្រាត្រេច ទៅដល់ត្រពាំងញរ ។
1033 ឈ្មោះបើសគ្រួរអស់កំឡាំង វារោយជើងតាំង កូននៅទីទៃ ។
1034 យប់ដាក់ដំណាក់នោះនៃ វាលហើយមានព្រៃ
ស្រោងៗស្រណោះ ។
1035 ផ្ញើករាំងត្រពាំងបើសនោះ ខ្ពង់ត្បែងច្រើនច្រុះ
របះព្រៃព្រេច ។
1036 ចេញទៅតាមផ្លូវបន្តិច ហួសពីល្បាស់ព្រេច
លុកលបវាលក្រៅ ។
1037 ដើរវាលកណ្តាលថ្ងៃក្តៅ ពីនោះទៀតទៅ
ទាល់ស្ទឹងដំរែក ។
1038 ស្ទឹងនោះពីគ្រោះខែត្តចែក ចំហៀងស្ទឹងបែក
បានមកបាភាយ ។
1039 ចំហៀងស្ទឹងនៅខាងនាយ បានកំពង់ស្វាយ ពីព្រេងអតីតា ។

1040 ឆ្លងស្ទឹងនោះនិងយាត្រា តិចទៅក្រយា
គោកខាងគេនៅ។
1041 ឬសស្រុកឯមុកទៀតទៅ ដល់អូរឆ្នៀងនៅ
អាស្រ័យ៥យប់។.
1042 គ្រួរផងរើង្គងចតឈប់ ទ្រាំថ្ងៃទ្រាំយប់
ចេញចរយាត្រា។
1043 ខ្លះរេកខ្លះទូលគ្រប់គ្នា ខ្លះមានរទ្ធា បរបានដល់ទៅ។
1044 អូរផ្គែងនោះឯងមិនជ្រៅ ទឹកតិចកាត់នៅ
គ្រាន់តែភោក្តា។
1045 ពីនោះទៀតស្មោះយាត្រា ត្រូវព្រៃព្រឹក្សា
សោតសឹងព្រៃក្រាស់។
1046 ព្រៃនោះនាមឈ្មោះដាក់ប្លោស ព្រៃដងរនាស់
ពីព្រេងអតីតា។
1047 សរសើរដំណើរព្រឹក្សា ដុះជិតក្តិតណា ដុះដោយជ្រលង។
1048 ស្មៅស្នាបលាយលេចផ្លូវភ្លង ពោនពួជដូនដង
អន្លាលក្រួចក្រាយ។
1049 ព្រឹងព្រុះជន្លូសសព្វសាយ រទោះរលាយ ទន្លាប់ទន្លោ។
1050 វាររវាយដកពាយដកពា ក្រវាន់ទ្រៀលស្វា
សាវម៉ៅផ្ទៀកផ្តៅ។
1051 ល្វាដីស្រឡីស្រឡៅ ទ្រៀតត្រាចតត្រៅ
ប្រេចក្រួយផ្ញើករាំង។
1052 ខ្លែងគុងនាឆ្លងត្រីលត្រាំង ក្រញូងបែនបាំង
ក្រកោរកែវកោត។
1053 ពានាទាសាផងសោត ហិចហើរលេងលោត
លើមែកព្រឹក្សា។
1054 សរសើរដំណើរអម្រឹគ្គ ដោយផងអច្ឆារ ព្រៃព្រឹក្សទូទី។
1055 សត្វផងរើង្គងរកស៊ី ស្រេចផងកាលញី ឆីស្មៅល្បាស់ព្រេច។
1056 ដំណើរគ្រួរដើរលើសលេច ព្រៃនោះបន្តិច
ទៅដល់វាលធំ។
1057 វាលនោះមានអស់ដើមខ្ទំ អស់គ្រួរចតជុំ ជាមួយផងគ្នា។

1058 តោកយាកលំបាកមហិមា មិនមានអាហារ
ភោជភាជន៍ចំណី។
1059 អត់ក្រអង្ករទាំងត្រី បរិភោគប្រក្រតី
ដោយសារអត់ឃ្លាន។
1060 ដីកជាសរបាសពុំបាន ហូបពឹងពុំមាន បបួលគ្នាទៅ។
1061 រកចុងសោមក្នុងព្រៃជ្រៅ ចុងផ្គាវចុងផ្តោល ធ្វើជាសំឡរ។
1062 គ្មានត្រីប្រហុកតរបា នឹងបង់សំឡ សោតសឹងពុំបាន។
1063 បរិភោគទៅតាមដោយឃ្លាន និងលេបពុំបាន
អង្គុយស្ងៀមនៅ។
1064 គ្រួរក្រលំបាកដោយផ្លូវ ដរាបវៀងទៅ មុកឲ្យអនិច្ចា។

1065 បទកាកគតិទៀង រៀបរាប់រាល់វៀង តាមដោយមាគ៌ា
កាលមូលចតឈប់ មួប់ខ្ញុំភ្ញុំគ្នា ស្រេចហើយលេលា
ពីនោះទៀតទៅ។
1066 បានដល់ដំណាក់ ស្នាចទូកហើយដាក់ រទេះហើយនិងនៅ
ប្រាំដន្តប់ថ្ងៃ ប្រាស្រែចេញទៅ ត្រពាំងព្រីងនៅ
បានបីយប់ស្មោះ។
1067 ទីពឃ្សូនដល់ដេញ ម្ទីម្នារត់ចេញ ពិតពីទីនោះ
ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ ភិតភ័យកាលនោះ រួតរត់ទៅស្មោះ
ដល់ស្ទឹងតូចឈ្មុប។
1068 សំរាកសំរាន ដើងចតខំខាន បានតែមួយយប់
លំបាកអត់ឃ្លាន មិនមានទាំងគ្រប់ ហើយកាលក្នុងយប់
នោះភ្លៀងខ្លាំងក្រៃ។
1069 និងដើរពុំបាន លំបាកព្រួយប្រាណ ហើយណាស់ល្វិតល្វៃ
ផ្សៀងផ្គរដល់ព្រឹក រលឹកទីទៃ ម្នាក់ៗវៃៗ រួតរត់តទៅ។
1070 ដល់ព្រៃអារ៉ង យប់នោះហើយហោង ពុំបានឈប់នៅ
ខ្លាចទីពឃ្សូនដេញ ដើរចេញទៀតទៅ ទាំងយប់ដល់ហៅ
ឈ្មោះព្រៃទូកខ្ពស់។
1071 ពុំបានឈរឈប់ ទាំងថ្ងៃទាំងយប់ ទាំងស្រីទាំងប្រុស

ខិតខំសង្វាត ខ្មីឃ្មាតទាំងអស់ ចេញពីធ្លកខ្ពស់
ដល់ឈ្មោះព្រៃជាំម។

1072 ព្រៃនោះមានទឹក ចាកឈ្លើងពន្លឹក ច្រើនក្រែក្នុងជាំ
ហើយមនុស្សដើរដល់ រចលមកខ្លាំង រកាកក្នុងជាំ ទំរាំរួចចេញ។

1073 ពីនោះទៀតទៅ ដល់ព្រៃឈ្មោះហៅ សំឱងក្រញូងមិញ
ពីនោះទៀតទៅ ព្រៃប្រាកស្រែលេច ពីនោះទៀតវិញ
កំពង់ស្រណុក។

1074 រួចចូលព្រៃស្លង ដើរចេញពីក្នុង ព្រៃនោះទៅមុក
បន្តិចទៀតដល់ មណ្ឌល់ស្រែស្រុក គ្រួចគ្រួរបានសុខ
ធ្វើបុណ្យសប្បាយ។

1075 ដល់នោះស្រុកញិក ចូលសុំរអិក រអែតប្រញាយ
ចូលសុំអង្ករ មិនក្របានឆ្ងាយ ត្រីសាច់មាំងផ្កាយ
បាឌបរិភោគគ្នារ។

1076 មួយស្រុកត្រកួន កូនជ្រូកដោយខ្លួន ទីទៃពីគ្នា
ចូបេដល់ស្រុកត្លាស របាសសោះសា ខែត្តនោះនាម្នា
ទន្លេរពៅ។

1077 បរបៀតបានដល់ គ្រប់គ្រួររចល់ ចូលចតជិតនៅ
ពីងស្រុកឧកញ្ញា ដេដោមើននៅ ទន្លេរពៅ
នៅសុកសប្បាយ។

1078 យូរបន្តិចទៅ ព្រះពុទ្ធិចៅ ជ្រួតជ្រាបសព្វសាយ
ស្តេចទ្រង់មេត្តា ប្រើខាហ្លួងឆាយ នាំទ្រព្យទាំងឡាយ
ចែកចាយគ្រប់គ្រួរ។

1079 ស្តេចទ្រង់ករុណា ប្រទានថ្នាំស្លា អង្ករស្រូវសព្វ
អំបិលប្រហុក ស៊ីចុកស្កុលស្កប់ មិនមានថែថប់
ព្រួយប្រាណជាទុក្ខ។

1080 រឺងគ្រួរគ្រប់ ពុំបានចេញចប់ ដំណើរទៅមុក
ទើបថែងនិយាយ ថែងចាយឯស្រុក ខ្មែរមិញមិនសុក
កាលក្រោយគ្រួរចេញ។

1081 អ្នងឲ្យលើកទ័ព ទាំងឡាយខ្នាន់ខ្នាប់ មីរមករកដេញ
ខ្មាំងខ្មែរដែលបាស់ កាប់យួននោះមិញ ទ័ពច្រើនពាស់ពេញ

ភពផែនពសុធា។

1082 នាម៉ឺនមន្ត្រី សំក្តដប់ប្រាំបី ចក្រីចៅហ្វារ
ក្រហោមយោមរាជ ខ្លាចអ្នងគ្រប់គ្នា លើកទ័ពទៀបត្រា
ពាស់ពេញព្រៃគួយ។

1083 ខែត្តកំពង់ស្វាយ ពលទ័ពទាំងឡាយ ពុំសល់ស្រុកមួយ
រុករកក្នុងព្រៃ ច្រើនក្រែកំជួយ សុះសព្វព្រៃគួយ
ឥតឯងកំបាំង។

1084 ពុំឃើញខ្មាំងខ្មែរ ទៅចាប់បានឯ អ្នកដែលភិតភាំង
ភិតភ័យលាក់ពួន លាក់ខ្លួនកំបាំង អាងឯងមិនខ្លាំង
មិនបានរត់ទៅ។

1085 ឯអស់កងទ័ព ឃើញហើយចោមចាប់ យកមនុស្សដែលនៅ
ដោក់ខ្នោះឃ្នាងតោក នាំយកចូលទៅ ជូនអ្នងឲ្យត្រូវ
គាប់គួរអាត្មា។

1086 អ្នងឲ្យធ្វើទោស ទុកទ្រុងទាំងអស់ ឥតឯគុន្នា
ទាំងតូចទាំងធំ ផ្សែជុំជងគ្នា ប្រមានយកជា
រំលងពាន់បាន។

1087 ទទួលទុក្ខទោស ស្មើធ្លាក់នរក លំបាកអត់ឃ្លាន
ទ្រុងនោះនៅលើ ធ្វើការគ្រប់ប្រាន ជុះនោមលើបាន
តាមចិត្តទីទៃ។

1088 អ្នកទោសក្នុងទ្រុង លំបាកលុះលន់ ទាល់តែក្សិនក្សិយ
និងចាប់ចារថែង សំដែងទោសពៃ ឲ្យអស់ទោសនិយ
អ្នកខ្លាំងពុំបាន។

1089 គ្រាន់តែតិចៗ ឲ្យបានដឹងកិច្ច ដឹងដោយដើមដាន
កាលខ្មែរខ្មាំងបាស់ ទោសណាស់ពុំខ្សាន កុំឲ្យក្មេងមាន
ចិត្តចង់ចូលខ្មាំង។

1090 បើបានបាស់ហើយ កុំនៅនេះឡើយ ក្រែងពុំកំបាំង
ឲ្យចរចេញទៅ ស្រុកក្រៅខ្មែរខ្មាំង ទើបពួនកំបាំង
រួចរុតទីទៃ។

1091 និយាយឯអ្នង ទៀងគុនធំក្នុង ស្រុកខ្មែរនោះនិយ
ធ្វើទុក្ខអស់ខ្មាំង ផងទាំងទីទៃ ដូចឈើដូចព្រៃ

ឱ្យិណក្ស័យមរណា ។
1092 ឯអស់មេៗ នាម៉ឺនក្លាំងខ្មែរ អុងឲ្យសេនា យួនយកទៅធ្វើ
អំពើទោសា រោលអាលអាត្មា ដង្កាប់ទាញសាច់ ។
1093 បញ្ចុងឃើតចេញ កាំបិតមុតមិញ អារកាត់បណ្តាច់
ហើយយកអំបិល ម្ទេសមកស្រេច ប្រឡាក់សព្វសាច់
ញីរអស់អង្គាយ ។
1094 ឈើហើយនិងស្រែក ព្រាត់កៀបស្មើរបែក បំពង់កផ្លាយ
ចំពាមពីមាត់ សីងព្រាត់សព្វសាយ ខ្នាន់ឃ្នាបក្បាលវាយ
លៀនភ្នែកទល់ចេញ ។
1095 ឧស់ឱ្យអនិច្ចា ទោសប្រាំប្រការ ប្រាកដ្ឋច្នេះមិញ
មិនគួចរចាត់ ទោសាថែងចេញ ខ្លាចខ្លួនឯងវិញ
ក្នុងនាលោកីយ ។
1096 ទោសទៅបរលោក បើបាបមានមក ថ្លស់ធ្លាក់អវចីយ
ជារយពាន់គុន ទោសណាស់ពុំក្សាន្ត កុំឲ្យក្មេងមាន
ចិត្តចង់ចូលខ្មាំង ។
1097 ឯអុងឲ្យធ្វើ ទោសនេះពុំស្មើ និងស្ថាននរក់
តែអុងឲ្យធ្វើ អំពើទោសទុក ទាំងឡាយគ្រួបមុក
មិនគួរថែងចាយ ។
1098 គឺមោះតែថា យកទុកអាត្មា ប្រយ័ត្នអង្គាយ
កាលអុងឲ្យធ្វើ អំពើទាំងឡាយ ខ្លះចាក់ចងវាយ
ស្នោររោលអស់ក្តី ។
1099 ឯក្មេងតូចៗ កាប់ត្បូតអាំងដូច អ្នកផងអាំងត្រី
ខ្លះទាញសន្ទីរ ឲ្យតឹងទាំងបី ក្បាលមូលមកខ្មី
ធ្វើជាជើងក្រាន ។
1100 ហើយគិតយកភ្លើង បង្កាត់នោះឡើង យកដែកបានស្នោរ
កូនក្មេងមានទោស ទាំងអស់ប៉ុន្មាន ខ្លះជីកដីបាន
ធ្វើជារណ្តៅ ។
1101 ទម្លាក់អ្នកទោស ក្នុងនោះទាំងអស់ ហើយលុបដីទៅ
យកភ្លើងបង្កាត់ ពីមាត់រណ្តៅ ភ្លើងឆេះប្រាលឆ្អៅ
ល្អះល្មោចជាផែះ ។

1102 កាលអុងឡើងគុន ធ្វើទោសទម្ងន់ នគរយើងនេះ
តាមចិត្តចិន្តា ប្រាជ្ញាចំណេះ ស្រេចហើយរមរិះ
រៀបស្រុកវិងវិញ ។
1103 ឲ្យរៀបកើរកាយ នៅគ្រប់បន្ទាយ ដូចដើមនោះមិញ
ស្លៀកពាក់ខោអាវ ហារហៅពាស់ពេញ ឯសាសន៍ខ្មែរមិញ
មិនមានសូនសោះ ។
1104 ខ្លះចូលតែខ្លួន ស្លៀកពាក់ដូចយួន ខ្លាចបុណ្យគេស្មោះ
ខ្លះចូលទាំងចិត្ត គំនិតក្នុងពោះ ឯសាសន៍ឯងនោះ
មិនមានសង្ស៊ែ ។
1105 វិអុងឡើងគុន ប្រាជ្ញាធំលន់ លោពលេបអស់ផ្ទៃ
ក្រោមក្រម្ភារា ដូចមហានាគនៃ លេបលបពស់ផ្សែ
ជំពាក់ករឡើយ ។
1106 ឡើងគុនសព្វថ្ងៃ ចិត្តចង់គ្រង់ផ្ទៃ ក្រោមនេះឯងហើយ
បំបាក់នាម៉ឺន មន្ត្រីជាត្រើយ បានដូចចិត្តហើយ ឥតឯសង្ការ ។
1107 ឡើងគុនគិតយល់ តាមដោយយោបល់ គំនិតប្រាជ្ញា
ថាល្វង់ពីរពង្ស ស្តេចគង់នៅនា ឯក្រុងទេពមហា
នគររាជស្ថាន ។
1108 ជញ្ជីងគុនគិត រិះរកគំនិត ធ្វើម្តេចឲ្យបាន
ឲ្យមូលមកអាយ ឧបាយរិះធ្យាន ក្សេមយកបាន
ដូចដោយចិន្តា ។

1109 បទពំនោលនៅចរចា ឯក្រុងទេពមហា នគរបូរីរាជស្ថាន ។
1110 ជាហេតុបទបុណ្យបូរាណ ក្រុងកម្ពុជាមាន
បូរាណបូរីថ្កើងថ្កាន ។
1111 ឡើងគុនកាចលង់ចចើង កាច់កិនស្រុកយើង
មិនបានបទបុណ្យសាស្នា ។
1112 ជាហេតុចែដន្យទេព្តា ព្រះចៅយុធ្យា
ទ្រង់ព្រះករុណារអង្គល្វង់ ។
1113 ថាចៅអង្គអិមអង្គឌួង បង់ស្រុកទាំងពួង

មកនៅនិងអញយួរហើយ។

1114 មិនមានប្រយោជន៍អ្វីឡើយ យល់ថាឥតត្រើយ
សូន្យសោះអាសារឥតការ។

1115 ពុំសូវសុកចិតចិន្តា បើច្នេះគួរនា តែអង្គអញគិតឲ្យចេញ។

1116 ទៅនៅស្រុកក្រៅនោះវិញ ឯទៅទៀបអញ
នៅមិញមិនសូវសប្បាយ។

1117 គិតស្រេចគំនិតយល់ឆ្ងាយ ទើបក្សត្រពន្រាយណ៍
ឲ្យតែងបន្ទូលទៅខ្មី។

1118 ត្រាស់ប្រើខាល្ហួងទាំងពីរ រៀបស្រុកដោយទី
ឲ្យល្ហួងទាំងពីរស្តេចគង់។

1119 សឹងមានអាករគ្រប់អង្គ គេគិតអម្រង
ចេញចូលចុះឡើងគាល់ហ្វៅ។

1120 ល្ហួងម្ចាស់អង្គឌួងស្តេចនៅ ស្វាយចិក[1]ប្រែហៅ
ថាមឿងមង្គលបូរីយ។

1121 ចៅហ្វាយស្រុកទាំងប្រកដី ចុះឡើងឃ្មាតខ្មី
គាល់ក្សត្រធិបតីឥតអឹក។

1122 ឯល្ហួងអង្គអិមវៀមរឹក្ខ ស្តេចគង់ដំណាក់ នៅបាត់ដំបងវិញខ្មី។

1123 សឹងមានខែត្តឡើងប្រក្រតី ចេញចូលដោយទី
គ្រប់ល្ហួងទាំងពីរអង្ការ។

1124 កាលក្រោយព្រះរាមរាជា អង្គច័ន្ទក្សត្រា
សុគតរលត់ទៅខ្មី។

1125 អ្នងទៀងគុនធំនោះក្តី ឲ្យរាជបុត្រី អង្គម៉ីគ្រងរាជជាស្តេច។

1126 យួរយល់បីបួនឆ្នាំស្រេច ឯពីពង្សស្តេច
ក៏ប្រែចេចេញចរមកក្រៅ។

1127 ឮលេចពាក្យពេចដល់ទៅ ទៀងគុនដែលនៅ
ភ្នំពេញនោះមិញអសល់[2]។

1128 វាគិតគំនិតយូងយល និងធ្វើកិច្ចកល
យោបលបញ្ឆោតស្តេចមក។

[1] Il faut lire ស្វាយចេក [svay chék].

[2] Il faut lire អរសល់ [à sâl] "très heureux".

1129 ស្រុកខ្មែរនិងប្រែរិះរក ធ្វើសំបុត្របក
ថាមកច្បាំងផងចាប់បាន។

1130 គិតយល់កិច្ចកលគ្រប់ប្រាណ ប្រើយួនដែលបាន
ចេះខ្មែរនឹងប្រែប្រែទៅ។

1131 ទៀងគុនធំលុនឲ្យហៅ បាសាខ្វារ[1]នៅ
ទាសាររចេរចាឲ្យឆាប់។

1132 ទាសារទាំងពីរបានស្តាប់ រៀបខ្លួនប្រញាប់
មកតាមបង្គាប់អ្នងឯង។

1133 អ្នងយល់មកដល់ជាក់ស្តែង បង្គាប់ថាអែង
ចេះខ្មែរប្រែភាសាអាត្មា។

1134 កោក្បាលជាសៀមម្ទីភ្ញា ស្លៀកពាក់ម្ទេចម្ទា
ដូចផ្កាអ្នកស្រុកនេនោយ។

1135 ហើយចូលប្លែមប្លមលលាយ និងគេអ្នកនាយ
និយាយឲ្យបានចូលដល់។

1136 ទៀងគុនធំលន់គិតយល់ បង្គាប់កិច្ចកល
យោបល់ប្រាជ្ញាឲ្យថា។

1137 យួនពីរបានដឹងកិច្ចការ ជាអ្នកទាសា
ប្រាជ្ញាចែងចេះបកប្រែ ។

1138 ចេះទាំងអក្សរសាសខ្មែរ ចេះបកចេះប្រែ
ពាក្យខ្មែរពាក្យសៀមយួនផង។

1139 ផ្តាំស្រេចពាក្យពេជបួរផ្តង់ ចរចេញទៅហោង
ដល់បាត់ដំបងស្តេចគង់។

1140 ចូលដល់មណ្ឌល់ទីក្នុង អង្គអិមស្តេចគង់
តម្រង់ចូលថ្វាយបង្គំ។

1141 ទាសាថ្លៀវថាអញខ្ញុំ មកថ្វាយបង្គំ
សូមអញ្ជើញស្តេចចេញទៅ។

1142 ដ្បិតព្រះវៀមរ៉ាកចោមចៅ ស្តេចសុគត់ទៅ
នៅតែព្រះភគនិយា។

[1] Il faut lire បាសាខាវ [basa khav] "traducteur, messager".

1143 អ្នងឲ្យគ្រប់គ្រងរាជា ជួសព្រះបិតា
ឃើញថានឹងសូន្យស្លាត់បាត់។
1144 អ្នងឲ្យអញ្ជើញមហាក្សត្រ ទៅគ្រងសម្បត្តិ
រាស្ត្ររដ្ឋត្រកូលពង្សា។
1145 អ្នងឲ្យអភិសេកក្សត្រា គ្រប់គ្រងរាជា
និងលាល្វង់ទៅស្រុកវិញ។
1146 ឯល្វង់អង្គអិមនោះមិញ ស្ដេចស្ដាប់ពាក្យពេញ
ព្រះទ័យអរក្រៃកន្លង។
1147 ថាពាក្យពិតពេកឥតហ្មង ព្រះទ័យចូលផង
ផ្លូវផ្គងកំម្និតគិតស្រេច។
1148 ទាសារពីរលាអង្គស្ដេច ចាកចេញចរត្រាច់
ទៅដល់មង្គលបូរី
1149 ក្រាបទូលដូចដើមសេចក្ដី ពាក្យពេចអ្វីៗ
ដូចបាននិទានមកស្រាប់។
1150 អង្គឧង្គល្វង់ឮសារសព្ទ ពាក្យទាសារប្រាប់
ក្រាបទូលពុំចូលចិន្ដា។
1151 ថាឲ្យអាចៀវអាខ្វារ ពាក្យអ្នងឯងថា
ឲ្យអញទៅគ្រងរាជនោះ។
1152 ពាក្យភូតបញ្ឆោតទេសោះ មិនមែនដូច្នោះ
ពាក្យនេះពាក្យភូតអញទេ។
1153 ទាសារពីរស្ដាប់ស្ដេចជេរ ពុំដឹងបើរេ
រិះគិតទូលពិតម្ដេចបាន។
1154 ក្រងក្រាបលាចុះស្មោះស្មាន ចរចេញចាកស្ថាន
ពុំហ៊ាននៅនាក្រែងផ្គង។
1155 ឯល្វង់អង្គអិមជាបង ចិន្ដាទំនង ប៉ងមកកាច់កិនអានុជា។
1156 ទូលទៅព្រះចៅយុធ្យា ថាព្រះអនុជា
គិតក្បត់នឹងរត់ចូលយួន។
1157 ឯអង្គអានុជនឹងនួន ពិតពុំដឹងខ្លួន
ជួនគ្រោះនិងត្រូវទោសារ។
1158 កាលនោះព្រះចៅយុធ្យា ពុំជ្រាបកិច្ចការ

ប្រើខាល្វង់មកយកទៅ។
1159 ធ្វើទោសតាមខុសពុំត្រូវ ហេតុស្ដេចពុំជ្រៅ
ពុំជ្រាបនូវអស់កិច្ចកល។
1160 ក្រោយនោះល្វង់អង្គអិមយល់ ដំណើរយោបល់
បញ្ឆោតបាឡាត់ព្រះនរិន។
1161 ថាលាទៅថតកថិន ឯវត្តភ្លៀតមួយភ្លែតសិន
សិមវិលវិងវិញជាឆាប់។
1162 គេដឹងដំណើរល្វង់ប្រាប់ មុន្ទិលទោសស្រាប់
គេកែនប្រញាប់ម្ទីម្នា។
1163 ឲ្យចាំនៅពាមបាក់ព្រា ព្រះនរិនឲ្យឆាប់
យួនយកមកសួររាជការ។
1164 ជួបនិងគេចាំជិតផ្លូវ គេឃាត់ស្ដេចទៅ
វិលទៅដំណាក់នោះនៃ។
1165 យូរយល់ប្រមានដប់ថ្ងៃ ស្ដេចព្រួយព្រះទ័យ
វិយគិតគំនិតយល់ឆាប់។
1166 ស្ដេចមានព្រះបន្ទូលប្រាប់ ព្រះនរិនឲ្យចាប់
យួនយកមកសួររាជការ។
1167 ដ្បិតព្រះពុទ្ធិចៅផ្ដាំថា ឲ្យខំគិតការ
រក្សាផ្ទៃក្រោមរាស្ត្ររាក់។
1168 ឲ្យចាប់យួនយកបានម្នាក់ មកសួរឲ្យជាក់
ឲ្យយល់កិច្ចកល់ផ្ទៃក្រោម។
1169 ព្រះនរិនស្ដាប់ស្ដេចត្រាស់ព្រម ត្រឹមត្រូវឥតល្មម
ទាំងល្វង់កំញ្ញាននោះផង។
1170 ព្រះភូនម៉ាគិតកែនកង យកអស់រាស្ត្រផង
ពីរបាត់ដំបងបីរយ។
1171 ទុកតែបាឡាត់មួយឲ្យ ចាំខែត្តឯងក្រោយ
រក្សាស្រុកឲ្យសុកសាន្ត។
1172 ព្រះនរិននូវល្វង់កំញ្ញាន ព្រះភូនម៉ាបាន
ចេញទៅដឹកផ្លូវពីយប់។

1173 ដល់ភ្នំតាផ្ដិ[1] ហើយឈប់ ក្រោយនោះលុះយប់
ល្ងង់ខ្ជប់បាឡាត់ចាប់បាន ។
1174 ហើយផាត់ត្រូវគ្រប់គ្រឹះស្ថាន ក្នុងខែត្តប៉ុន្មាន
យកទោសស្មើរអស់ពីស្រុក ។
1175 ផាតត្រូវចរចុះទូកដុក ស្ដេចចេញឆ្ពោះមុក
មកស្រុកខ្មែរដើមដូនតា ។
1176 ហើយចាត់ប្រើអស់សេនា នាហ្មឺនព្រះពញា
មហាត្លឹកផាតត្រូវជើងគោក ។
1177 ពីបាត់ដំបងយកមក ប្រេះទេះនិងលោក
ព្រះនរិនព្រះភុនម៉ាផង ។
1178 នៅភ្នំតាផ្ដិ[2] នោះហោង អស់មហាត្លឹកផង
ប្រាប់ថាប្រពន្ធអស់លោក ។
1179 ល្ងង់គិតឲ្យផាត់យកមក[3] បើច្នេះអស់លោក
នឹងគិតដូចម្ដេចគិតចុះ ។
1180 ព្រះនរិន្ទស្ដាប់ពាក្យអស់នោះ ក្ដៅក្ដួលក្នុងពោះ
ល្មេះល្មោចស្មើរបែកឱរា ។
1181 ខំតែឆ្លើយទៅវិញថា បើច្នេះអស់គ្នា
ស៊ីស្លានិយាយរមិះ ។
1182 អង្គអញនិងនៅៗនេះ ធ្វើម្ដេចដូច្នេះ
អញទៅតាមល្ងង់ស្ដេចដែល ។
1183 មហាត្លិកល្ងង់យល់ប្រហែល ចូលជាគ្នាក្រែល
អរវង់អង្គុយឈប់ស្មោះ ។
1184 និយាយភ្លេចខ្លួនកាលនោះ ព្រះនរិនឯងស្មោះ
ដោះឡើងហើយស្រែកប្រាប់ថា ។
1185 ពះក្មេងកនយើងគ្រប់គ្នា កាប់អស់សេនា
មហាត្លិកល្ងង់ចេញកុំទុក ។
1186 ព្រះពញាគ្នាគេគគុក ចូលចោមក្រោយមុក

1 Il faut lire ធិបតី [thipadey].

2 *Idem.*

3 Ce passage est omis par l'éditeur de la version imprimée *Rœang robat khsat srok khmê*, vol. II, p. 136.

សំរុកខ្ជប់កាប់ឥតសល់ ។
1187 ស្លាប់អស់ទាំងនាយទាំងពល់ ព្រះនរិនឯងយល់
កងកៀរកងត្រូវរឹងរឹយ ។
1188 កាលនោះព្រះនរិនឯងចេញ យកទូកងមិញ
មកតាមទាល់ពាមព្រះស្ទឹង ។
1189 ពុំទាន់ល្ងង់ឡើយខេរខឹង គុនគិតរំពឹង
វិលវិងទៅស្រុកឯងស្មោះ ។
1190 និយាយឯទៀងគុននោះ វាដឹងចំពោះ
ថាស្ដេចចូលស្មោះមកដល់ ។
1191 ពោធិសាត់វាគិតប្រើពល យួនខ្មែររចល់
ទៅដល់កៀរមកប្រញាប់ ។
1192 បានដល់ភ្នំពេញបង្អាប់ បោះយុតការខ្ជាប់
មុកជ្រោយចង្វារនោះនៅ ។
1193 វានាំល្ងង់ឡើងៗទៅ ដល់អង្វង់ហើយហៅ
សួរទៅរាជការគ្រប់មុក ។
1194 ហើយវាចាត់គ្នាដាក់ទូក ឲ្យនាំទៅស្រុក
យួនទុកទីព្រៃនគរ ។
1195 ល្ងង់គិតដូច្នេះអង្វរ ថាខ្ញុំចង់ចរ
សួរក្ស័យត្រើយពោធិព្រះបាត ។
1196 បំណាច់មកដល់សាច់ញាត្ត ខិតខំសង្វាត
ខ្មីឃ្មាតមកដល់កេរកោះ ។
1197 រីឯអង្វង់ឡើងគុននោះ វាដឹងដូច្នេះ វាខឹងគំរោះជេរថា ។
1198 ឲ្យពលស្មុកលយោធា ធ្វើទោសក្បូត្រា
ហើយវានាំយកទៅស្មោះ ។
1199 ដល់ថ្នាញព្រៃនគរនោះ ប្រកាន់ប្រកេះ
ស្ដេចនោះក្នុងថ្នាញនិងនៅ ។
1200 ស្រេចហើយវាគិតឲ្យហៅ នាម៉ឺនបីទៅ
ហៅហើយជុំនំរាជការ ។
1201 ឲ្យធ្វើសំបុត្តបោះត្រា ថាអង្គអិមជា
ខ្មាំងច្បាំងចាប់បានក្នុងទីព ។

1202 គិតស្រេចហើយបោះត្រាខ្ទាប់ ទើបប្រើប្រញាប់
ឲ្យចូលទូលស្តេចទេព្ទា ។

1203 តាមដោយដំណើរអក្ខរា ទើបស្តេចទេព្ទា
ឲ្យសារសូត្រស្រាយថ្វាយស្តេច ។
1204 ចើលាយសូត្រស្រាយថ្វាយស្តេច រីឯអង្គស្តេច
ស្តាប់ហើយទើបទូលត្រាស់ថា ។
1205 ឲ្យអស់អាមាត្យម្រឹម្នា មកយកក្សត្រា
អង្គអិមបាឡាត់នោះផង ។
1206 ចូលទៅដល់ស្តេចដូចប៉ង បន្ទូលនោះផង
ថាអើរអង្គអិមឥឡូវ ។
1207 បទអុងទៀងគុនឈ្មោះលៅ ដែលអញប្រើទៅ
ឲ្យទៅរក្សាស្រុកខ្មែរ ។
1208 គេបកសំបុត្រមកហ្វៃរ និងនាហ្មឺនខ្មែរ
ចៅហ្វារក្រហោមយោមរាជ ។
1209 គេថាអង្គអិមឯងកាច តាំងទ័ពមិនខ្លាច
អាជ្ញាច្បាំងនិងគេចាប់បាន ។
1210 បើច្នេះចំណាំអង្គប្រាន ច្បាំងគេចាប់បាន
ឬមានប្រការថាម្តេច ។
1211 ឯល្វងអង្គអិមស្តេចស្តាប់ ទើបទូលរំពេច
ថាខ្ញុំពុំបានច្បាំងទេ ។
1212 ខ្ញុំនិករព្ញកមកឯ នគរស្រុកខ្មែរ
គិតកែរចាបគយមួយផង ។
1213 បាឡាត់រាស្ត្របាត់ដំបង ឲ្យខ្ញុំយកមកផង
ចងជាបន្ទាល់ទោសា ។
1214 រីឯអង្គស្តេចទេព្ទា មិនមានសង្ការ ដើរចូលចិន្តាស្មោះស្មាន ។
1215 ទើបប្រើបំរើមកថ្កាន អុងឡើងគុនបាន
យកអស់នាម៉ឺនបីទៅ ។
1216 ក្នុងឆ្នាំជូតទោស័កនៅ ខែជល្ទុនទៅ
បានដល់ស្រុកហ្វេរដូចថា ។

1217 ទើបឯអង្គស្តេចទេព្ទា បន្តិងសួរថា
ចៅហ្វារក្រហោមយោមរាជ ។
1218 ឯងស្មោះបោះត្រាកតគៀច ថាអង្គអិមកាច
គេច្បាំងហើយចាប់យកបាន ។
1219 ឥឡូវអង្គអិមស្មោះស្មាន ឆ្លើយថាពុំបាន
មកច្បាំងដូចថានោះទេ ។
1220 ហេតុបទញ្ញកស្រុកខ្មែរ ជាកិច្ចកោះគេ
គេរូតចូលមកចិត្តឯង ។
1221 ចូលឆ្លើយដោយត្រង់កុំក្រែង តាមចំណាំឯង
ដូចម្តេចក៏ថាទៅចុះ ។
1222 នាម៉ឺនបីឆ្លើយរឹងស្មោះ ថាល្វងកាលនោះ
និងបានមកច្បាំងក៏ទេ ។
1223 ខ្លាចបុណ្យទៀងគុនគិតកែ សំបុត្របកប្រែ
ដូច្នេះឲ្យបោះត្រាតាម ។
1224 ទើបស្តេចទេព្ទាគំរាម ជេថាឯងតាម
ព្រោះខ្លាចបុណ្យនេះពុំត្រូវ ។
1225 គិតកាចស្តេចម្ចាស់ឯងកូវ ដូច្នេះមិនត្រូវ
យកទៅប្រែប្រាសចោលក្នុងកោះ ។
1226 ស្តេចមានបន្ទូលដូច្នេះ ឲ្យនាំចេញស្មោះ
ប្រែប្រាសកោះត្រឡាចនោះឯង ។
1227 ហើយស្តេចឲ្យដោះទោសលេង ល្វងអង្គអិមឯង
មកគុងក្នុងថ្នាញស្តេចនោះ ។

1228 បទកាគិតតែង ដំណើរដំណែង ដំណាលកាលនោះ
កាលបុណ្យឡើងគុន កាចប៉ុនពីគ្រោះ ចាប់ស្តេចយើងនោះ
បញ្ជូនចាកស្ថាន ។
1229 ចាប់លោកចៅហ្វា សម្តេចចៅពញា ក្រឡាហោមបាន
ថ្វាយស្តេចទេព្ទារ យូរជាប្រមាន ដប់ថ្ងៃទើបបាន
បំរើប្រើទៅ ។

1230 ទូលល្ងង់ក្សត្រី ព្រះនាមអង្គមី អង្គប៉ែននោះនៅ
ព្រះវៀមអនុជ ទាំងប្អូនអង្គទៅ ដល់ផ្ទាញហើយហៅ
ឃាត់នៅនោះខ្ជាប់។

1231 អស់រូបក្សត្រី ទាំងប្អូនពិសី ពីសេសស្រៀបស្រាប់
ខ្លាចទៀងគុនឯង វាតែងបង្គាប់ ថាឲ្យទៅផ្គាប់
មិនឲ្យទៅឆ្ងាយ។

1232 ក្រោយនោះទៀតវា តក[1]ត្រាហូតងារ នាម៉ឺនទាំងឡាយ
ហូតគ្រឿងដកមនុស្ស ចេញអស់អន្តរាយ ធ្វើឲ្យឆ្ងល់ឆ្ងាយ
គោកគាំងគំនិត។

1233 វាធ្វើពុំទាន់ វាធ្វើឲ្យភាន់ ឲ្យឯងទុកចិត្ត ពុំដឹងបទវា
វាធ្វើឲ្យស្មើត វានិងបំផ្លាត់ បំផ្លាញនគរា។

1234 លុះថ្ងៃឆ្នាំបី កើតកបរស្មី កន្ទបុតមាសា វាវិះប្រញាប់
បង្គាប់ពលវា រៀបទូកម្ទីម្នា និងនាំស្ដេចទៅ។

1235 អាសូរក្សត្រថ្លៃ ពុំជ្រាបព្រះទ័យ ជាយួនឃោឃៅ
បំណងនាំស្ដេច ត្រេចត្រង់នាំទៅ លុះលង់លំនៅ
នគរយួននោះ។

1236 ឯក្សត្រប្អូនអង្គ ពុំដឹងចាកបង់ មន្ទីទៅឆ្ងាយ
រីឯអ្នងឯង វាតែងកួល់ខ្វាយ ប្រើយួនយើងអាយ
ជាអ្នកបាសា។

1237 ចូលគាល់ឆាប់ក្រៃ អញ្ជើញក្សត្រថ្លៃ ចុះទូកម្ទីម្នា
លុះស្ដេចទៅដល់ មណ្ឌលស្ថានវា វាឃុំរាជា បំបែកទីទៃ។

1238 ឯអង្គល្ងង់ម្ចាស់ ព្រះវៀមច្បងច្បាស់ វាឃុំខ្ជាប់ក្រៃ
ឃាត់ទុកក្នុងផ្ទាញ ផ្ទាលផ្ទាញទោសពៃយ លុងលុះក្សិណក្ស័យ
ជីវិតមរណា។

1239 ក្សត្រីអង្គមី វានាំត្រេចត្រង់ ទៅស្ដេចទេព្ដា
ឯក្រោយវិញទៀត វាបៀតបន្ថា ប្រពន្ធចៅហ្វារ
សម្ដេចក្រហោម។

1240 ថាវាបង្គាប់ រៀបខ្លួនប្រញាប់ ដៀវចុះចេញព្រម

[1] Il faut lire ដក [dăk] "enlever"

វាឲ្យគ្នាវា ចុះទូកទៅក្រោម ប្រពន្ធក្រហោម
សម្ដេចបានទៅ។

1241 ប្រពន្ធចៅហ្វ៊ា នាំខ្ញុំអាត្មា រួតរូតចេញក្រៅ
រូតភ្លើងគោកស្មោះ ស្មើកោះគេហៅ ស្លាកេតនោះនៅ
រួចតែអាត្មា។

1242 របស់ក្នុងទូក បានយួនវាយក ទៅជាទ្រព្យវា
វាអន្សាដុក ជន្លងជងគ្នា ដុកនោះនៅនា ភូមិចាក់អង្រែ។

1243 ចម្លងយកទៅ ដល់ផ្ទះគាត់នៅ ហើយគាត់គិតប្រែ
រត់ចេញចូលព្រៃ ប្រាស្រ័យវេះវេ ចោលផ្ទះទទេ
ឥតមនុស្សនិងនៅ។

1244 ឯទៀងគុននោះ វាគិតដូច្នេះ ប្រើយួនឲ្យទៅ
ចោមព័ទ្ធផ្ទះជុំ ហើយហ៊ុំពីក្រៅ ប្រើគ្នាភ្លើងទៅ
រកមនុស្សមិនមាន ។

1245 យួនយកអស់ទ្រព្យ គ្រប់គ្រឿងប្រដាប់
ដែលចោលនោះបាន យុកភ្លើងដុតឆេះ ជាផែះគ្រឹះស្ថាន
ស្រេចហើយទើបបាន ទៅផ្ដិងរូងវា។

1246 ក្រោយនោះបន្តិច ទៀងគុនធ្វើស្ដេច បានដូចចិន្ដា
ហើយគិតចង់ចាប់ ឈ្មោះហីងធ្វើជា ឧទ័យទ្រាជ្យ[1]ខាង
សំរោងទងនោះ។

1247 វាគិតចាត់ប្រើ ឲ្យអស់បំរើ ទៅយកមកស្មោះ
ឧទ័យទ្រាជ្យដឹង ដំណើរដូច្នេះ ពុំព្រមទៅសោះ
ប្រើងប្រែងគំនិត។

1248 តាំងទីពម្ទីម្នា បំផាយអស្សុពា រេរកវិះគិត
កាប់យួនទាំងឡាយ ស្រុកឆ្ងាយស្រុកជិត តាមដោយគំនិត
បាស់បានគ្រប់គ្នា។

1249 ឯទៀងគុនយួន យល់គេគិតគួន មិនខ្លាចអាត្មា
ចាប់ប្រើពួលពល សុកលយោធា យមរាជរដ្ឋជា
នាម៉ឺនខ្មែរទៅ។

[1] Il s'agit de ឧទ័យធិរាជ [outeythiréach], titre du gouverneur de la province de Sâmraong Tông

1250 ចោមចាប់ដែលវា ឈ្មោះហឹងធ្វើជា ឧទ័យប្រាជ្ញនៅ
ខេត្តសំរោងទង បំណងអ្នងលៅ ស្មានជាចេញទៅ
ចោមចាប់យកបាន។
1251 យោមរាជរដ្ឋទៅ ទឹមកណ្តាលផ្លូវ ឃើញពួកទាហ៊ាន
សេនាយោធា គេជាធំស្ពាន និងចាប់មិនបាន
ត្រឡប់វិលវិញ។
1252 ជំរាបអ្នងលៅ ទ្បើងគុនដែលនៅ នាថ្នាញភ្នំពេញ
ដឹងដើមដូច្នេះ ឲ្យចុះទូកចេញ ទ័ពទឹកនោះមិញ
ទៅកំពង់ឆ្នាំង។
1253 ពុំឃើញពួកពល ជើងទឹកនិងទល់ និងទប់តតាំង
ឲ្យថយទ័ពទឹក ឥតភ្ញីកកិតភាំង ពីកំពង់ឆ្នាំង
ទៅគៀនស្វាយវិញ។
1254 ប្រទះនិងទ័ព ធម្មាប៉ុកចាប់ ចាំនៅនោះមិញ
ច្បាំងបាញ់កាំភ្លើង គេឡើងគោកវិញ ពុំហ៊ានលើកដេញ
ថយចេញប្រញាប់។
1255 មកដល់ភ្នំពេញ ហើយឡើងទៅថ្នាញ ប្តឹងអ្នងឲ្យស្តាប់
អ្នងឯងបានដឹង ដំណើងសារសព្ទ ឲ្យរាប់ប្រញាប់
ទូកហាយដប់មួយ។
1256 គ្រប់គ្រឿងប្រដាប់ កាំភ្លើងប្រចូងស្រាប់
ស្រេចមិនមានព្រួយ មានទាំងកែណែវ ដេញគ្រូវប្រាំមួយ
ទូកហាយដប់មួយ លើកទ័ពចេញទៅ។
1257 បានដល់គៀនស្វាយ អ្នងឲ្យទូកកោយ ទឹមទន្លេក្រៅ
យកទូកកែណែវ ចែវដេញគ្រូវទៅ តាមពាក្យអ្នងលៅ
ឲ្យទៅតាមគ្រូវ។
1258 ឯអ្នងធំនៅ ឲ្យអ្នងតូចទៅ តាមដោយបឹងប្លូរ
ចូលទៅក្នុងបឹង នឹងរកចាប់គ្រូវ ក្រែងជ្រកបឹងប្លូរ
ពឹងពាក់អាត្មា។
1259 ទ័ពទន្លេក្រៅ ឡើងគុនឈ្មោះលៅ ឲ្យអស់ពលវា
បាញ់កាំភ្លើងធំ ស្រទំមេឃា ត្រូវត្រង់សាលា
វត្តគៀនស្វាយក្នុង។

1260 ជួបទ័ពធម្មា ប៉ុកពុំរួញរា សឹងចិត្តចូលចង ... តតាំងច្បាំងគ្នា
យូរទៅអំឡុង ពីព្រឹកល្ងះត្រង់ ចង់ចូលយុតគ្នា។
1261 ធម្មាប៉ុកគាត់ ចង់ចូលឡោមព័ទ្ធ ទូកទើបកាប់គ្នា
យួនដឹងដំណើរ វាគិតនិងគ្នា ចែវចេញម្ភៃម្នា
ទន្លេក្រៅវិញ។
1262 ជួបនិងអ្នងធំ ប្រមូលពល់ជុំ ចេញមកភ្នំពេញ
រាជដេជះនង ប៉ងគិតរត់ចេញ ពិតពីភ្នំពេញ
ទៅត្រើយបាភ្នំ។
1263 ជួបនិងធម្មា ប៉ុកពិតគិតគ្នា ប្រមូលពល់ជុំ
សំនួនមួយពាន់ ប្រាំរយជុំនំ គ្នាស្រេចអ្នងធំ ភ្នំពេញចេញខ្ចី។
1264 ទ័ពរាជដេជះ ច្បាំងផងមិនឈ្នះ រត់ទៅផ្លូវត្រើយ
ហួសឡើងបាភ្នំ អ្នងធំឃ្មាតឃ្មី វិលពីផ្លូវត្រី
មកគៀនស្វាយវិញ។
1265 ទ័ពធម្មាប៉ុក នោះចាំនៅស្រុក គៀនស្វាយនោះមិញ
រីឯទ័ពយួន រៀបខ្លួនលើកចេញ ឡើងគោកនោះមិញ
តតាំងច្បាំងគ្នា។
1266 ធម្មាប៉ុកកាប់ ពលយួនផងស្លាប់ ប្រមានគុន្នា
ហាហុកសិបនាក់ បាក់ទ័ពរអា ថយចេញម្ភៃម្នា
មកថ្នាញវាវិញ។
1267 រាជតេជះនង ទៅគិតកេនកង ពួកពល់នោះមិញ
បានពលពីរពាន់ គ្រប់គ្រងចរចេញ មកទល់ទ័ពវិញ
ឯពោធិព្រះបាទ។
1268 ជួបនិងធម្មា ប៉ុកពលពាន់រា រយរិះសង្វាត
ប្រមូលពលគ្នា ធ្វើការខ្មីឃ្មាត នៅពោធិព្រះបាទ
ទល់ទ័ពយួនយីក្ស។
1269 ឯអ្នងឡើងគុន ខេខឹងពេកពន់ ពីពលបាតបក្រ[1]
ទ័ពទៅឯថ្នាញ នោះមិញអង់អឹក្ខ វិស្ស័យចិត្តយក្ស
ពិតពីឆ្ងាយគ្នា។

[1] Il faut lire បាត់បាក់ [bat+bak] "perdre+casser" qui signifie "être battu".

1270 ឲ្យលើកទ័ពចេញ ចាកពីភ្នំពេញ ពលពាលសេនា
ទូកហាយកៃណែវ ចែវចេញត្រៀបត្រា ទៅទល់ទ័ពគ្នា
ធម្មាប៉ុកនោះ ។

1271 ហេតុអុងឡើងគុន ខឹងចិត្តពេកពន់ ឲ្យបាញផ្លោងផ្លោះ
ស្វរសព្ទសន្ធឹក ពន្លឹកកាលនោះ ស្មើនិងផ្គាយផ្លុះ
កោះពោធិព្រះបាទ ។

1272 ទ័ពរាជដេជោ ធម្មាប៉ុកបាស់ ពុំបានឃ្លាឃ្លាត
ចាកចេញពីនោះ ប្លែកផ្លោះខ្ទីឃ្លាត បាតជើងសព្រាត
ព្រមប្រហែសឯង ។

1273 ឯទ័ពយួនដេញ ទូកទៅឃ្លាតឆ្ងាញ បន្តិចវាលេង
វាវិលទៅថ្ងាញ ភ្នំពេញនោះឯង ពុំបានថ្លាថ្លែង
សង្ខេបខានទុក ។

1274 ទើបទៅនិយាយ អស់អារទាំងឡាយ ពិតពីខែត្តស្រុក
សៀមបាត់ដំបង ខ្មែរផងចុងស្រុក កាលកើតអុកលុក
ល្វងផាតព្រាត់ព្រាយ ។

1275 បទពំនោលនៅចែងចាយ បែបទនិយាយ
កាលពីឆ្នាំជូតទោស័ក ។

1276 កាលនោះហ្លួងអង្គអិមអាក់ ព្រះទ័យថ្នាំងថ្នាក់
រៀមរាក្សអានុជស្ងួនគ្រង ។

1277 ស្តេចរុកខ្ញាត់ចេញវិញហោង ផាត់ទាំងគ្រួរផង
ពីបាត់ដំបងសូន្យស្ងាត់ ។

1278 ហើយចាប់ទាំងពញាបាឡាត់ យកមកខ្ចាយខ្ចាត់
ពីបាត់ដំបងនោះឯង ។

1279 ឯក្រោយគេឲ្យចាត់ចែង ជុំនំគ្នាឯង
ក្រែងមានមន្ទិលទោសា ។

1280 ព្រះពិធាក់វជិននាមា ព្រះនរិនយោធា
ធ្វើងាររក្សាខែត្តនោះ ។

1281 ជួបជុំជុំនំពិគ្រោះ ដំណើរអស់នោះ និងធ្វើសំបុត្រប្តឹងមក ។

1282 ឯល្វងអង្គអិមគិតផ្លូត រត់ទៅខ្មែរយក
បាឡាត់ហើយផាត់គ្រួរផង ។

1283 ដូច្នេះទោសនេះយល់ផ្លង មន្ទិលសៅហ្មង
និងល្អងធូលីពុទ្ធិចៅ ។

1284 សំបុត្របំរើដល់ទៅ ចៅឃុនធំនៅ
ទៅទូលព្រះចៅយុធ្យា ។

1285 ស្តេចបានដឹងដានអក្ខរា មានព្រះឱង្ការ
ថាឲ្យចៅឃុនរៀបរង ។

1286 ចេញមកឈរបាត់ដំបង យកក្រម្ការផង
ទៅរងបន្ទូលថ្លៃថ្លា ។

1287 ព្រះពិធាក់វជិននាម្មា ព្រះនរិន្ទយោធារ
ព្រះអង្គម៉ាជាបន្ទាប់ ។

1288 ស្មារាជគុជេនឯកប្រាប ដេជោអស់ស្តាប់
ទៅរ៉ាបបន្ទូលតាមគេ ។

1289 ចៅឃុនធំលុនថាង នគរស្រុកខ្មែរ
អារអុងទៀងគុនឈ្មោះលៅ ។

1290 វាយកល្វងអង្គអិមទៅ ស្រុកខ្មែរឲ្យនៅ
សោយរាជឬនាំទៅយួន ។

1291 ដូច្នេះអស់ឯងគ្រប់ខ្លួន រកមនុស្សមាំប្អូន
ទាំងយួនទាំងខ្មែរដឹងផ្លូវ ។

1292 ដឹងស្រុកដឹងព្រៃប្រើទៅ ស្សូររាជការនៅ
ឲ្យដឹងដំណឹងស្រុកខ្មែរ ។

1293 បើយួនជូនល្វងទៅហ្វេរ[1] យើងនេះក្នុងខែ
កត្តិកគិតសឹកកែនកង ។

1294 លើកទ័ពទៅចាប់ស្រុកផង ឲ្យអង្គឌួងគ្រង
រាជរ័កពិភ័ក្រស្រុកខ្មែរ ។

1295 កាលនោះនាម៉ឺនឯងឯ អាយឲ្យរើសខ្មែរ
បានតែពីរនាក់នោះទ្ធិ ។

1296 មនោយ៉ុងពួកដៃជោអី រាជអាជ្ញាក្តី

[1] Ville de Huê, capitale de l'Annam.

ឈ្មោះគុងពួកលោកនរិននង ។
1297 រើសស្រេចផ្តាំផ្តេចពាក្យផង នៅបាត់ដំបង
ឬត់ឬងមិនមានសង្ការ ។
1298 ហើយធ្វើសំបុត្របោះត្រា អស់គ្រប់ក្រមការ
លាលោកចៅយុនមកអាយ ។
1299 បានដល់ខែតកំពង់ស្វាយ ហួសមកបារាយ
សួរសើរដំណើររាជការ ។
1300 បង្ហាញសំបុត្របោះត្រា ដែលសើបរាជការ
ឲ្យលោកចៅហ្វាដេជះ ។
1301 ដេជោរស់រួផងពីរនាក់ ឃើញសំបុត្តជាក់
ហើយបកសំបុត្តប្តឹងវិញ ។
1302 តាមដោយរាជការនោះមិញ បំរើវិលវិញ
ទៅដល់ចៅយុនធំថា ។
1303 តាមដោយដំណើរអក្ខរា សំបុត្របោះត្រា
ចៅហ្វាដេជោគ្រប់ស្រាប់ ។
1304 ឯលោកចៅយុនបានស្តាប់ អស់អារសារស័ព្ទ
ក៏បកបំរើប្រើទៅ ។
1305 ក្រាបទូលសម្តេចពុទ្ធិចៅ ស្តេចបានជ្រាបជ្រៅ
ដោយនូវដំណើរសេចក្តី ។
1306 សម្តេចពុទ្ធិចៅចក្រី ស្តេចឲ្យដោះក្តី
អង្គឌូងល្ងង់រួចចេញស្មោះ ។
1307 ស្រេចហើយជុំនំពិគ្រោះ ធ្វើរាបសាំងនោះ
ស្មោះមកចៅយុនធំថា ។
1308 ឲ្យចាត់ក្រុមមឿងមុខងារ កែនកងយោធា
ធ្វើការសង្គ្រាមរឿនរុង ។
1309 ជ្រើសអស់សេនាពលពង្ស ចេញទៅទាល់ក្នុង ក្រុងកម្ពុជាបូរី ។
1310 ដេញយួនយកក្សត្រីស្តេដេរថី កៀបកាចអប្រិយ
ឲ្យបានបូរីយរាជស្ថាន ។
1311 ឲ្យល្ងង់អង្គឌូងក្សត្រក្សាន្ត សោយសម្បត្តិបាន
ឲ្យក្សាន្តឲ្យក្សេមសេមា ។

1312 គ្រប់គ្រងក្រុងកម្ពុជា ពុលពង្សយោធា
សេនានៅរាស្ត្រទាំងឡាយ ។
1313 ស្តេចតាំងរាប់សាំងសព្វសាយ ឱ្យនក្សត្រពន្លាយ
ត្រាស់ប្រើលើពញាយោមរាជ ។
1314 ជូនល្ងង់អង្គឌូងឯងអាជ្ញ ទើបពញាយមរាជ
ទទួលបន្ទូលឱង្ការ ។
1315 ហែរល្ងង់អង្គឌូងក្សត្រា ចេញមកដល់ពញា
បឌិនដេជះជាញជ័យ ។
1316 ខ្មែរហៅចៅយុនភូយៀ ក្សត្រសង្គ្រាមជ័យ
ក៏ក្រាបទទួលរាបសាំង ។
1317 ឱង្ការត្រាស់ប្រើឲ្យតាំង ទ័ពតាមរាប់សាំង
សម្រាំងសម្រេចរាជការ ។
1318 កេនកងក្រុមមឿងភពភារ ភិតភ័យមហិមា
ខ្លាចព្រះអាជ្ញាស្មើរគ្រូន ។
1319 រីឯអង្គលោកចៅយុន ជាធំលើសលន់
គន់គិតចែកទ័ពទាំងឡាយ ។
1320 មេកងធំកំពង់ស្វាយ ចាត់មេចាត់នាយ
ចៅហ្វាយនគរសៀមរាប ។
1321 សឹងមានដេជានុភាព នគរសៀមរាប ឲ្យតាំងជាមេកងធំ ។
1322 ព្រះណាយខាល្ងងបន្ទំ គ្រប់មឿងតូចធំ
ភ្នំចេញជួយយកអាសារ ។
1323 ផ្លូវទឹកកំពតនោះពញា ក្រហោមជាតិជា
មេកងធំជ័យដោយមុក ។
1324 ឯផ្លូវជើងគោកសំបុក សោតសិងដាក់ទុក
ដោយមុកដោយប៉ែកទីទៃ ។
1325 ឯលោកចៅយុនភូយៀ នគររាជនៃ
នៅចោមជើងគោកពោធិសត្វ ។
1326 សឹងមានវាញវាន់ប្រយ័ត្ន ក្នុងខេត្តពោធិសត្វ
នោះឈ្មោះត្រលោមានជាញ ។
1327 យួនវានៅនានោះមិញ ចៅយុនគិតដេញ

បញ្ឆោតដោយកល់ដោយភ្លឹក ។

1328 ឲ្យម៉បរដ៏រីសិក ព្រួសព្រួសន្ទឹក គគីកជុំជាញនោះឯង ។

1329 យួនវាតក្តមាស្ងប់ស្ងែង ថាទ័ពនេះឯង
ច្រើនណាស់គេចាក់ជុំវិញ ។

1330 គិតយល់កល់នោះរត់ចេញ ទាំងយប់នោះមិញ
ចូលថ្នាញធំផ្សាពោធិសត្វ ។

1331 ឯលោកចៅយួនឲ្យព័ទ ពីក្រៅច្រើនក្អាត់
ហើយគិតលើកសិនជុំថាញ ។

1332 យប់នោះលុះព្រឹកឡើងវិញ សិននោះឯងវិញ
ប្រាំមួយអន្លើធ្វើស្រេច ។

1333 ចំងាយឆ្ងាយទៅបន្តិច ប្រមាណពុំស្រេច
ស្រែធំបន្តិចទើបស្មើ ។

1334 លុះព្រឹកយួនយល់សៀមធ្វើ សិនជុំច្នេះប្រើ
អស់កីបិញបាញ់ទំលាយ ។

1335 វាបាញ់ពីថ្នាញខ្វះខ្វាយ បាញ់ចេញទំលាយ
មិនធ្លាយមិនធ្លាសិនឡើយ ។

1336 ចៅយួនយល់យួនចាញ់ហើយ បាញ់វិញពុំស្បើយ
ពុំស្រាកពុំស្រាន្តស្មើដៃ ។

1337 ស្មើរអស់រំសេវទីទៃ បាញ់លុះស្មើដៃ
ដូចភ្លៀងរលឹមគ្មានស្រាក ។

1338 ទើបលោកចៅយួនមានពាក្យ ថាបាញ់គ្មានស្រាក
ដូចច្នេះនិងគិតម្តេចវិញ ។

1339 ឲ្យធ្វូនឲ្យយួនវាចាញ់ បើច្នេះឯងអញ
ចង់រកគំនិតគិតប្រែ ។

1340 ទើបអស់នាម៉ឺនសៀមខ្មែរ ពុំមានអ្នកឯ
ណានិងរំពឹងយល់ម្តេច ។

1341 កាលនោះម្នាខ្មែរមួយលេច យោបលកល់កិច្ច
បន្តិចទើបចូលជំរាប ។

1342 គាត់នោះនាមឈ្មោះចៅចាប ចូលទៅជុំរាប
តាមដោយគំនិតនោះខ្មី ។

1343 ធ្វើងារជាយួនកក្តី កិច្ចការអ្វីៗ
យួងយោលសេចក្តីពុំឆ្ងល់ ។

1344 ជំរាបថ្លឹងដោយយោបល់ ថាខ្ញុំគិតយល់
ធ្វើកល់ឲ្យវាចុះចាញ់ ។

1345 ឲ្យកាត់ដើមចិក[1] នោះមិញ ស្ងួរស្ងុកឲ្យពេញ
នៅក្នុងប្រហោងកាំភ្លើង ។

1346 ដង្កាប់ចាប់គ្រាប់នៃយើង ដុតទៅជាភ្លើង
នោះឡើងក្របាមច្រកវិញ ។

1347 រីឯកាំភ្លើងនោះមិញ សំរុកបញ្ចេញ
ក្នុងថ្នាញនិងឆេះមិនលេង ។

1348 ចៅយួនស្តាប់ពាក្យនោះឯង យល់ត្រូវហើយតែ
គំនិតនោះឯងបាញ់ទៅ ។

1349 ឯគ្រាប់ក្របាមច្រាលឆ្នៅ បាញ់ធ្លាក់ចុះទៅ
ឆេះនៅក្នុងថ្នាញអស់ផង ។

1350 លុះព្រឹកអស់យួននោះឯង វាគិតតាក់តែង
ប្រើក្មេងកាត្តចាតចេញខ្មី ។

1351 ពីនាក់ស្លៀកពាក់ផងក្តី ក្របាមថ្មីៗ
ហើយកាន់ទង់ដែសរចេញ ។

1352 មកឈរឯក្រោយថាញវិញ ហើយវាស្រែកពេញ
សំឡឹងថ្លែងលោកជាត្រើយ ។

1353 ថាអ្នងសូមចាញ់លោកហើយ កុំលោកបាញ់ឡើយ
អ្នងសូមទទួលចុះចាញ់ ។

1354 ឯលោកចៅយួននោះមិញ ឲ្យស្រែកទៅវិញ
ថាបើសុំចាញ់ដូច្នេះ ។

1355 ឲ្យចងគ្រឿងសិកទាំងនោះ នាំមកជូនស្មោះ
ហើយអ្នងទាំងនោះចូលមក ។

1356 និយាយនិងអញហើយយក ទាំងគ្រឿងនោះមក
កុំឆ្លកឆ្លៀកវៀចវេរ ។

[1] Il faut lire ចេក [chêk] "bananier".

1357 វាវិលទៅវិញរមរិះ និងគ្នាសម្ទេះ
ហើយចងគ្រឿងគ្រប់ប្រដាប់ ។
1358 កាំភ្លើងធំតូចផ្ទុផ្ដាប់ គ្រប់គ្រឿងប្រដាប់
មកជូនចៅយុនធំស្មោះ ។
1359 ហើយអ្នងទាំងបីនាក់នោះ ចរចូលចំពោះ
មកហៅចៅយុនធំឯង ។
1360 ឯអង្គចៅយុនយល់ស្តែង ហើយថាអ្នងឯង
គិតក្រែងខ្លាចអញឬទេ ។
1361 ឯអ្នងទាំងបីរិះរេ ឆ្លាស់ឆ្លើយថាឯ
យើងខ្ញុំនេះខ្លាចលោកហើយ ។
1362 ឯអង្គចៅយុនធំឆ្លើយ ថាបើខ្លាចហើយ
ដូច្នេះជួយច្បាំងទើបត្រូវ ។
1363 ឯអ្នងទាំងបីនោះគួរ ឆ្លាស់ឆ្លើយវិញទៅ
បើច្នេះលោកឲ្យប្រដាប់ ។
1364 មកយើងនិងជួយវាយទ័ព យួនវិញឲ្យឆាប់
បាក់បែកបានស្រុកលោកវិញ ។
1365 ឯលោកចៅយុននោះមិញ ព្រមបើកឲ្យវិញ
ទុកតែប្រដាប់គ្រឿងខ្មែរ ។
1366 ចៅយុនសួរទៀតថាឯ ទៀងគុនគិតប្រែ
កាប់សម្លាប់ខ្មែរច្រើនម្ល៉េះ ។
1367 ចាប់ស្ដេចនាម៉ឺនទាំងនេះ នណាគិតរិះ
ដូច្នេះគំនិតអ្នកណា ។
1368 ធ្វើឯងឬស្ដេចទេព្ដា អស់អ្នងនោះថា
គេគិតគំនិតខ្លួនគេ ។
1369 អង្គស្ដេចមិនដឹងសោះទេ អស់យើងទាសគេ
មិនបានបទបុណ្យតូចណាស់ ។
1370 គេធំប៉ុនគ្នាមិនទាស់ អស់យើងតូចណាស់
និងទាស់គេពុំបានឡើយ ។
1371 អ្នងថាច្នេះលាព្រងើយ លោកបើកទៅហើយ
ប្រើព្រះនរិនជូនស្មោះ ។

1372 ដល់ទៅលំនៅវានោះ វាចេញចែវចុះ
ស្មោះទៅភ្នំពេញព្រងើយ ។
1373 ពុំបានជួយច្បាំងលោកឡើយ វាចូលទៅហើយ
ទៅហៅឯអ្នងទៀងគុន ។
1374 រីឯអង្គលោកចៅយុន ជំធូនស័កបុណ្យ
ក៏ចេញចោមព័ទបន្ទាយ ។
1375 ពលពង្សចតុរង់ទាំងឡាយ អឹងអាប់ស្ទើរធ្លាយ
កពផែនដែនដីស្រុកខ្មែរ ។
1376 ដីរីសេះសោតសឹងតែ ច្រើនក្រៃបង្វែរ
មកឯទ្វារស្រុកសព្វសាយ ។
1377 ពលពាស់ពេញព័ទបន្ទាយ ទ្វារស្រុកទាំងឡាយ
វាយខ្ទាយបែកបាក់សព្វថាន ។
1378 យួនច្បាំងតតាំងពុំបាន ស្លូតស្លាប់ទាហ៊ាន
សេនាអាសារច្រើនក្រៃ ។
1379 រីឯអង្គយុនភូយៀ រិងរិតជាញជ័យ
រើយដៃដេជះចេស្ដា ។
1380 ផ្លាញយួនមមើត្រៀបត្រា ដោយដៃកវិទ្ធិ
ឥតណានិងពារប៉ះបាន ។
1381 ទើបយួនខ្លាចខ្លួនពុំហ៊ាន រត់ចេញចាកស្ថាន
បន្ទាយទាំងឡាយនោះមិញ ។
1382 ចូលដល់មណ្ឌលភ្នំពេញ អ្នងទៀងគុនមិញ
ក៏ចេញទល់ទ័ពសៀមនោះ ។
1383 ចៅយុនធំលន់លើកបោះ កងទ័ពទាំងនោះ
ឯលិចឧដុង្គមានជ័យ ។

1384 បទព្រហ្មមាគិតកាប់ កាលពីទ័ពខ្មែរនោះន័យ
ចៅហ្វាយស្រុកទីទៃ កែនកំឡាំងបានគ្រប់គ្នា ។
1385 ហើយលើកទ័ពទាំងឡាយ ខែត្តជិតឆ្ងាយ មកត្រៀបត្រា
ទោះបូកបញ្ជីការ ពលសំនួនប្រាំពាន់នៃ ។

1386 នៅនាម៉ឺងតាលាំង   ត្រៀមទ័ពចាំយួនចង្វៃ
ប្រមាណបានបីថ្ងៃ   យួននោះនែវាប្រើទៅ។
1387 ប្រាប់ទ័ពពួកឯខ្មែរ   ថាឲ្យប្រែប្រយ័ត្ននៅ
ថ្ងៃស្អែកអ្នងឲ្យទៅ   ច្បាំងឲ្យដឹងរិទ្ធិចេស្តា។
1388 ទើបទ័ពពួកឯខ្មែរ   គិតប្រាប់ប្ដែផ្ដាំវិញថា
អ្នងឯងមកចុះណា   កុំរួញរាខ្លាចយើងឡើយ។
1389 ក្រោយនោះនាម៉ឺនខ្មែរ   គិតប្រាប់ផ្ដែផ្ដាំច្នេះហើយ
ពុំលង់បង្អង់ឡើយ   ជាន់អារ័ក្ខលំពែងជ័យ។
1390 សួរថាយួនលើកទ័ព   តាមវាប្រាប់មកនោះនែ
ឬវាភូតបំភ្លៃ   បំភ្លាត់ឲ្យខុសគំនិត។
1391 អារ័ក្ខចូលជាន់ផាំង   ធ្វើរេងងាងតាំងគូនគិត
បន្តិចថាមកពិត   ដូចវាគិតថានោះហោង។
1392 សួរទៀតថាបើច្នេះ   បន្ទាយច្រុះជារបង
ដូច្នេះនិងទប់ផង   កងទ័ពយួនបានឬទេ។
1393 អារ័ក្ខថាកុំឲ្យ   មានចិត្តព្រួយគិតរិះរេ
ធ្វើយើងមិនបានទេ   យើងធ្វើគេបានវិញស្មោះ។
1394 សួរស្រេចហើយទើបគិត   ដោយគំនិតទ័ពទាំងនោះ
ដល់មាន់រងាវក្ងុះ   ពុំដឹងសោះយួនចូលមក។
1395 វាចូលខុសល្បាតឯង   ពុំគិតក្រែងហើយចូលតក[1]
ចំរូងគោះប៉កៗ   ឮសព្ទមកដល់ឯងជាក់។
1396 អស់មេកងទ័ពខ្មែរ   ឮហើយប្រែសួរអារ័ក្ខ
លំពែងជ័យស្ដាប់ជាក់   ថាសព្ទគ្រោះនោះទ័ពយួន។
1397 វាតក្ខចំរូងហើយ   កុំគិតឡើយអស់គ្រប់ខ្លួន
កុំខ្លាចទ័ពអាយួន   វាធ្វើខ្លួនពុំបានទេ។
1398 ទើបអស់នាម៉ឺនឯង   សួរលំពែងជ័យថាឯ
កាំភ្លើងយើងទំនេរ   និងបាញ់គេទៅឬម្ដេច។
1399 លំពែងជ័យឆ្លើយថា   កុំអស់គ្នាបាញ់រំពេច   ចាំថ្ងៃរះបន្តិច
លិចស្មើឈើប្រើចាំនៅ។

[1] Il faut lire ដក [dăk] "enlever".

1400 លុះព្រឹកព្រាងស្រាងស្រេច   ភ្លឺភ្លើងលេចមៀងមើលទៅ
ក្រហមច្រើនច្រាលឆ្នៅ   មីរដេរដាសសឹងពលយួន។
1401 វាបាញ់កាំភ្លើងធំ   តូចរងំមករកខ្លួន   ដំរីឯអ្នងយួន
បង្កើនកាច់បន្ទាយខ្មី។
1402 អារ័ក្ខលំពែងថា   ឲ្យអស់គ្នាយកឫស្សី   សំរួចចាក់ដំរី
ដើមចង្ការវាប្រាសចេញ។
1403 អស់ពលកងទ័ពជាក់   ពាក្យអារ័ក្ខថាច្នេះមិញ
គិតចាក់ដំរីវិញ   វាប្រាសចេញទៅក្រៅស្មោះ។
1404 យួនយល់ដំរីវា   ខ្លាចរួញរារត់ដូច្នេះ   ចោមចាក់ដំរីនោះ
វាវិលគេចព្រេចវិងវិញ។
1405 យួនស្លាប់ដោយដំរី   វាវក់វីព្រេចនោះមិញ
បាហុកសិបទើបបាញ់   កាំភ្លើងចេញទៅត្រូវបាន។
1406 កាំភ្លើងធំកងទ័ព   ខ្មែរច្រកគ្រាប់គ្រួសរវាន់
ចេញទៅត្រូវយួនបាន   ដោយប្រមាណសែសិបប្លាយ។
1407 យួនយល់គ្នាវាស្លាប់   បន្ថយទ័ពចេញឆ្ងាយ
ហើយអូសខ្មោចទាំងឡាយ   យកទៅដុតអស់ឥតសល់។
1408 ហើយប្រើអស់គ្នាវា   សង់សាលាប្រក់នូវផ្លល់
រមិលមើលទៅយល់   ជាចំងាយដោយប្រមាន។
1409 ជាស្រែយើងធំពីរ   ពេញក្រមុំប្រាំមួយបាន
ស្រេចហើយវារិះធ្យាន   រើសក្មេងបានទាំងពីរនាក់។
1410 ក្មេងនោះធ្វើកិច្ចការ   តាមច្បាប់វាឲ្យស្លៀកពាក់
ក្រហមទាំងពីរនាក់   កាន់ទង់ជ័យសដើរចេញ។
1411 មកប្រាប់នាម៉ឺនខ្មែរ   ឲ្យរិះរេរកមនុស្សមិញ
បានពីរនាក់ទៅវិញ   និយាយគ្នានៅសាលា។
1412 បទអ្នងទៀងគូនធំ   គិតជុំនំនិងសូមលា
ទៅស្រុកវិញហើយណា   លែងច្បាំងគ្នានិងលាសិន។
1413 កាលនោះនាម៉ឺនខ្មែរ   ចាត់ប្រើងពេជចន្ទន
គាត់នោះរស់របាន់   ហើយទាហ៊ានគ្មានពីរសោះ។
1414 យកបាវទៅកំដរ   ក្រែងក្រក្រគ្រាន់ជួយដោះ
ប្រាំពីរនាក់ចិត្តនោះ   សឹងស្មើស្មោះឥតសង្ស័យ។

1415 ពេជង់ងដើរគយា ដូចសីហារនារនិសភ័យ
ដើរដល់យួនហើយនឹយ ឡើងសាលាវង្សព្រះើយ។
1416 ជាមួយនិងអ្នុងយួន ពុំគិតខ្លួនដល់តិចឡើយ
ផ្អែកផឹកស្រាព្រះើយ ហើយពុំទាន់ជំនុំការ។
1417 កាលនោះអាវិទ្ធិម៉ា មានគំនិតគិតពុំជា
ចង់ឲ្យយួននោះវា សំឡាប់គ្នាឯងនោះមិញ។
1418 អាវិទ្ធិចាត់កូនក្មួយ ពីរនាក់ឲ្យលបលម្អេញ
ទៅដល់យួនហើយបាញ់ ស្លាប់កូនក្មួយអស់ពីរនាក់។
1419 ឯពេជចន្លននោះ ដឹងដូច្នេះទៀងមើលជាក់
ហើយស្ទុះលោតទម្លាក់ ពីសាលាយាត្រាទៅ។
1420 កាលនោះអ្នុងទៀងគុន ជំលើសលន់នាមឈ្មោះលៅ
ឲ្យបាញ់បន្តោយទៅ ត្រូវជង្គង់ពេជដួលចុះ។
1421 កូនក្មួយប្រាំពីរនាក់ ស្ទុះកន្ត្រាក់សែងចេញស្មោះ
រត់រួចពីទីនោះ បានដល់ទៅទីពង្សវិញ។
1422 ទើបពេជស្រដីថា ចាត់ប្រើការងឲ្យចេញ
ទៅដល់យួនហើយបាញ់ វាខឹងវិញហើយសម្លាប់គ្នា។
1423 នាម៉ឺនពួកអាឯង ឆ្លើយប្រកែងថានណា
ទៅបាញ់ដូច្នេះណា យើងគ្រប់គ្នាមិនដឹងទេ។
1424 ឯអ្នុងទៀងគុននេះ ចរចេញឆ្ពោះនាំពលរេ
កងទ័ពចូលទៅឯ ចាញ្ញភ្នំពេញវិញព្រះើយ។
1425 និទៀននេះទៀងទេ ពិតពីខ្មែរពីរមកហើយ
ដល់បុណ្យយួននិងសៀយ គិតរៀបរត់ទៅស្រុកវា ។
1426 ប្រចាប់ប្រជួបចង តាមទម្លងកម្ពុជា
ពិតពុំពោលពានពា ហៅខ្មែរបីបរីប្លូណ៏បាន ។

ចប់ខ្មែរ ៣

ចម្លងតាមសាស្ត្រាវត្តក្រូច ឃុំក្រូច ស្រុកព្រៃឈរ ខេត្តកំពង់ចាម